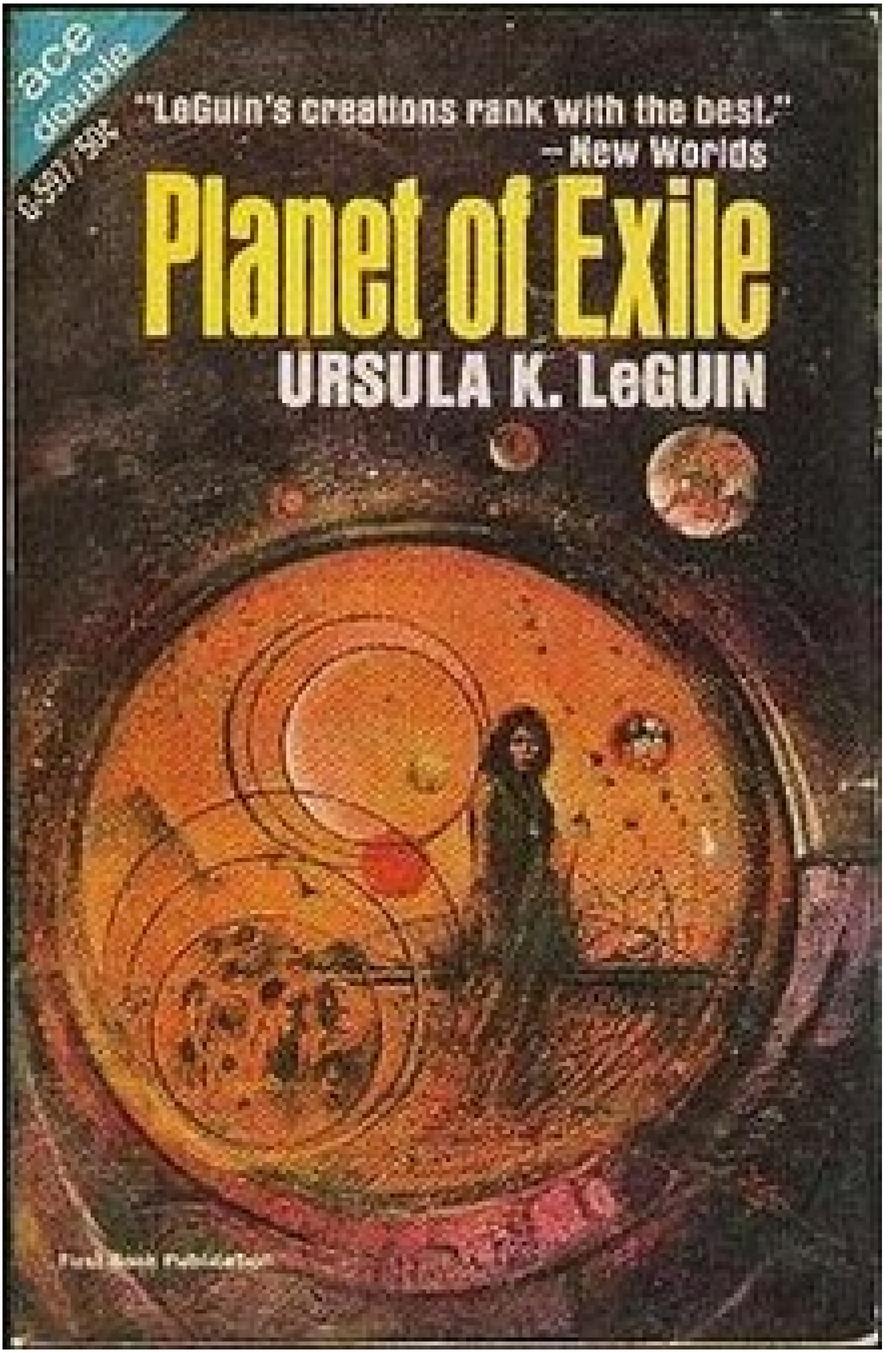

ace double
"LeGuin's creations rank with the best."
—New Worlds
Planet of Exile
URSULA K. LeGUIN
First Book Publication

PLANETA EXILULUI

Ursula K. Le Guin

Cartea a doua din Ciclul Hainish

Traducre din limba engleză:

Mihai Dan Pavelescu

Cuprins

1
O MÂNĂ DE BEZNĂ

În ultimele zile ale celei din urmă faze-lunare a Toamnei, prin codrii muribunzi din Askatevar începu să sufle dinspre lanțurile muntoase din miazănoapte un vânt rece care mirosea a fum și a zăpadă. Lină și abia întrevăzută, aidoma unui animal sălbatic în blănurile ei ușoare, Rolery se furișă prin păduri, prin furtuna de frunze moarte, îndepărtându-se de zidurile ce se ridicau, piatră peste piatră, pe coasta Tevarului și de câmpurile animate ale ultimei recolte. Plecă singură și nimeni nu strigă după ea. Urmă o potecă nedeslușită care ducea spre apus, brăzdată și rebrăzdată în făgașuri de trecerea către miazăzi a rădăcinilor-umblătoare, sugrumată pe alocuri de trunchiuri prăbușite sau de mormane uriașe de frunze.

Când poteca se bifurcă la poalele Culmii Hotarului, ea merse drept înainte, dar nu făcu nici zece pași și se întoarse iute spre sunetele sacadate ce se apropiau dindărăt.

Un alergător sosea pe cărarea dinspre miazănoapte, izbind cu tălpile desculțe pe valurile de frunze; în urma lui flutura șiretul lung care-i lega părul. Venea dinspre miazănoapte cu ritm egal, apăsat, care ardea plămânii, și nu privi nicio clipă spre Rolery printre copaci, ci tropăi mai departe și dispăru. Vântul îl împingea din spate pe drumul către Tevar, cu veștile lui: furtună, dezastru, iarnă, război... Rolery se întoarse nepăsătoare și-și urmă propria cărare ocolită, care zigzaga printre trunchiurile uriașe, uscate și suspinătoare, până când, ajunsă în cele din urmă pe vârful Culmii, zări cerul deschizându-se neîntrerupt înaintea ei, iar sub cer – marea.

Pădurea moartă fusese defrișată de pe coasta de apus a Culmii. Adăpostindu-se sub un ciot enorm, fata putea să privească apusul îndepărtat și strălucitor, întinderile sure și nesfârșite ale plajei de aluviuni și, puțin mai jos și spre dreapta, cocoțată pe faleza sa, citadela departe-născuților cu ziduri și acoperișuri roșii.

Case din piatră, înalte și zugrăvite în culori vii, se îngrămădeau fereastră sub fereastră și acoperiș sub acoperiș, coborând până la marginea falezei ușor înclinate. În exteriorul zidurilor și sub stâncile din miazăzi de citadelă se zăreau kilometri de pășuni și ogoare, toate în terase și îndiguite, perfect ordonate ca desenele de pe un covor. De la zidul citadelei aflat la marginea falezei, peste diguri și dune, drept peste plajă și aluviunile ce sclipeau umed, un drum pietruit lung de aproape un kilometru călărea arcade imense din piatră, legând citadela de o insulă întunecată și stranie din mijlocul nisipurilor. Insula se înălța, neagră și cu umbre negre, din planurile netede și suprafețele scânteietoare ale nisipurilor, piatră aspră și insensibilă, arcuindu-se și îngustându-se spre vârf într-o sculptură mai fantastică decât ar fi putut crea vântul sau marea. Era oare o casă, o statuie, o fortăreață, sau un tumul funerar? Ce măiestrie întunecată o săpase și construise podul incredibil, demult în timpul-trecut când departe-născuții erau puternici și se războiau? Rolery nu băgase prea mult în seamă poveștile nelămurite de vrăjitorie ce însoțeau asemenea mențíonări ale departe-născuților, dar acum, privind locul acela negru de pe nisipuri, văzu că era ciudat – primul lucru cu adevărat ciudat pe care-l văzuse vreodată: clădit într-un timp-trecut care nu avea nimic de-a face cu ea, clădit de mâini care nu erau înrudite cu carnea și oasele ei, imaginat de minți străine oamenilor. Era sinistru și o atrăgea. Fascinată, privi o siluetă micuță care mergea pe drumul acela înalt, părând minusculă pe lângă lungimea și înălțimea lui imense, un punct sau o tușă de negură care înainta încet către turnul negru printre nisipurile lucitoare.

Aici vântul era mai puțin rece și razele soarelui străluceau prin vălătucii de nori din apusul vast, poleind străzile și acoperișurile de dedesubt. Citadela o atrăgea cu imensitatea ei și, fără să se mai oprească pentru a-și căuta curaj sau hotărâre în inimă, Rolery coborî iute și ușor panta și pătrunse prin poarta cea mare.

Ajunsă înăuntru, umblă la fel de ușor ca întotdeauna, cu nepăsare intenționată, însă asta provenea în principal din mândrie: inima îi bubuia puternic când pășea pe lespezile sure și perfect netede ale străzii străine. Privi de la stânga la dreapta, și de la dreapta la stânga, iute, la casele înalte, toate clădite deasupra solului, cu acoperișuri țuguiate și ferestre din piatră transparentă – așadar, povestea era adevărată! –, și la curțile înguste din pământ din fața unor case, unde kellem cu frunze strălucitoare și vițe de hadun, stacojii și portocalii, suiau pe zidurile zugrăvite în albastru și verde, culori vii printre tonurile sure și mohorâte ale peisajului de toamnă. Lângă poarta de răsărit, multe case erau pustii, culorile se jupuiau și se cojeau de pe piatră, iar ferestrele sclipitoare dispăruseră. Dar mai jos pe străzi și pe trepte, casele erau locuite și Rolery începu să treacă pe lângă departe-născuți.

Ei o priviră. Fata auzise că departe-născuții te priveau drept în ochi, însă nu verifică povestea aceea. Niciunul n-o opri totuși; veșmintele lui Rolery nu erau chiar diferite de ale lor și unii dintre ei, văzu ea trăgând iute cu coada ochiului, nu aveau pielea mult mai închisă la culoare decât oamenii. Dar pe chipurile pe care nu le privea, fata percepu negrul nepământean al ochilor.

Pe neașteptate strada pe care mergea se sfârși într-un loc larg și deschis, întins și neted, pe care soarele din apus îl scălda în aur și îl mânjea cu umbre. Patru case se ridicau în piațeta aceasta, case de mărimea unor coline, cu șiruri mărețe de arcade, deasupra cărora alternau lespezi gri și transparente. Doar patru străzi se deschideau în piața aceasta și toate puteau fi închise cu porți ce basculau din zidurile celor patru case mari; în felul acesta, piața era o fortăreață într-o fortăreață, sau o cetate în interiorul unei cetăți. Una dintre clădiri se înălța drept în sus în văzduh deasupra tuturor și domina de acolo, sclipind în lumina solară.

Era un loc măreț, însă aproape lipsit de oameni.

Mai mulți băieți departe-născuți se jucau într-un colț acoperit cu nisip al pieții, el însuși de mărimea unui câmp. Doi adolescenți se întreceau în trântă aprig disputată, iar un grup de băiețași purtând haine și șepci capitonate exersau la fel de energic lovituri cu săbii din lemn. Spectacolul luptătorilor era superb; cei doi țeseau un dans lent și amenințător unul în jurul celuilalt, pentru ca apoi să se angajeze fulgerător, cu grație iscusită. Rolery îi privi împreună cu o pereche de departe-născuți, înalți și tăcuți în blănurile lor. Când adolescentul mai voinic zbură pe neașteptate peste cap și căzu brutal pe spinarea lui musculoasă, fata scoase un icnet care coincise cu al luptătorului, după care râse de surprindere și admirație.

— Bună aruncare, Jonkendy! strigă un departe-născut de lângă ea și o femeie aplaudă din cealaltă parte a arenei.

Neatenți, absorbiți doar de instrucția lor, băiețașii continuau să se antreneze, fandând, lovind și parând.

Rolery nu știuse că vrăjitorii educau războinici sau că prețuiau forța și abilitățile fizice. Deși auzise despre trântele lor, și-i imaginase întotdeauna, în chip nedeslușit, ca pe niște păianjeni negri gârboviți deasupra unor roți de olar în colibe neguroase, zămislind obiectele delicate din ceramică și pia-transparentă ce ajungeau în corturile oamenilor. Existau apoi povești, zvonuri și frânturi de istorii: un vânător era „norocos ca un departe-născut“, un anumit soi de pământ era numit minereul-vrăjit, fiindcă vrăjitorii îl prețuiau și făceau troc pentru el. Însă ea nu știa decât frânturi. Cu mult înainte de nașterea lui Rolery, Oamenii din Askatevar cutreieraseră la răsărit și miazănoapte de domeniul lor. Ea nu adusese niciodată o povară de recoltă în magaziile de sub Dealul Tevai, așa că nu ajunsese niciodată la hotarul de apus până la această fază-lunară, când toți Oamenii Domeniului Askatevar veniseră împreună cu turmele și familiile lor pentru a clădi Cetatea Iernii peste grânarele îngropate. De fapt, Rolery nu știa nimic despre rasa străină și când văzu că luptătorul care învinsese, adolescentul zvelt numit Jonkendy, o privea drept în față, își întoarse capul și se retrase, cu silă și teamă.

El se apropie, iar corpul gol îi strălucea negru de sudoare.

— Vii din Tevar, nu-i așa? o întrebă, în grai omenesc, dar cu jumătate din cuvinte pronunțate greșit.

Îi surâse, încântat de victorie, și-și scutură nisipul de pe brațele suple.

— Da.

— Ce putem face pentru tine, aici? Dorești ceva?

Desigur, ea nu-l putea privi de la o distanță atât de mică, însă tonul lui era simultan prietenos și batjocoritor. Era un glas băiețesc și Rolery gândi că era probabil mai mic decât ea. Nu intenționa să se lase batjocorită.

— Da, replică sigură pe sine. Vreau să văd stânca aceea neagră de pe nisip.

— Poți să mergi. Pasarela e deschisă.

Jonkendy părea că încerca să-i scruteze fața aplecată. Fata își feri și mai mult chipul.

— Dacă te oprește cineva, spune-le că te-a trimis Jonkendy Li, rosti adolescentul, sau vrei să te-nsoțesc?

Rolery nici măcar n-avea să răspundă la o astfel de întrebare. Cu capul sus și privirea plecată, porni către strada care ducea din piață spre pasarelă. Niciunul dintre falșii-oameni negri și rânjitori nu avea să cuteze să creadă că-i era frică...

N-o urmă nimeni. Nimeni nu părea s-o bage în seamă, când treceau pe lângă ea pe strada scurtă. Ajunse la coloanele mari ale pasarelei, se uită înapoi, se uită în față și se opri.

Podul era imens, un drum pentru giganți. De pe înălțimea culmii, păruse fragil, traversând câmpuri, dune și nisip în ritmul grațios al arcadelor sale, dar din locul acesta Rolery putu să vadă că era îndeajuns de lat pentru ca douăzeci de bărbați să meargă pe el umăr la umăr și ducea drept către porțile înalte și negre ale stâncii-turn. Nicio balustradă nu despărțea podul de hăul de dedesubt. Ideea de a te aventura pe el era pur și simplu nebunească. Ea n-o putea face; nu era un drum pentru picioare omenești.

O stradă laterală o duse la o poartă din zidul spre apus al citadelei. Trecu în grabă pe lângă țarcuri și staule lungi și pustii, ieși pe poartă, intenționând să ocolească zidurile și să revină acasă.

Însă aici, unde faleza era mai scundă, cu multe scări tăiate în stâncă, ogoarele de dedesubt se întindeau pașnice, ca desenate în după-amiaza gălbuie, iar dincolo de dune se vedea plaja lată, unde ar fi putut găsi florile-mării lungi și verzi pe care femeile du Askatevar le păstrau în cuferele lor și pe care le prindeau în păr în zilele de sărbătoare. Simți izul ciudat al mării. Nu pășise în viața ei pe nisip de mare. Soarele încă nu scăpătase. Coborî una dintre scările săpate în piatră și străbătu ogoarele, trecu peste diguri și dune, și călcă în cele din urmă pe nisipurile netede și scânteietoare ce se întindeau, cât vedeai cu ochii, spre miazănoapte, spre apus și spre miazăzi.

Vântul sufla și soarele sclipea slab. De foarte departe din apus Rolery auzi un sunet necontenit, un glas imens și îndepărtat murmurând parcă un cântec de leagăn. Nisipul se simțea tare, neted și nesfârșit sub tălpile ei. Porni să alerge de dragul alergării, se opri și privi, râzând obosită, către arcadele pasarelei, care mărșăluiau, solemne și uriașe, alături de linia firavă și șovăitoare pașilor ei; alergă iarăși, apoi se opri ca să culeagă cochilii argintii pe jumătate îngropate în nisip. Citadela departe-născuților era cocoțată pe coama falezei dinapoia ei și strălucea ca un pumn de pietricele colorate. Înainte de a se plictisi de vântul sărat, spațiu uriaș și singurătate, se îndepărtase mult de citadelă, apropiindu-se de stânca-turn, care se înălța acum, negru impenetrabil, între ea și soare.

În umbra aceea prelungă pândea frigul. Rolery se înfioră și alergă din nou, ca să iasă din umbră, ținându-se la distanță de forma masivă din piatră neagră. Dorea să vadă cât de mult coborâse soarele spre orizont, cât de departe trebuia să alerge pentru a vedea primele valuri ale mării.

Slab și grav, purtat de vânt, un glas îi răsună în urechi, strigând ceva, strigând atât de bizar și insistent, încât Rolery încremeni și privi în urmă, cu strângere de inimă, la insula mare și neagră care se ridica din nisip. O chema oare locul vrăjitoresc?

Pe pasarela fără balustrade, deasupra unuia dintre contraforții ce coborau în piatra insulei, sus și departe, se afla o siluetă întunecată.

Fata se răsuci și fugi, după aceea se opri și se întoarse. Groaza creștea în ea. Acum dorea să fugă și n-o făcea. Teroarea o copleșise și nu putu să clintească nici mâinile, nici picioarele, ci rămase locului, tremurând, cu un vuiet în urechi. Vrăjitorul din turnul negru își țesea descântecul de păianjen în jurul ei. Deschizând brațele, el strigă din nou cuvintele străpungătoare și insistente pe are ea nu le înțelegea, abia auzite pe fundalul vântului, precum chemarea unei păsări marine, *staak, staak!* Mugetul din urechile lui Rolery crescu și ea se ghemui pe nisip.

Apoi, pe neașteptate, perfect clar și blând, un glas îi rosti în minte:

— Fugi. Ridică-te și fugi. Către insulă – acum, iute.

Aproape fără să-și dea seama, ea se sculă în picioare și o luă la goană. Glasul blând îi vorbi din nou, călăuzind-o. Fără să vadă nimic în jur, gâfâind, cu răsuflarea întretăiată, fata ajunse la trepte negre tăiate în piatră și începu să le suie cu greu. La un cot, îi ieși în cale o siluetă întunecată. Rolery întinse mâna și fu pe jumătate condusă, pe jumătate trasă, pe încă un palier de trepte, după care silueta îi dădu drumul. Căzu și se rezemă de zid, fiindcă picioarele n-o mai susțineau. Necunoscutul o prinse, o ajută să se îndrepte și rosti tare cu glasul pe care ea îl auzise deja în minte:

— Uită-te, sosește!

Apa izbi și clocoti sub ei cu un muget care zgudui roca solidă. Talazurile despicate de insulă se reuniră, albe și vuitoare, năvăliră mai departe, șuierară, se înspumară și se sparseră pe panta lungă spre dune, domolite într-o legănare de valuri sclipitoare.

Rolery rămase locului, ținându-se de zid, tremurând. Nu-și putea domoli tremurăturile.

— Fluxul sosește aici mai repede decât pot alerga oamenii, rosti dinapoia ei vocea blândă, iar în jurul Țancului apa este adâncă de șase-șapte metri. Haide, o să suim pe aici... De aceea acolo sus a fost locuința noastră în trecut, înțelegi? În jumătate din timp este o insulă. Noi obișnuiam să ademenim armatele inamice pe nisip imediat înainte de venirea fluxului, dacă nu știau prea multe despre maree... Ești teafără?

Rolery ridică ușor din umeri. Bărbatul nu păru să înțeleagă gestul, așa încât ea rosti:

— Da.

Fata îi putea pricepe graiul, totuși folosea foarte multe cuvinte pe care nu le auzise niciodată și le pronunța greșit pe majoritatea celorlalte.

— Vii din Tevar?

Ea strânse iarăși din umeri. Îi venea să vomite și o podideau lacrimile, dar nu făcu nici una, nici alta. Suind următorul palier de trepte săpate în piatră neagră, își netezi părul și, de la adăpostul lui, privi pentru o clipă pieziș către fața departe-născutului. Era puternică, aspră și întunecată, cu ochi reci, strălucitori, ochii negri ai străinilor.

— Ce făceai pe nisip? Nu te-a prevenit nimeni despre flux?

— N-am știut, murmură ea.

— Bătrânii voștri știu despre el. Cel puțin Primăvara trecută au știut, când tribul vostru a locuit pe coasta de aici. Oamenii au o memorie a naibii de scurtă. Cuvintele îi erau aspre, însă vocea continua să fie blândă și lipsită de severitate. Acum o luăm pe aici. Nu-ți fie teamă, locul este complet pustiu. A trecut mult de când unul dintre ai voștri a călcat ultima dată în Țanc.

Trecură printr-o ușă neagră, străbătură un tunel și ieșiră într-o încăpere, care lui Rolery i se păru uriașă... până când pătrunseră în următoarea. Traversară porți și curți interioare deschise spre cer, merseră prin galerii cu arcade ce se întindeau deasupra mării, prin odăi și săli boltite, toate tăcute, goale, locuite doar de brize. Acum marea își legăna argintul boțit mult dedesubtul lor. Fata se simțea amețită, lipsită de substanță.

— Aici nu locuiește nimeni? întrebă ea cu glas stins.

— Nu acum.

— Este Cetatea Iernii a voastră?

— Nu, noi iernăm în citadela de pe țărm. Țancul a fost construit ca fortăreață. Pe vremuri, aveam mulți dușmani... De ce te-ai dus pe nisip?

— Am vrut să văd...

— Ce să vezi?

— Nisipurile. Oceanul. Am fost mai întâi în citadela voastră, am vrut să văd...

— Bine! Nu-i nimic rău în asta.

O conduse printr-o galerie atât de înaltă, încât pe Rolery o apucă amețeala. Prin arcadele ascuțite zburau păsări marine care țipau. Coborâră după aceea printr-un ultim coridor îngust, trecură printr-o poartă și traversară pe o punte zăngănitoare din metal-de-săbii pe pasarelă.

Merseră între turn și citadelă, între cer și mare, în tăcere, cu vântul împingându-i mereu spre dreapta. Lui Rolery îi era frig și era iritată de înălțimea și de ciudățenia drumului, de prezența omului-fals negru alături de ea, care mergea în același pas cu ea.

Când pătrunseră în citadelă, el rosti pe neașteptate:

— Nu-ți voi mai vorbi din nou în minte. Atunci am fost nevoit s-o fac.

— Când mi-ai spus să fug..., începu fata, apoi șovăi, nefiind sigură la ce se referise el sau la ce se întâmplase pe nisip.

— Am crezut că erai una dintre noi, replică bărbatul parcă iritat, după care se stăpâni. Nu puteam să stau cu brațele încrucișate și să văd cum te îneci. Chiar dacă ai fi meritat-o. Dar nu te teme. N-o voi mai face din nou și nu mi-a dat nicio putere asupra ta, indiferent ce ți-ar putea spune Bătrânii voștri. Așa încât, du-te – ești liberă ca văzduhul și la fel de ignorantă ca întotdeauna.

Asprimea lui era reală și o înspăimântă pe Rolery. Nemulțumită de propria ei frică, întrebă, tremurător, totuși îndrăzneț:

— Sunt liberă și să revin?

Departe-născutul se întoarse către ea. Fata simți, deși nu-și putea ridica ochii spre chipul lui, că expresia i se schimbase.

— Da. Poți să revii. Ti-aș putea cunoaște numele, fiică a Askatevarilor?

— Sunt Rolery din Spița lui Wold.

— Wold este bunicul... tatăl tău? Încă mai trăiește?

— Wold închide cercul în Bătaia-pietrei, rosti ea cu mândrie, străduindu-se să se impună înaintea aerului său de autoritate absolută.

Cum putea un departe-născut, un om-fals, fără spiță și mai prejos de lege să fie atât de aspru și de arogant?

— Transmite-i salutări din partea lui Jakob Agat Alterra. Spune-i că voi sosi mâine în Tevar ca să vorbesc cu el. Drum bun, Rolery!

Și îi întinse mâna în salutul egalilor, așa încât, fără să gândească, fata făcu la fel, lipindu-și palma deschisă de palma lui.

Apoi ea se răsuci și se grăbi în sus pe străzile abrupte și pe trepte trăgându-și gluga îmblănită peste cap, întorcându-și chipul de la puținii departe-născuți pe lângă care trecu. De ce oare se holbau în felul acela la fața ta, aidoma unor leșuri sau pești? Animalele cu sânge cald și oamenii nu-și pironeau așa privirea în ochii tăi. Simțindu-se inundată de un val de ușurare, Rolery ieși prin poarta dinspre uscat și sui iute culmea sub ultimele raze de soare roșietice, după aceea coborî prin pădurea muribundă și apucă pe cărarea ce ducea la Tevar. Când amurgul trecu în beznă, ea zări peste țepii miriștilor steluțele de lumină dinspre focurile corturilor ce înconjurau Cetatea Iernii neterminată de pe colină. Se grăbi spre căldură, cină și oameni. Însă chiar și în cortul mare al surorilor Spiței ei, stând în genunchi lângă foc și înfulecând tocană printre femei și copii, continuă să simtă o stranietate care-i dăinuia în minte. Încleștându-și pumnul drept, păru să țină în palmă o mână de beznă, acolo unde o atinsese el.

2
ÎN CORTUL ROȘU

— Terciul ăsta-i rece, mormăi el împingându-l în lături.

Văzu apoi privirea răbdătoare a bătrânei Kerly, care luă blidul să-l reîncălzească, și se gândi că era un bătrân prost și țâfnos. Dar niciuna dintre nevestele lui – îi mai rămăsese doar una –, niciuna dintre fiicele lui, niciuna dintre femei nu putea să gătească un blid de bhan, așa cum îl gătise Shakatany. Ce bucătăreasă minunată fusese ea, și tânără... ultima lui soție tânără. Murise însă în munții din răsărit, murise tânără, în vreme ce el continuase să trăiască, și să trăiască, așteptând să vină mușcătura Iernii.

O fată intră, în tunică din piele însemnată cu trifoiul Spiței lui, o nepoată probabil. Aducea puțin cu Shakatany. I se adresă, deși nu-și reamintea numele ei.

— Tu ești cea care a venit târziu azi-noapte?

Îi recunoscu întorsătura capului și surâsul. Ea era cea pe care o tachina, cea indolentă, obraznică, plăcută, solitară; copila născută în afara anotimpului. Cum naiba se numea?

— Îți aduc un mesaj, Mult-bătrânule.

— De la cine?

— Numele pe care l-a spus era lung – Jakat-abat-bolterra? Nu mi-l pot aminti pe tot.

— Alterra? Așa-și numesc departe-născuții căpeteniile. Unde l-ai întâlnit pe omul acela?

— Nu era un om, Mult-bătrânule, ci un departe-născut. El ți-a trimis salutări și un mesaj: că va veni azi în Tevar să vorbească cu Mult-bătrânul.

— Așa deci, rosti Wold și încuviință ușor din cap, admirându-i impertinența. Iar tu ești purtătoarea mesajului său?

— A vorbit cu mine din întâmplare...

— Da, da. Știai că printre Oamenii din Domeniul Pernmek, o fată nemăritată care vorbește cu un departe-născut este... pedepsită?

— Pedepsită în ce fel?

— Nu contează.

— Cei din Pernmek sunt niște mâncători de kloob care-și rad țestele. Oricum, ce știu ei despre departe-născuți? Ei nu vin niciodată pe coastă... Cândva am auzit, într-un cort, că Mult-bătrânul Spiței mele a avut o soție departe-născută. În alte zile.

— Este adevărat. În alte zile.

Fata așteptă și Wold privi în urmă, hăt departe, în alt timp; în timpul-trecut, Primăvara. Culori, arome de mult stinse, flori care nu mai îmbobociseră de patruzeci de faze-lunare, sunetul aproape uitat al unei voci...

— Ea a fost tânără. A murit tânără. Înainte să fi venit Vara. După un timp adăugă: În plus nu-i totuna cu o fată nemăritată care vorbește cu un departe-născut. Să știi că există o deosebire.

— De ce?

Deși era impertinentă, merita un răspuns.

— Motivele sunt multe, iar unele sunt mai bune decât altele. Motivul principal însă este că un departe-născut are doar o singură soție, așa că o femeie-adevărată care s-ar mărita cu el nu i-ar purta fiii.

— De ce n-ar face-o, Mult-bătrânule?

— Femeile nu mai vorbesc oare în cortul-surorilor? Toate sunteți atât de neștiutoare? Pentru că oamenii și departe-născuții nu pot zămisli împreună! N-ai auzit niciodată asta? Fie că împerecherea este stearpă, fie că urmează avorturi, monștri diformi care nu se nasc la termen. Soția mea Arilia, care a fost departe-născută a murit în chinurile facerii. Poporul ei nu are legi – femeile lor sunt ca bărbații și se mărită cu cine le place. Dar printre Oameni există o lege: femeile se culcă cu bărbați oameni, se mărită cu bărbați oameni, poartă copii oameni!

Fata păru ușor tulburată și întristată. După care privind afară spre agitația și animația de pe zidurile Cetății Iernii, rosti:

— O lege minunată pentru femeile care au bărbați cu care să se culce...

Părea să fie în vârstă de douăzeci de faze-lunare, iar asta însemna că ea era cea născută în afara anotimpului, exact în toiul Paraginii Verii, când nu se năşteau copii. Fiii Primăverii erau de acum de două sau trei ori mai vârstnici decât ea, însuraţi, reînsuraţi, prolifici; cei născuţi Toamna erau deocamdată copii, toţi. Unii dintre cei născuţi Primăvara ar fi luat-o totuşi ca a treia sau a patra soţie , n-ar fi fost nevoie să se plângă. Poate că i-ar fi putut aranja un măritiş, deşi asta depindea de afilierile ei.

— Cine-i mama ta? o întrebă.

Ea se uită direct la catarama centurii lui şi zise:

— Mama mea a fost Shakatany. Ai uitat-o?

— Nu, Rolery, răspunse el după o tăcere scurtă. N-am uitat-o. Spune-mi, fiico, unde ai vorbit cu acest Alterra? Îl chema cumva Agat?

— Aceea era o parte din numele lui.

— Atunci l-am cunoscut pe tatăl lui şi pe tatăl tatălui lui. El este din spiţa femeii... departe-născuta despre care am vorbit. Ar putea fi fiul surorii sau fratelui ei.

— Nepotul tău, aşadar. Vărul meu, rosti fata şi izbucni în râs.

Wold surâse şi el înaintea logicii groteşti a acelei afilieri.

— L-am întâlnit când am mers să privesc oceanul, explică ea, acolo, pe nisip. Mai devreme, am văzut un alergător venind din miazănoapte. Niciuna dintre femei nu ştia nimic despre el. A dus veşti? începe Coborârea spre Miazăzi?

— Poate că da, poate că da, spuse Wold. Îi uitase din nou numele. Fugi acum, copilă, ajută-ţi surorile de pe câmp.

Uitând atât de fată, cât şi de blidul de bhan pe care-l aştepta, se sculă cu greutate şi dădu ocol cortului său mare şi vopsit în roşu, pentru a privi lucrătorii care roiau la casele din lut şi zidurile Cetăţii Iernii, şi dincolo de ei, către miazănoapte. Cerul din partea aceea era foarte albastru în dimineaţa aceasta, limpede şi rece deasupra colinelor golaşe.

Își amintea clar viața în labirinturile acelea săpate în pământ și cu acoperișuri țuguiate: trupurile ghemuite a o sută de adormiți, bătrânele care se trezeau și aprindeau focurile ce-i trimiteau căldură și fum în toți porii, mirosul de iarba-iernii pusă la fiert, zgomotele, duhoarea, căldura apropiată a iernii în vizuinile de sub solul înghețat. Și nemișcarea rece și curată a lumii de deasupra, șfichiuită de vânt sau acoperită de omăt, când el și alți tineri vânători se îndepărtau mult de Tevar, hăituind păsările-zăpezii, koriurile și wespriurile grase ce urmau râurile înghețate, coborând din îndepărtatul miazănoapte. Iar acolo, de cealaltă parte a văii, dintr-un petic de lanul-zăpezii se ridicase căpățâna albă, legănându-se, a unei iazme-de-nea... Și mai demult, înainte de zăpadă

și gheață și dihăniile albe ale Iernii, fusese cândva vreme senină ca aceasta: o zi strălucitoare cu vânt auriu și cer albastru, rece deasupra dealurilor. Iar el, nu un bărbat, ci doar un țânc printre țânci și femei, privise în sus la fețele turtite și albe, la penele roșii și mantiile din blană sură ciudată, ca un penaj; voci lătraseră ca fiarele cuvinte pe care el nu le înțelesese, în timp ce bărbații din Spița lui și Bătrânii Askatevarului răspunseseră cu glasuri aspre cerându-le fețelor turtite să plece. Iar și mai înainte fusese un bărbat care venise alergând din miazănoapte cu o parte a chipului ars și însângerat, strigând:

— Gaalii, gaalii! Ne-au atacat tabăra din Pekna!...

Mai limpede decât orice voce din prezent, Wold auzi strigătul acela răgușit răsunând de-a lungul vieții sale, cele șaizeci de faze-lunare care se înșiruiau între el și țâncul acela care asculta cu ochii holbați, între ziua aceasta strălucitoare și ziua aceea strălucitoare. Unde era Pekna? Pierdută sub ploi, sub zăpezi, iar dezghețurile Primăverii purtaseră cu ele osemintele celor măcelăriți, corturile putrezite, amintirea, numele.

De data aceasta n-aveau să mai fie măceluri când gaalii aveau să coboare spre miazăzi prin Domeniul Askatevar. El se îngrijise în privința aceasta. Viața lungă și reamintirea lucrurilor rele din vechime avea și o parte bună. Nici măcar un clan sau familie a Oamenilor din acest Domeniu nu fusese abandonat în Tărâmurile-verii pentru a fi luați prin surprindere de gaali sau de primul viscol. Acum erau toți aici. Douăzeci de sute de oameni: mici născuți ai Toamnei, mulți ca frunzele care-ți foșneau sub tălpi, femei care flecăreau și culegeau recoltele de pe câmpuri aidoma unor stoluri de păsări migratoare și bărbați care roiau și construiau casele și zidurile Cetății Iernii cu pietrele vechi pe temeliile vechi, vânau ultimele animale migratoare, tăiau și depozitau nenumărate lemne din păduri și turbă din Mlaștina Secată, adunau și adăposteau hannii în grajduri mari și-i hrăneau până avea să înceapă să crească iarba-iernii. Ei toți, trudind în felul acesta de o jumătate de fază-lunară, îl ascultaseră, iar el ascultase străvechea Cale a Omului. Când soseau gaalii, aveau să închidă porțile cetății; când soseau viscolele, aveau să închidă ușile caselor de pământ și să supraviețuiască până la Primăvară. Aveau să supraviețuiască.

Wold se așeză greoi pe pământul din spatele cortului său și-și întinse picioarele noduroase și presărate de cicatrice în lumina soarelui. Acesta arăta mic și alburiu, deși cerul era perfect senin; părea jumătate din soarele mare al Verii, mai mic chiar decât luna. „Soarele cât luna, frigul vine-acuma...“ Solul era umed de la ploile lungi care-i sâcâiseră pe toată durata fazei-lunare și brăzdat ici-colo de făgașele mici lăsate de rădăcinile-umblătoare migratoare. Ce-l întrebase fata – despre departe-născuți... despre alergător... da, asta era. Alergătorul sosise gâfâind ieri – oare ieri fusese? – cu vestea atacului gaalilor asupra Cetății Iernii Tlokna, mai sus spre miazănoapte, în apropiere de Munții Verzi. Vestea aceea fie că era o minciună, fie că se născuse din panică. Gaalii nu atacau niciodată ziduri din piatră. Erau niște barbari cu nasuri turtite, murdari și împodobindu-se cu pene, care goneau către miazăzi ca niște animale fără casă la apropierea Iernii și nu puteau cuceri o cetate. De altfel, Pekna nu era decât o tabără de vânătoare, nu o cetate cu ziduri. Alergătorul mințise. Nu era nimic. Ei aveau să supraviețuiască. Unde era femeia aia proastă cu micul lui dejun? Acum era cald, aici, la soare...

A opta nevastă a lui Wold se apropie tiptil cu un coș de bhan aburind, văzu că bătrânul dormea, pufni morocănoasă și reveni încetișor la focul unde gătea mâncarea.

În după-amiaza aceea, când departe-născutul sosi la cortul său, înconjurat de străji cu fețe dure și urmat de o adunătură de copii care se holbau și chicoteau, Wold își aminti că fata spusese, râzând: „Nepotul tău, vărul meu“. De aceea se ridică și stătu în picioare ca să-l întâmpine pe departe-născut, cu chipul ferit și mâna întinsă în salutul egalilor.

Ca un egal, străinul îl salută, nešovăitor. Ei aveau mereu aroganța aceea, felul acela de a se considera la fel de buni ca oamenii, indiferent dacă o credeau sau nu. Acesta era înalt, bine făcut, încă tânăr; pășea ca o căpetenie. Dacă îi ignorai pielea întunecată și ochii negri nepământeni, puteai să crezi că era om.

— Sunt Jakob Agat, Mult-bătrânule.

— Fii bine-venit în cortul meu și în corturile Spiței mele, Alterra.

— Aud cu inima mea, rosti departe-născutul.

Wold surâse; din vremea tatălui său, nu mai auzise pe nimeni rostind cuvintele acelea.

Era ciudat cum departe-născuții își aminteau mereu căi vechi și dezgropau lucruri îngropate în timpul-trecut. Cum putea tânărul acesta să știe o expresie pe care numai Wold și poate doi dintre ceilalți bărbați foarte bătrâni din Tevar și-o aminteau? Făcea parte din ciudățenia departe-născuților, care era numită vrăjitorie și care-i făcea pe oameni să se teamă de făpturile oacheșe. Însă Wold nu se temuse niciodată de ele.

— O femeie nobilă din Spița ta a trăit în corturile mele și eu însumi am umblat de multe ori Primăvara pe străzile citadelei voastre. Îmi amintesc asta. De aceea spun că niciun bărbat din Tevar nu va sfărâma pacea dintre popoarele noastre cât timp voi trăi eu.

— Niciun bărbat din Soliza n-o va sfărâma cât timp voi trăi eu.

Bătrâna căpetenie fusese mișcată de micul său discurs în timp ce-l rostise; avea lacrimi în ochi și se așeză pe cufărul lui de piele pictată, dregându-și glasul și clipind des. Agat rămase în picioare, drept, în mantie neagră, cu ochi întunecați pe chip întunecat. Tinerii vânători care-l păzeau se foiră, iar copiii traseră cu ochiul, șoptind și îmbrâncindu-se în latura deschisă a cortului. Cu un singur gest, Wold îi alungă. Pânza cortului fu coborâtă, bătrâna Kerly aprinse focul dinăuntru și ieși apoi grăbită, iar el rămase singur cu străinul.

— Ia loc, îi spuse.

Agat nu se așeză.

— Ascult, rosti el și stătu în același loc.

Dacă Wold nu-l invitase să se așeze de față cu ceilalți oameni, nu avea să se așeze când nu mai era nimeni care să-l vadă. Wold nu gândi toate astea, nici nu le observă, ci doar le percepu prin sensibilitatea dezvoltată de-a lungul vieții îndelungate în care condusese oameni.

Suspină și strigă cu vocea lui spartă de bas:

— Nevastă!

Bătrâna Kerly reapăru și-l privi nemișcată.

— Ia loc, îi spuse Wold lui Agat, care se așeză lângă foc, cu picioarele încrucișate.

— Pleacă, mormăi Wold către soția lui care dispăru.

Tăcere. Fără grabă, cu gesturi premeditat cumpănite, Wold desfăcu șireturile unei pungulițe din piele care atârna la chinga de piept a tunicii sale, scoase un bulgăraș de ulei de gesin solidificat, rupse o bucățică minusculă, puse bulgărașul la loc, legă pungulița și așeză fărâma ruptă pe un tăciune fierbinte, la marginea focului. Un fuior subțire de fum verzui și amar șerpui în sus; Wold și străinul inspirară profund și închiseră ochii. Wold se rezemă de coșul mare pentru urină, căptușit cu smoală, și rosti:

— Ascult.

— Mult-bătrânule, am primit vești din nord.

— Și noi. Un alergător a sosit ieri.

Fusese ieri?

— A spus despre Cetatea Iernii Tlokna?

Bătrânul tăcu pentru o vreme privind în foc, parcă pentru a inhala un ultim fuior de fum de gesin, își molfăi interiorul buzelor și rămase (așa cum bine știa) inexpresiv ca o bucată de lemn, nemișcat, senil.

— Aș prefera să nu fiu purtătorul veștii rele, rosti străinul cu vocea lui gravă și înceată.

— Nu ești. Am auzit-o deja. Alterra, este foarte greu să deslușești adevărul în istorii ce vin de hăt departe, de la alte triburi din alte domenii. De la Tlokna la Tevar este un drum de opt zile chiar și pentru un alergător, și de două ori mai mult dacă duci cu tine corturi și hanni. Cine știe? Porțile Tevarului vor fi gata să se închidă când va sosi Coborârea spre Miazăzi. Iar voi în citadela voastră pe care n-o părăsiți niciodată, cu siguranță că nu trebuie să vă reparați porțile.

— Mult-bătrânule, de data aceasta vor fi necesare porți foarte puternice. Tlokna a avut și ziduri, și porți, și războinici. Acum nu mai are nimic. Acesta nu-i un zvon. Oamenii din Soliza au fost acolo acum zece zile; ei supravegheau hotarele, ca să vadă sosirea primilor gaali. Însă gaalii sosesc toți odată...

— Alterra, te ascult... Acum ascultă tu. Uneori oamenii se sperie și fug înainte de sosirea inamicului. Noi am auzit atât povestea aceasta, cât și povestea aceea. Dar eu sunt bătrân. Am văzut Toamna de două ori, am văzut Iarna venind, am văzut gaalii coborând către miazăzi. O să-ți spun adevărul.

— Ascult, rosti străinul.

— Gaalii trăiesc în miazănoapte, dincolo de cele mai îndepărtate domenii de oameni care vorbesc limba noastră. Se spune că ei au acolo Tărâmurile-verii mari și ierboase, sub munți cu fluvii de gheață pe vârfuri. După Mijlocul-toamnei, frigul și fiarele zăpezii încep să coboare pe pământurile lor din miazănoapte, unde este mereu Iarnă, și, precum animalele noastre, gaalii pleacă spre miazăzi. Își iau corturile cu ei, dar nu clădesc cetăți și nu chivernisesc grâne. Trec prin Domeniul Tevar când stelele Copacului se ridică la apusul soarelui și înainte să răsară Steaua-zăpezii, la trecerea din Toamnă în Iarnă. Dacă găsesc familii care călătoresc neprotejate, tabere de vânătoare, turme sau ogoare nepăzite, vor ucide și vor fura. Dacă văd o Cetate a Iernii măreață, cu războinici pe ziduri, ei trec mai departe agitându-și sulițele și răcnind, iar noi trimitem câteva săgeți în spinările celor din urmă. Ei merg și tot merg și se opresc numai departe către miazăzi de locul ăsta; unii spun că acolo unde își petrec ei Iarna este mai cald – cine poate ști? Aceasta este Coborârea spre Miazăzi. Eu știu. Eu am văzut-o, Alterra, și i-am văzut pe ei revenind în miazănoapte când încep dezghețurile și pădurile cresc. Ei nu atacă cetăți din piatră. Ei sunt ca apa – apa curge și este gălăgioasă, totuși piatra o desparte și nu se clintește. Tevar este piatra.

Tânărul departe-născut stătu cu capul plecat, gândind, atât de mult, încât Wold putu să privească direct spre chipul lui pentru o clipă.

— Tot ce spui, Mult-bătrânule, este adevărat, cu totul adevărat, și a fost mereu adevărat în Anii din urmă. Însă acesta este... un timp nou... Eu sunt o căpetenie printre oamenii mei, la fel cum tu ești o căpetenie a oamenilor tăi. Am venit ca o căpetenie la alta, căutând ajutor. Crede-mă – ascultă-mă –, oamenii noștri trebuie să se ajute între ei. În rândul gaalilor există un om de seamă, un conducător –, ei îl numesc Kubban sau Kobban. El le-a unit toate triburile și a făcut din ele o armată. Gaalii nu fură hanni rătăciți în drumul lor, ci asediază și capturează Cetățile Iernii din toate Domeniile din lungul coastei, ucigându-i pe bărbații născuți Primăvara, înrobind femeile, lăsând războinici gaali în toate cetățile, pentru a le apăra și conduce peste Iarnă. După sosirea Primăverii, când gaalii vor reveni în miazănoapte, ei vor rămâne acolo; pământurile acestea vor fi pământurile lor – pădurile acestea și ogoarele și Tărâmurile-verii și cetățile și toți locuitorii lor... ce va mai rămâne din ei...

Bătrânul privi o vreme într-o parte, apoi rosti apăsat și furios:

— Tu vorbești, eu nu ascult. Tu spui că poporul meu va fi învins, ucis, înrobit. Poporul meu este alcătuit din oameni, iar tu ești un departe-născut. Ține-ți cuvintele negre pentru propria voastră soartă neagră!

— Dacă oamenii sunt în pericol, noi suntem în pericol și mai mare. Mult-bătrânule, știi câți din ai noștri mai trăiesc în Soliza? Nici două mii.

— Așa puțini? Dar în celelalte citadele? În tinerețea mea, ai voștri locuiau pe coastă către miazănoapte.

— Nu mai este nimeni acolo. Supraviețuitorii lor au sosit la noi.

— Război? Molimă? Voi, departe-născuții, nu știți ce este boala.

— Este greu de supraviețuit pe o planetă pentru care n-ai fost făcut, rosti Agat scurt și încruntat. Oricum, noi suntem puțini, depășiți numeric și de aceea cerem să fim aliații Tevarului când vor sosi gaalii. Iar ei vor sosi în mai puțin de treizeci de zile.

— Încă și mai curând, dacă gaalii sunt acum la Tlokna. Au întârziat deja, iar ninsoarea va-ncepe de pe o zi pe alta. Se vor grăbi.

— Ei nu se grăbesc, Mult-bătrânule. Ei vin încet, pentru că acum vin toți: cincizeci, șaizeci, șaptezeci de mii!

Brusc și oribil, Wold văzu ce spunea celălalt; văzu hoardele nesfârșite, trecând în șiruri prin trecătorile munților, conduse de o căpetenie înaltă cu chipul ca o lespede, văzu oamenii din Tlokna – sau era oare Tevar? – zăcând măcelăriți sub zidurile dărâmate ale cetății lor, gheața formându-se în cioburi peste băltoacele de sânge închegat... Scutură din cap pentru a-și alunga viziunile acelea. Ce-l apucase? Pentru un timp rămase tăcut, molfăindu-și interiorul buzelor.

— Da, Alterra, te-am auzit.

— Nu întru totul, Mult-bătrânule.

Asta era nepolitețe de barbari, totuși individul era un străin și, la urma urmelor, o căpetenie a poporului său. Wold îi îngădui să continue.

— Avem timp pentru a ne pregăti. Dacă oamenii din Askatevar și oamenii din Allakskat și din Pernmek vor încheia o alianță și vor accepta ajutorul nostru, putem forma propria noastră armată. Dacă așteptăm cu armata aceea, pregătită pentru gaali, pe hotarul de nord al celor trei Domenii ale voastre, atunci Coborârea spre Miazăzi nu va dori să înfrunte atâtea trupe, ci se va întoarce și va porni pe potecile munților către est. Arhivele noastre afirmă că ei au făcut așa de două ori în Ani mai vechi. Pentru că vremea este înaintată și se face tot mai frig și n-a mai rămas mult vânat, gaalii se pot întoarce pe altă cale, dacă întâlnesc oameni gata să lupte. Bănuiala mea este că acest Kubban nu are o tactică reală, ci se bazează doar pe luarea prin surprindere și avantajul numeric. Noi îl putem respinge.

— Oamenii din Pernmek și Allakskat sunt deja în Cetățile Iernii lor, la fel ca noi. Nu cunoști nici acum Calea Omului? Iarna nu se poartă bătălii!

— Spune gaalilor legea asta, Mult-bătrânule! Întreabă-ți sfatul dar crede-mi vorbele!

Departe-născutul se sculă impulsionat de intensitatea rugii și avertismentului său. Lui Wold îi păru rău pentru el, așa cum îi părea adesea pentru tineri care nu văzuseră cum pasiunea și planurile se iroseau din nou și din nou, cum viețile și faptele le erau irosite între dorință și frică.

— Te-am auzit, rosti el cu bunătate impasibilă. Bătrânii oamenilor mei vor auzi ce ai spus.

— Pot atunci să vin mâine, ca s-aud...

— Mâine, ziua următoare...

— Treizeci de zile, Mult-bătrânule! Cel mult treizeci de zile!

— Alterra, gaalii vor sosi și vor pleca. Iarna va sosi și nu va pleca. La ce bun ca un războinic victorios să revină la o casă neterminată, când pământul se schimbă în gheață? Când vom fi gata pentru Iarnă, ne vom face griji pentru gaali... Acum așază-te. Scotoci din nou în punguliță, după a doua fărâmă de gesin pentru pufăitul de încheiere. Tatăl tău s-a numit tot Agat? L-am cunoscut când era tânăr. Iar una dintre nevrednicele mele fiice mi-a spus că te-a întâlnit pe când umbla pe nisipuri.

Departe-născutul ridică ochii destul de iute, apoi răspunse:

— Da, așa ne-am întâlnit. Pe nisipurile dintre maree.

3
NUMELE ADEVĂRAT AL SOARELUI

Ce cauza mareele din lungul acestei coaste, uriașele veniri și plecări diurne ale apei, înalte de cinci până la cincisprezece metri? Niciunul dintre Bătrânii Cetății Tevar nu putea răspunde la întrebarea aceea. Orice copil din Soliza putea răspunde: mareea era cauzată de lună, de atracția lunii...

Iar luna și pământul se roteau una în jurul celeilalte într-un cerc măreț care dura patru sute de zile: o fază-lunară. Laolaltă, cei doi planetoizi dădeau ocol soarelui în dansul lor grandios și solemn din mijlocul neantului. Dansul acela dura șaizeci de faze-lunare, adică douăzeci și patru de mii de zile, o viață de om, un An. Și numele centrului și al soarelui, numele soarelui, era Eltanin: Gamma Draconis.

Înainte de a pătrunde sub ramurile sure ale pădurii, Jakob Agat privi soarele care se afunda în pâclă deasupra coamei vestice și îi rosti în minte numele adevărat – numele care anunța că nu era pur și simplu Soarele, ci doar un soare: doar o stea printre alte stele.

Glasul unui copil care se juca răsuna în urma lui pe panta Dealului Tevar, reamintindu-i fețele răutăcioase care priveau pieziș, șoaptele batjocoritoare ce ascundeau frica, țipetele dinapoia sa: „Un departe-născut aici! Veniți să-l vedeți!" Singur sub copaci, Agat iuți pasul, încercând să dea uitării umilința. Fusese umilit printre corturile din Tevar și simțise de asemenea sentimentul izolării. După ce trăise toată viața într-o comunitate micuță, unde cunoștea toate numele, toate chipurile și toate inimile, îi venea greu să se acomodeze printre străini. Mai ales printre străini ostili din altă specie, în număr mare, pe propriul lor teren. Teama și umilința îl ajunseră acum din urmă, astfel încât pentru o clipă se opri din mers. *Să mă ia naiba dacă mai revin acolo!* gândi el. *Prostul ăla bătrân n-are decât să facă așa cum vrea și să se afume în cortul lui puturos până vor veni gaalii. Barbari ignoranți, bigoți, certăreți, cu fețe albicioase și ochi galbeni, hilfi, n-au decât să ardă toți!*

— Alterra?

Fata venise după el. Se afla la câțiva metri înapoia lui, pe potecă, cu mâna pe trunchiul alb și striat al unui arbore basuk. Ochi galbeni sclipeau incitați și disprețuitori pe albul egal al chipului ei. Agat rămase nemișcat.

— Alterra? repetă ea cu glas încet și dulce, ferindu-și ochii.

— Ce dorești?

Ea se retrase puțin.

— Eu sunt Rolery. Pe nisipuri...

— Știu cine ești. Tu știi cine sunt eu? Sunt un fals-om, un departe-născut. Dacă membrii tribului tău te vor vedea cu mine, fie mă vor castra, fie te vor viola în mod ceremonial – nu știu care sunt legile pe care le urmați voi. Acum du-te acasă!

— Oamenii mei nu fac asta. Iar între tine și mine există o legătură de rudenie, spuse ea cu ton încăpățânat, dar nesigur.

El se întoarse să plece.

— Sora mamei tale a murit în corturile noastre...

— Spre rușinea noastră, replică el fără să se oprească.

Ea nu-l urmă.

Agat se opri și privi înapoi când porni pe bifurcația către stânga, care suia coama. Nimic nu se clintea în toată pădurea muribundă, cu excepția unei rădăcini-umblătoare întârziate, care se târa cu perseverența ei vegetală chinuitoare printre frunzele moarte, spre est, lăsând în urmă o brazdă îngustă.

Mândria rasială îi interzicea lui Agat să fie rușinat de felul cum o tratase pe fată, ba chiar simți ușurare și revenirea încrederii. Trebuia să se obișnuiască cu insultele hilfilor și să le ignore bigotismul. Ei nu se puteau comporta altfel; era felul lor de îndărătnicie, făcea parte din natura lor de a fi. În felul său aparte, căpetenia bătrână dovedise politețe reală și răbdare. El, Jakob Agat, trebuia să fie la fel de răbdător și la fel de îndărătnic. Pentru că soarta oamenilor lui și viața omenirii pe planeta aceasta depindea de ce aveau sau nu să facă triburile de hilfi în următoarele treizeci de zile. Înainte de ridicarea secerii lunii, istoria unei rase de șase sute de faze-lunare, zece Ani locali, douăzeci de generații, strădania îndelungată, truda îndelungată putea să ia sfârșit. Doar dacă el avea noroc, dacă avea răbdare...

Uscați, despuiați de frunze, cu ramuri putrede, copaci uriași stăteau strânși în pâlcuri pe mulți kilometri de pe dealurile acestea, cu rădăcinile veștejite în sol. Erau gata să se prăvălească sub atingerea vântului de nord, să zacă sub chiciură și zăpadă timp de mii de zile și nopți, să putrezească în dezghețurile extrem de lungi ale Primăverii, să îmbogățească prin moartea lor pământul în care semințele lor zăceau acum îngropate, foarte adânc, dormind profund. Răbdare, răbdare...

Cu vântul în față, Agat merse pe străzile cu lespezi strălucitoare din Soliza către Piață și, trecând pe lângă școlarii care exersau în arenă, intră în clădirea cu arcade și turnuri ce purta un nume străvechi: Palatul Ligii.

Precum celelalte clădiri din jurul Pieței, fusese construită cu cinci Ani în urmă, când Soliza era capitala unei națiuni mici, dar robuste și înfloritoare, epoca puterii. Parterul era o sală spațioasă pentru întruniri, ai cărei pereți cenușii erau acoperiți cu desene mari și în același timp delicate, lucrate în aur. Pe cel estic, un soare stilizat înconjurat de nouă planete se afla vizavi de sistemul a șapte planete aflate pe elipse mult alungite în jurul soarelui lor de pe peretele vestic. A treia planetă din ambele sisteme era dublă și însemnată cu un cristal. Deasupra ușilor și pe peretele îndepărtat, cadrane rotunde cu limbi fragile și ornate anunțau că azi era a 39l-a zi din a 45-a fază-lunară a Anului Local Zece al Coloniei de pe Gamma Draconis III. Tot ele anunțau că era ziua 202 a Anului 1405 al Ligii Tuturor Lumilor și că acasă era 12 august.

Majoritatea oamenilor se îndoiau că ar mai fi existat o Ligă a Tuturor Lumilor, iar câtorva paradoxicaliști le plăcea să întrebe dacă de fapt existase vreodată „acasă". Însă ceasurile de aici, din Marea Adunare și din Sala Arhivelor aflată în subteran, care funcționau de șase sute de Ani ai Ligii, păreau să indice prin originea și constanța lor că existase o Ligă și mai exista un „acasă", un loc de naștere al rasei umane. Răbdătoare, ele țineau evidența orelor unei planete pierdute în abisul beznei și anilor. Răbdare, răbdare.

Ceilalți alterrani îl așteptau în biblioteca de la etaj sau veniră la scurt timp după aceea, strângându-se în jurul vetrei unde ardeau lemne culese de pe plajă; cu totul erau zece. Seiko și Alia Pasfal aprinseră arzătoarele cu gaz și le reglară la putere minimă. Deși Agat nu rostise niciun cuvânt, prietenul lui, Huru Pilotson, i se alătură lângă foc și spuse:

— Nu le îngădui să te descurajeze, Jakob. Sunt pur și simplu o turmă de nomazi proști și încăpățânați, care nu vor învăța niciodată.

— Am emis cumva?

— Nu, bineînțeles că nu, chicoti Huru.

Era un bărbat micuț și sfios, cu mișcări iuți, devotat lui Jakob Agat. Era homosexual, spre deosebire de Agat, iar asta o știau prea bine ei doi și toți cei din jur, ba chiar toți cei din Soliza. Toți din Soliza știau totul, iar sinceritatea, deși obositoare și dificilă, era unica soluție posibilă la această problemă a supra-comunicării.

— Nutreai așteptări prea mari când ai plecat, asta-i tot. Dezamăgirea ta este evidentă. Nu-i lăsa să te descurajeze, Jakob. Nu-s decât hilfi.

Văzând că ceilalți ascultau, Agat răspunse cu glas tare:

— I-am spus bătrânului ce intenționam să fac și mi-a zis că va înștiința Sfatul lor. Nu știu cât a înțeles și cât a crezut.

— Dacă măcar a ascultat, tot este mai bine decât sperasem, zise Mia Pasfal, fragilă și cu trăsături ascuțite, cu piele negru-albăstruie și păr alb care-i încununa chipul ridat. Wold este de o vârstă cu mine... ba chiar mai bătrân. Nu te aștepta să fie încântat de războaie și schimbări.

— Ar fi trebuit totuși să fie binevoitor, spuse Dermat. S-a însurat cu o umană.

— Da, cu verișoara mea Arilia, mătușa lui Jakob, făptura exotică din grădina zoologică de femele a lui Wold. Îmi amintesc bine cum a curtat-o, replică Alia Pasfal cu asemenea sarcasm amar, încât Dermat amuți.

— N-a luat nicio decizie pentru a ne ajuta? Nu i-ai spus despre planul tău de a merge la frontieră ca să-i aștepți pe gaali? se bâlbâi Jonkendy Li, pripit și dezamăgit.

Era foarte tânăr și sperase la un război minunat cu marșuri în sunet de goarne. Așa speraseră toți. Era preferabil, decât să moară de inaniție sau arși de vii.

— Acordă-le timp, se adresă Agat grav băiatului. Vor decide.

— Cum te-a primit Wold? se interesă Seiko Esmit.

Ea era ultima reprezentantă a unei familii mărețe. Doar fiii primului conducător al Coloniei purtaseră numele Esmit, care avea să moară odată cu ea. Era de vârsta lui Agat, frumoasă și delicată, nervoasă, răzbunătoare, o femeie care își reprima sentimentele. Când alterranii se întâlneau, ochii ei îl aținteau mereu pe Agat. Indiferent cine ar fi vorbit, ea îl privea pe Agat.

— Ca pe un egal.

Alia Pasfal aprobă din cap și rosti:

— El a fost mereu mai rațional decât restul masculilor lor.

— Dar ceilalți? interveni Seiko. Ai putut merge pur și simplu prin tabăra lor?

Seiko reușea întotdeauna să-i dezgroape umilirea, indiferent cât de bine ar fi îngropat-o și uitat-o. Verișoara lui de gradul al zecelea, sora lui, tovarășa lui de joacă, iubita lui, însoțitoarea lui, ea îi înțelegea imediat orice slăbiciune și orice durere pe care o simțea, iar solidaritatea și compasiunea ei se închideau ca o cursă în jurul bărbatului. Erau prea apropiați. Prea apropiați erau și Huru, bătrâna Alla, Seiko – ei toți. Izolarea care-l demoralizase azi pe Agat îi oferise în același timp o întrezărire a distanței, a solitudinii, trezise în el un dor. Seiko îl urmărea cu ochi negri, limpezi și blânzi, sensibilă la fiecare cuvânt și trăire a sa. Hilfa Rolery încă nu-l privise niciodată, nu-i întâlnise niciodată ochii. Uitătura ei era întotdeauna într-o parte, ferită, piezișă, aurie, străină.

— Nu m-au oprit, îi răspunse el scurt lui Seiko. Poate că mâine vor decide în privința sugestiei noastre. Sau poimâine. Cum a mers aprovizionarea Țancului în după-amiaza asta?

Discuția deveni generală, deși tindea mereu să-l aibă în centru și să revină la Jakob Agat. El era mai tânăr decât câțiva dintre ei și toți cei zece alterrani erau aleși în mod egal în mandatele de câte zece ani din Consiliu, dar el era conducătorul lor vădit și recunoscut, centrul lor. Nu se distingea niciun motiv special pentru asta, decât dacă nu era cumva energia cu care se mișca și cu care vorbea; oare autoritatea se vede în individ sau în cei din jurul lui? Efectele autorității se deslușeau însă în Agat sub forma unei tensiuni și posomoreli, rezultatele responsabilității apăsătoare pe care o avea de mult și care devenea tot mai împovărătoare pe zi ce trecea.

— Am făcut o eroare, îi spuse el lui Pilotson, în timp ce Seiko și celelalte femei din consiliu preparau și serveau micuțele cești fierbinți, ceremoniale, de frunze de basuk numite *ciai.* M-am străduit atât de tare să-l conving pe bătrân că gaalii constituie într-adevăr un pericol, încât cred că am emis pentru o clipă. Nu verbal, totuși el a părut că văzuse o fantomă.

— Când ești în stare de stres, îți proiectezi foarte intens sentimentele și în același timp îți scade controlul. Probabil că el a văzut într-adevăr o fantomă.

— N-am mai fost de atâta timp în contact cu hilfii... și suntem atât de înrădăcinați aici, atât de al naibii de izolați, încât nu mă pot încrede în propriul meu control. Mai întâi i-am vorbit în minte

fetei aceleia de pe plajă, apoi am proiectat asupra lui Wold – ne vor considera vrăjitori, așa cum au făcut în primii Ani! Iar noi trebuie să le câștigăm încrederea, iar timpul rămas la dispoziție este foarte scurt. Dacă am fi știut mai devreme despre gaali!

— Ei bine, rosti Pilotson pe tonul lui precaut, întrucât pe coastă nu mai există alte colonii umane, beneficiem de avertismentul acesta doar grație faptului că ai avut prevederea de a trimite cercetași în nord. În sănătatea ta, Seiko, adăugă el, acceptând ceșcuța aburindă pe care i-o întinse femeia.

Agat luă ultima ceașcă de pe tava ei și o deșertă. Ciaiul proaspăt preparat avea ca efect o ușoară stimulare senzorială, așa încât el conștientiză acut fierbințeala astringentă și purificatoare pe care o simți în gâtlej, privirea intensă a lui Seiko, încăperea mare, lipsită de mobilier și luminată de foc, ca și apusul dinapoia ferestrelor. Ceașca din porțelan albastru era foarte veche, un produs din Anul Cinci. Cărțile tipărite manual din vitrinele de sub ferestre erau vechi. Până și sticla din ramele ferestrelor era veche. Toate obiectele de lux, tot ce-i făcea civilizați, tot ce-i menținea alterrani erau vechi. În decursul vieții lui Agat și cu mult timp înainte nu mai existase energie sau timp liber pentru afirmările subtile și complexe ale abilităților și spiritului uman. Acum ei se străduiau doar să păstreze, să dăinuie.

Numărul lor se redusese treptat, An după An, de minimum zece generații; se nășteau tot mai puțini copii. Ei se restrânseseră, se adunaseră laolaltă. Abandonaseră complet vechile visuri de dominație. Reveneau – dacă Iernile și triburile de hilfi ostili nu profitau mai întâi de slăbiciunile lor – la vechiul centru, la prima colonie: Soliza. Își învățau copiii vechile științe și vechile căi, dar nimic nou. Trăiau tot mai modest, ajungând să prețuiască lucrurile simple în locul celor elaborate, calmul în locul conflictelor, curajul în locul succesului. Se retrăgeau.

Privind în ceșcuța pe care o ținea în mână, Agat văzu în transparența ei clară și pură abilitatea perfectă a creării obiectului și fragilitatea substanței sale, un soi de definiție a spiritului neamului său. Dincolo de ferestrele înalte, aerul avea aceeași transparență albastră. Era însă rece: un amurg albastru, imens și geros. Vechea teroare a copilăriei se revărsă peste Agat, teroarea pe care, când devenise adult, o explicase astfel: planeta aceasta, pe care se născuse el, pe care se născuseră tatăl și strămoșii lui timp de douăzeci și trei de generații, nu era căminul lui. Ei, neamul lor, erau străini. În adâncul ființei lor fuseseră mereu conștienți de asta. Erau departe-născuți. Și treptat, cu lentoarea maiestuoasă, cu perseverența vegetală a procesului evoluției, planeta îi omora... respingând grefa.

Poate că erau prea docili înaintea procesului, prea dispuși să piară, dar un tip de docilitate – acceptarea necondiționată a Legilor Ligii – fusese forța lor din capul locului și ei continuau să fie puternici, toți. Nu dețineau însă nici știința, nici abilitatea de a combate sterilitatea și avorturile premature ce le reduseseră generațiile. Pentru că nu toată înțelepciunea era scrisă în Cărțile Ligii și, de la o zi la alta, de la un An la altul, un crâmpei de cunoaștere avea să fie mereu pierdut, înlocuit de o informație mai imediat utilă referitoare la existența zilnică, aici și acum. Iar până la urmă ei nu aveau să poată înțelege nici măcar majoritatea conținutului cărților. Ce mai rămăsese cu adevărat din Moștenirea lor? Dacă vreodată o navă avea să coboare din stele învăluită în foc, așa cum afirmau vechile speranțe și povești, oamenii care ieșeau din ea aveau oare să-i recunoască pe ei ca fiind tot oameni?

Nu venise însă nicio navă și nici nu avea să vină vreuna. Ei aveau să moară; prezența lor aici, îndelungatul lor exil și strădania pe planeta aceasta aveau să se sfârșească, sfărâmate ca o oală de lut.

Așeză cu grijă ceașca pe tavă și-și șterse transpirația de pe frunte. Seiko îl privea. Îi întoarse brusc spatele și începu să-i asculte pe Jonkendy, Dermat și Pilotson. Prin valul acela deprimant de prevestiri rele își amintise scurt, irelevant și totuși părând atât o explicație, cât și un semn, figura luminoasă, subțire și speriată a fetei Rolery, ridicând mâna spre el din pietrele întunecate și asediate de mare.

4
TINERII ÎNALȚI

Sunetul pietrei lovind piatră, dur și fără ecouri, răsună printre acoperișurile și zidurile neterminate ale Cetății Iernii, până la corturile roșii și înalte din jurul ei. *Ak ak ak ak,* continuă mult timp sunetul, până ce, brusc, un al doilea tip de lovituri i se alătură în contrapunct, *kadak ak ak kadak.* Un altul sosi pe o notă mai înaltă, conferind un ritm vioi, apoi altul, și altul, mai multe, până ce orice măsură fu pierdută în hărmălaia de sunete constante, o avalanșă de lovituri ascuțite și seci de piatră izbind piatră, în care toate ritmurile individuale se învălmășeau de nedeosebit.

În timp ce avalanșa de sunete continuă neîntrerupt și amețitor, Mult-bătrânul Oamenilor din Askatevar porni încetișor din cortul lui, printre șiruri de corturi și focuri pentru gătit de la care fumul se ridica printre razele piezișe de la sfârșitul după-amiezii, de la sfârșitul Toamnei. Țeapăn și greoi, bătrânul merse de unul singur prin tabăra oamenilor săi și intră pe poarta Cetății Iernii, urmă o potecă sau stradă întortocheată printre acoperișurile din lemn, atât de asemănătoare cu corturile, ale caselor ce nu aveau pereți laterali deasupra solului și ajunse în locul deschis din mijlocul coamelor acoperișurilor. O sută de bărbați stăteau acolo, cu bărbiile pe genunchi, lovind piatră în piatră, lovind într-o transă de percuție hipnotic de monotonă. Wold se așeză, completând cercul. Ridică cea mai mică dintre cele două pietre tocite de apă din fața lui și, mulțumit de greutatea ei, o izbi de piatra mai mare: *Klak! klak! klak!* În dreapta și în stânga lui, ciocăniturile continuară, un vuiet țăcănitor de zgomote aleatorii, prin care, la răstimpuri, se putea discerne crâmpeiul unui ritm anume. Ritmul dispărea și revenea, o juxtapunere întâmplătoare de sunete. Când reveni, Wold îl prinse, îl urmă și-l menținu. Pentru el, ritmul acela domina acum hărmălaia. Vecinul din stânga lui începu să-l urmeze, iar cele două pietre ale lor se ridicară și coborâră laolaltă; apoi îl urmă vecinul din dreapta. Acum și alții din cealaltă parte a cercului loveau pietrele în același ritm. Se distingea limpede din larmă, o cucerea, silea toate glasurile aflate în conflict să-i urmeze ritmul unic și neîncetat, concordia, bătaia puternică a inimii Oamenilor din Askatevar, care răsuna mereu și mereu și mereu.

Aceasta era toată muzica lor, tot dansul lor.

Un bărbat sări în cele din urmă și păși în centrul cercului. Avea pieptul dezgolit, dungi negre pictate pe brațe și picioare, părul ca un nor negru în jurul feței. Ritmul se rări, se diminuă, muri. Tăcere.

— Alergătorul din miazănoapte a adus vestea că gaalii merg pe Cărarea Coastei și vin în număr mare. Au ajuns la Tlokna. Ați auzit toți vestea aceasta?

Un murmur de aprobare.

— Ascultați-l acum pe cel care a convocat Bătaia-pietrei! strigă vestitorul-șaman și Wold se sculă cu greutate.

Rămase locului, privind drept înainte, masiv, acoperit de cicatrice, un bătrân ca o stâncă.

— Un departe-născut a venit la cortul meu, rosti el în cele din urmă cu glas gros, slăbit de vârstă. Este căpetenia celor din Soliza. A spus că departe-născuții s-au împuținat și cer ajutorul oamenilor.

Un murmur se ridică dintre căpeteniile de clanuri și familii care stăteau nemișcați, cu bărbiile pe genunchi, în cerc. Deasupra lor, deasupra coamelor acoperișurilor de lemn, foarte sus în lumina aurie și rece, o pasăre albă dădea ocol, vestind iarna.

— Departe-născutul a mai spus că acum Coborârea spre Miazăzi nu mai vine prin clanuri și triburi, ci într-o singură hoardă, multe mii conduse de o mare căpetenie.

— De unde știe el asta? mugi cineva.

Protocolul nu era strict în Bătaia-pietrei din cetate, care nu fusese niciodată condusă de șamani așa cum se întâmpla cu unele triburi.

— Avea iscoade în miazănoapte! mugi Wold la rândul lui. El a spus că gaalii asediază Cetățile Iernii și le capturează. Așa a spus și alergătorul despre Tlokna. Departe-născutul a spus că războinicii din Tevar ar trebui să se unească cu departe-născuții și cu oamenii din Pernmek și Allakskat, să suie la miazănoapte de Domeniul nostru și să respingă Coborârea spre Miazăzi către Poteca Muntelui. El a spus lucrurile acestea și eu le-am auzit. Voi le-ați auzit toți?

Încuviințarea fu neregulată și turbulentă, iar o căpetenie de clan sări de îndată în picioare.

— Mult-bătrânule, din gura ta auzim întotdeauna adevărul! Dar când a rostit adevărul un departe-născut? Când i-au ascultat oamenii pe departe-născuți? Și ce dacă citadela lui va pieri în Coborârea spre Miazăzi? Niciun om nu trăiește în ea! N-are decât să piară și atunci noi, oamenii, le putem lua Domeniul.

Vorbitorul, Walmek, era un bărbat voinic și oacheș, care obișnuia să vorbească mult; Wold nu-l plăcuse niciodată și neplăcerea îi influență replica.

— Eu l-am auzit pe Walmek. Nu pentru prima dată. Oare departe-născuții sunt sau nu oameni – cine poate ști? Poate că ei au căzut din cer, ca în poveste. Poate că nu. Anul acesta nimeni n-a căzut din cer... Ei seamănă cu oamenii și luptă ca oamenii. Femeile lor sunt ca femeile, vă pot spune asta! Ei au oarecare înțelepciune. Este mai bine să-i ascultăm...

Referirile lui la femei departe-născute îi făcură pe toți să rânjească în cercul solemn și Wold regretă că le rostise. Fusese o prostie să le reamintească de vechile lui legături cu străinii. Și era în același timp greșit... la urma urmelor, ea fusese soția lui...

Se așeză, derutat, făcând semn că nu va mai vorbi.

Alți bărbați fuseseră însă destul de impresionați de vestea alergătorului și de avertismentul lui Agat, ca să se contrazică cu cei care ignorau sau desconsiderau veștile. Umaksuman, unul dintre fiii născuți în Primăvară ai lui Wold, căruia îi plăceau incursiunile și prădăciunile, vorbi în favoarea planului lui Agat de a porni către hotar.

— Este un șiretlic menit să-i atragă pe bărbații noștri în miazănoapte, pe Domeniu, ca să fie prinși de prima zăpadă, în vreme ce departe-născuții ne fură turmele și nevestele și ne jefuiesc grânarele de-aici. Ei nu sunt oameni și-n ei nu există nimic bun! tună și fulgeră Walmek.

Rareori găsea un subiect atât de propice despre care să tune și să fulgere.

— Asta-i tot ce și-au dorit vreodată: femeile noastre. Nu-i de mirare că se-mpuținează și mor, fiindcă nu nasc decât monștri. Ei ne doresc femeile ca să-i poată crește pe copiii oameni ca pe ai lor! rosti, foarte surescitat, o tânără căpetenie de familie.

— Aaah! mormăi Wold, dezgustat de talmeș-balmeșul acela informații false, dar rămase așezat și-l lăsă pe Umaksuman să-l pună la punct pe vorbitor.

— Și dacă departe-născutul a spus adevărul? întrebă Umaksuman. Dacă toți gaalii vin prin Domeniul nostru, cu miile? Vom fi pregătiți să luptăm cu ei?

— Zidurile nu sunt terminate, porțile nu sunt ridicate, ultima recoltă n-a fost depozitată, rosti un bărbat mai vârstnic.

Mai mult decât neîncrederea față de străini, acesta era miezul întrebării. Dacă bărbații apți de luptă plecau în miazănoapte, oare femeile, copiii și bătrânii ar fi putut termina pregătirea Cetății înainte de sosirea iernii? Poate că da, poate că nu. Era destul de riscant să te bizui pe cuvântul unui departe-născut.

Wold însuși nu luase nicio decizie și părea gata să se supună hotărârii Bătrânilor. Lui îi plăcea departe-născutul Agat și bănuia că nu era nici mincinos, nici autoamăgit; totuși nu putea fi absolut sigur. Toți oamenii erau uneori străini unul față de celălalt, nu doar departe-născuții. Nu puteai să știi. Poate că gaalii soseau ca o armată. Cu siguranță, Iarna sosea. De care inamic să te ocupi mai întâi?

Bătrânii erau înclinați spre a nu face nimic, însă facțiunea lui Umaksuman triumfă în vederea trimiterii de alergători la cele două Domenii vecine, Allakskat și Pernmek, pentru a le prezenta ideea unei apărări comune. Aceea fu singura decizie luată; șamanul eliberă hannul jigărit pe care-l prinsese în eventualitatea că se ajungea la o decizie pentru război, care trebuia pecetluită prin lapidare, și Bătrânii se împrăștiară.

Wold stătea în cortul lui cu oamenii din Spița sa, în jurul unei oale de bhan fierbinte și bun, când de afară se auzi hărmălaie.

Umaksuman ieși, răcni la toți să plece și reveni în cortul cel mare însoțindu-l pe departe-născutul Agat.

— Bun-venit, Alterra, zise bătrânul. Aruncând o privire șireată către cei doi nepoți ai lui, continuă: Nu vrei să iei loc și să mănânci cu noi?

Îi plăcea să-i șocheze pe oameni; îi plăcuse dintotdeauna. De aceea în trecut fugise mereu la departe-născuți. Iar gestul acesta îl elibera, în minte, de rușinea nedeslușită pe care o suferea după ce vorbise înaintea celorlalți despre fata departe-născută care-i fusese soție cu atâta vreme în urmă.

Calm și grav ca înainte, Agat acceptă și mâncă îndeajuns pentru a dovedi că privea ospitalitatea cu seriozitate; așteptă până terminară toți de mâncat și soția lui Ukwet ieși cu resturile, după care spuse:

— Mult-bătrânule, ascult.

— Nu este mult de auzit, răspunse Wold și râgâi. Alergători vor pleca la Pernmek și Allakskat. Puțini însă au fost de partea războiului. Frigul se întețește de la o zi la alta și siguranța se află doar între ziduri, sub acoperișuri. Noi nu călătorim în timpul-trecut, așa cum face poporul tău, dar știm care a fost dintotdeauna Calea Omului și o respectăm.

— Calea voastră este bună, zise departe-născutul, poate chiar îndeajuns de bună ca gaalii s-o fi învățat de la voi. În Iernile trecute ați fost mai puternici decât ei, deoarece clanurile voastre erau adunate laolaltă împotriva lor. Acum și gaalii au înțeles că forța stă în număr.

— *Dacă* vestea aceea este adevărată, spuse Ukwet, care era unul dintre nepoții lui Wold, deși mai vârstnic decât Umaksuman, fiul lui Wold.

Agat îl privi tăcut. Ukwet se întoarse imediat dinaintea privirii aceleia directe și întunecate.

— Dacă nu-i adevărată, atunci de ce vin gaalii atât de târziu spre miazăzi? zise Umaksuman. Ce-i oprește? Au mai așteptat vreodată până acum ca recoltele să fie depozitate?

— Cine știe? rosti Wold. Anul trecut au venit cu mult înainte să răsară Steaua-zăpezii, țin bine minte. Însă cine își mai amintește Anul dinaintea celui trecut?

— Poate că urmează Poteca Muntelui, spuse celălalt nepot, și nu vor trece deloc prin Askatevar.

— Alergătorul a spus că ei au cucerit Tlokna, zise Umaksuman apăsat, iar Tlokna este la miazănoapte de Tevar pe Cărarea Coastei. *De ce* să nu credem vestea asta, de ce să așteptăm pentru a acționa?

— Pentru că oamenii care duc războaie Iarna nu trăiesc până Primăvara, mormăi Wold.

— Dar dacă ei sosesc...

— Dacă sosesc, vom lupta.

Pentru scurt timp toți tăcură. Pentru prima dată Agat nu-l privi pe niciunul dintre ei, ci rămase cu ochii negri plecați, ca un om.

— Se spune, vorbi Ukwet pe un ton disprețuitor, simțind triumful, că departe-născuții au puteri ciudate. Eu nu știu nimic despre astea, eu m-am născut pe Tărâmurile-verii și n-am văzut departe-născuți înaintea acestei faze-lunare, cu atât mai puțin n-am mâncat alături de unul dintre ei. Totuși, dacă ei sunt vrăjitori și au asemenea puteri, de ce ar mai avea nevoie de ajutorul nostru împotriva gaalilor?

— Nu te aud! tună Wold, roșu la față și cu ochii sticlind de lacrimi.

Ukwet își ascunse chipul. Înfuriat de neobrăzarea aceea față de un oaspete în cort și de propria sa confuzie și nehotărâre, care-l făceau să discute în contradictoriu cu ambele tabere, Wold rămase răsuflând greoi și fixând cu ochi injectați tânărul, care-și menținu fața ascunsă.

— Eu vorbesc, rosti Wold în cele din urmă, cu glas încă puternic și gros, eliberat pentru scurt timp de răgușeala vârstei. Eu vorbesc, voi ascultați! Alergătorii vor sui pe Cărarea Coastei, până vor întâlni Coborârea spre Miazăzi. Iar la două zile în urma lor, însă nu mai departe de hotarul Domeniului nostru, vor veni războinici: toți bărbații născuți între Mijlocul-primăverii și

Paragina Verii. Dacă gaalii vor sosi în forță, războinicii îi vor alunga către răsărit spre munți, dacă nu, se vor întoarce în Tevar.

Umaksuman râse sonor și zise:

— Mult-bătrânule, niciun alt om nu ne conduce, doar tu!

Wold mârâi și râgâi, apoi se așeză.

— Însă tu-i vei conduce pe războinici, spuse el apăsat către Umaksuman.

Agat, care nu scosese niciun cuvânt de mult timp, rosti în felul lui calm:

— Poporul meu poate trimite trei sute cincizeci de oameni. Vom sui pe drumul vechi de lângă plajă și ne vom alătura oamenilor voștri la hotarul lui Askatevar.

Se sculă și întinse mâna. Nemulțumit fiindcă fusese împins spre angajamentul acesta și încă zguduit de propriile lui emoții, Wold îl ignoră. Umaksuman sări într-o clipă în picioare, lipindu-și mâna de a departe-născutului. Rămaseră așa pentru un moment în lumina focului precum ziua și noaptea: Agat smead, neguros, încruntat, Umaksuman cu piele albă, ochi luminoși, radiind.

Decizia fusese luată și Wold știa c-o putea impune celorlalți Bătrâni. Mai știa de asemenea că fusese ultima decizie pe care o luase. El îi putea trimite la război, dar Umaksuman avea să revină în calitate de conducător al luptătorilor și, prin urmare, cel mai puternic dintre Oamenii din Askatevar. Acțiunea lui Wold fusese propria lui abdicare. Umaksuman avea să fie căpetenia tânără. El avea să închidă cercul Bătăii-pietrei, el avea să conducă vânătorile Iarna, raidurile Primăvara, marile cutreierări din zilele lungi ale Verii. Anul lui abia începea...

— Dați-i drumul, mârâi Wold către toți. Umaksuman, anunță Bătaia-pietrei pentru mâine. Spune-i șamanului să prindă un hann, unul gras, care să aibă sânge în el.

Nu dori să-i vorbească lui Agat. Ei ieșiră, toți tinerii înalți. El rămase ghemuit pe coapsele amorțite, lângă foc, privind în flăcările galbene ca în inima unei străluciri pierdute, căldura irecuperabilă a Verii.

5
AMURG ÎN PĂDURI

Departe-născutul ieși din cortul lui Umaksuman și rămase un minut discutând cu căpetenia tânără, privind amândoi către miazănoapte, cu ochii mijiți împotriva vântului cenușiu, mușcător. Agat își mișcă brațul întins, ca și cum ar fi vorbit despre munți. O pală de vânt purtă unul sau două din cuvintele lui până la Rolery, care privea de pe poteca spre poarta citadelei. Când îl auzi vorbind, un fior, o undă slabă de teamă și întuneric îi străbătu venele, făcând-o să-și amintească felul cum glasul acela îi vorbise în minte, în carne, chemând-o la el.

După aceea, ca un ecou distorsionat în memoria ei, urma porunca aspră, ca o pălmuire, când, pe cărarea din pădure, de parte-născutul se întorsese către Rolery și-i ceruse să plece, să se îndepărteze de el.

Brusc, fata puse jos coșurile pe care le căra. Azi se mutau din corturile roșii ale copilăriei ei nomade în labirintul de acoperișuri țuguiate și săli subterane, tuneluri și pasaje din Cetatea Iernii, și toate surorile-verișoare, mătușile și nepoatele furnicau, strigau și se grăbeau în sus și în jos pe cărări, intrau și ieșeau din corturi și prin porți cu blănuri, lădițe, traiste, coșuri și oale. Rolery puse jos obiectele pe care le transportase, le lăsă lângă potecă și porni spre pădure.

— Rolery! Ro-o-olery! țipară după ea glasurile care erau veșnic ascuțite, acuzatoare, zbierând, zgâriindu-i spinarea.

Ea nu se întoarse, ci merse mai departe. Imediat ce se afundă în pădure, începu să alerge. Când toate sunetele vocilor se pierdură în tăcerea fremătătoare, gemătoare a copacilor bătuți de vânt și nimic nu mai aminti de tabăra poporului ei, decât un iz amărui, slab, de fum de lemne, ea încetini.

Trunchiuri uriașe năruite stăteau de-a curmezișul cărării pe alocuri și trebuia să te cocoți sau să te târăști pe sub ele, iar crengile moarte și rigide voiau să-i rupă hainele și să-i agațe gluga.

Pădurea nu era un loc sigur când vântul bătea cu putere; chiar acum, undeva mai sus pe coamă se auzi prăbușirea murmurată a unui copac care căzuse sub apăsarea crivățului. Nu-i păsa. Dorea să coboare din nou pe nisipurile sure și să stea pe loc, perfect nemișcată, pentru a privi cum peretele de apă înspumată, înalt de zece metri, se prăbușește peste ea... Se opri la fel de brusc pe cât pornise și rămase neclintită pe poteca luminată de amurg.

Vântul suflă și se opri și suflă din nou. Cerul neguros tremură și coborî peste crengile desfrunzite. Aici era deja pe jumătate întuneric. Toată furia și încrâncenarea o părăsiră pe fată, care rămase în picioare într-un soi de amorțeală speriată, strângându-și umerii înaintea vântului. Ceva alb licări înaintea ei și Rolery țipă, dar nu se clinti. Fulgerul alb trecu din nou, apoi înlemni brusc deasupra ei pe o ramură despuiată: o fiară sau o pasăre mare, cu aripi, complet albă, albă deasupra și albă dedesubt, cu buze scurte cu cârlige ascuțite, care se deschideau și se închideau, și ochi argintii ficși. Strângând cu patru gheare lungi craca pe care stătea, creatura o privea de sus, iar fata o privea de jos și niciuna dintre ele nu se mișcă. Ochii argintii nu clipeau. Pe neașteptate, aripi albe mari se deschiseră, mai largi decât un stat de om, și fâlfâiră printre crengi, rupându-le. Creatura bătu din aripile albe și țipă, apoi se lansă în văzduh pe o rafală de vânt și se îndepărtă greoi printre ramuri și norii ce alergau pe cer.

— Un aducător de furtună, rosti Agat de la câțiva metri înapoia ei, pe potecă. Se spune că prevestește viscolul.

Uriașa creatură argintie îi paralizase mintea fetei. Pe moment fu orbită de valul scurt de lacrimi care însoțea toate sentimentele intense la semenii ei. Dorise să-l înfrunte și să-l batjocorească, să glumească pe seama lui, deoarece zărise resentimentele dinapoia aroganței lui detașate când cei din Tevar îl luaseră în zeflemea, îl trataseră drept ceea ce era, o făptură de rang inferior. Însă creatura albă, aducătorul de furtună, o speriase și Rolery izbucni, privindu-i drept în ochi, la fel cum privise creatura:

— Te urăsc, tu nu ești om, te urăsc!

Apoi lacrimile i se opriră, ea își feri uitătura și amândoi rămaseră tăcuți destul de mult timp.

— Rolery, zise glasul blând, privește-mă.

Ea nu-l privi. El înaintă și fata se retrase, țipând:

— Să nu m-atingi!

Vocea ei fusese ca strigătul aducătorului de furtună și fața i se schimonosise.

— Stăpânește-te, rosti el. Uite – ia-mă de mână!

O ținu, deși ea se străduia să se desprindă și o strânse de ambele încheieturi. Rămaseră din nou fără să se miște.

— Dă-mi drumul, spuse fata în cele din urmă cu glasul ei normal și el o eliberă imediat.

Rolery inspiră adânc.

— Ai vorbit... te-am auzit vorbind în mintea mea. Acolo, pe nisipuri, jos. Poți s-o faci din nou?

El o privi, atent și în tăcere. Încuviință din cap.

— Da, însă ți-am spus că n-o voi mai face niciodată.

— Tot o aud. Îți simt vocea, zise ea și-și acoperi urechile cu palmele.

— Știu... iartă-mă. N-am știut că ești o hilfă... o tevarană, când te-am apelat. Este împotriva legii. Și oricum n-ar fi trebuit să mă poți auzi...

— Ce este „hilfă“?

— Așa vă spunem noi.

— Și vouă cum vă spuneți?

— Oameni.

Ea privi în jurul lor, la pădurea care gemea în crepuscul, tuneluri sure, acoperiș de nori zvârcolitori. Lumea aceea cenușie și mișcătoare era foarte stranie, totuși ea nu mai era speriată. Atingerea lui, atingerea reală a mâinii care anulase senzația insistentă și impalpabilă a prezenței sale, îi adusese calm, care crescuse pe măsură ce vorbeau. Rolery înțelegea acum că în ultima zi și noapte fusese cam zăpăcită.

— Toți ai voștri pot asta... pot să vorbească așa?

— Unii pot. Este o abilitate care se poate deprinde. Necesită exersare. Vino aici, stai jos puțin. Ai trecut prin clipe grele.

Vorbea mereu aspru, însă în glasul lui exista acum o nuanță, un indiciu a ceva cu totul diferit, de parcă urgența cu care o apelase pe nisipuri se transmutase într-o chemare inconștientă infinit mai reținută, un efort de contact. Se așezară pe un arbore basuk căzut la pământ, la doi metri în afara potecii. Rolery observă că se mișca și se așeza altfel decât bărbații din neamul ei; purtarea trupului său, suma gesturilor sale erau foarte puțin și în același timp complet nefamiliare. Îi săriră în ochi mai ales palmele cu piele neagră, strânse laolaltă între genunchi. El urmă:

— Poporul tău ar fi putut învăța graiul minții, dacă ar fi vrut, dar n-a vrut-o niciodată și cred că l-a numit vrăjitorie. Cărțile noastre spun că noi înșine l-am deprins de la altă rasă, cu mult timp în urmă, pe o lume numită Rokanan. Este o abilitate în același timp un talent.

— Tu poți *să auzi* mintea mea oricând dorești?

— Așa ceva este interzis, răspunse el cu glas atât de apăsat, încât temerile fetei în privința aceea fură iute risipite.

— Învață-mă abilitatea asta, îi spuse Rolery neașteptat de copilărește.

— Ar dura toată Iarna.

— Tu ai avut nevoie de toată Toamna?

— Și de o parte din Vară, surâse el ușor.

— Ce înseamnă „hilf"?

— Este un cuvânt din graiul nostru vechi. Înseamnă formă de viață cu inteligență dezvoltată.

— Unde este cealaltă lume?

— Păi... există mai multe. Acolo, sus. Dincolo de soare și de lună.

— Atunci voi ați coborât din cer? De ce? Cum ați ajuns dinapoia soarelui pe coasta mării de aici?

— O să-ți povestesc, dacă vrei să auzi, dar nu-i doar o poveste. Există multe lucruri pe care nu le înțelegem, însă ceea ce știm despre istoria noastră este adevărat.

— Aud, șopti ea expresia rituală, impresionată, totuși nu pe de-a întregul subjugată.

— Ei bine, printre stele există multe planete, multe lumi, pe care trăiesc multe feluri de oameni. Ei au construit nave care puteau naviga prin bezna dintre planete și au călătorit întruna, au făcut negoț și au explorat. S-au unit laolaltă într-o Ligă, tot așa cum clanurile voastre se aliază între ele ca să formeze un Domeniu. Dar a existat un inamic al Ligii Tuturor Lumilor. Un inamic care venea de foarte departe. Nu știu cât de departe. Cărțile au fost scrise pentru oameni care cunoșteau mai multe decât cunoaștem noi...

Folosea mereu cuvinte care sunau ca niște cuvinte, dar care nu aveau înțeles; ea se întrebă ce era o „navă", ce era o „carte". Însă tonul grav și cuprins de dor cu care povestea avea efect asupra fetei, care asculta fascinată.

— Liga s-a pregătit multă vreme să lupte împotriva inamicului aceluia. Planetele mai puternice le-au ajutat pe cele slabe să se înarmeze împotriva inamicului, să se pregătească. Cumva asemănător felului în care noi încercăm să ne pregătim să-i întâmpinăm pe gaali. Auzul cu mintea a fost una dintre abilitățile pe care le-au predat, o știu, dar au existat și arme, așa spun cărțile, focuri ce puteau să ardă planete întregi și să explodeze stelele... În vremea aceea oameni din seminția mea au sosit de pe planeta lor natală pe aceasta. N-au fost foarte mulți. Ei ar fi trebuit să se împrietenească cu poporul vostru și să afle dacă nu dorea să facă parte din Ligă, pentru a se alia împotriva inamicului. Însă atunci a venit inamicul. Nava care-i adusese pe semenii mei s-a întors la planeta lor de baștină, pentru ca să ajute în război, și unii dintre oameni s-au întors cu ea, ca și... departe-vorbitorul cu care oamenii aceia puteau discuta între ei, de la o planetă la alta. Unii oameni au rămas însă aici, fie pentru a ajuta planeta asta dacă inamicul avea să sosească, fie pentru că nu s-au mai putut întoarce – nu știm adevărul. Înregistrările rămase de la ei spun doar că nava a plecat. O suliță albă de metal, mai înaltă decât lungimea unei citadele, care stătea vertical pe un penaj de foc. Există imagini. Bănuiesc că ei credeau că se va întoarce repede... Asta a fost acum zece Ani.

— Și cum s-a terminat războiul cu inamicul?

— Nu știm. Nu știm nimic din ce s-a întâmplat după plecarea navei. Unii dintre noi cred că am fost probabil înfrânți, pe când alții cred că am învins, dar cu pierderi însemnate, și că puținii oameni rămași aici au fost uitați în anii de lupte. Cine știe? Dacă vom supraviețui, vom afla într-o bună zi. Dacă nu va sosi nimeni, niciodată, vom construi o navă și vom pleca să aflăm...

În mod ciudat, părea mistuit de dor. Mintea lui Rolery era amețită de prăpăstiile acelea de timp și spațiu și neînțelegere.

— E greu de trăit cu așa ceva, rosti ea după o vreme.

Agat izbucni în râs, ca și cum ar fi fost surprins.

— Nu – de aici ne tragem mândria. Cu adevărat greu este să rămâi în viață pe o planetă căreia nu-i aparții. Cu cinci Ani în urmă, eram un popor măreț. Uită-te la noi acum.

— Se spune că departe-născuții nu se îmbolnăvesc niciodată – este adevărat?

— Da. Noi nu ne molipsim de bolile voastre și nici n-am adus aici vreuna dintre bolile noastre. Dar și noi sângerăm, când ne tăiem, să știi... Și îmbătrânim, murim, la fel ca oamenii...

— Sigur că da, spuse fata dezgustată.

El renunță la sarcasm.

— Necazul nostru este că nu ni se nasc destui copii. Mulți prunci sunt avortați sau se nasc morți și puțini trăiesc.

— Am auzit. M-am întrebat de ce se întâmplă așa. Voi sunteți foarte ciudați. Concepeți copii în orice perioadă din An, până și în timpul Paraginii Iernii... De ce faceți asta?

— Așa suntem noi făcuți, nu putem schimba lucrurile.

Agat râse din nou, privind-o, însă Rolery era foarte serioasă acum.

— Eu m-am născut în afara anotimpului, în Paragina Verii, zise fata. Se întâmplă și cu noi, dar foarte rar, iar când se va sfârși Iarna, eu voi fi prea bătrână ca să mai nasc Primăvara. Nu voi avea niciodată un fiu. În una din zilele astea un bătrân mă va lua ca a cincea soție, totuși Paragina Iernii a început și în Primăvară voi fi bătrână... Așa că voi muri stearpă. O femeie mai bine nu se naște niciodată decât să se nască în afara anotimpului, ca mine... Și încă ceva – este adevărat ce se spune, că un bărbat departe-născut nu ia decât o singură soție?

El încuviință din cap. Se părea că gestul acela era echivalentul ridicării din umeri pentru ea.

— Atunci nu-i de mirare că muriți!

Agat se mulțumi să surâdă, însă Rolery insistă:

— Multe neveste înseamnă mulți fii. Dacă ai fi fost tevaran, ai fi avut deja cinci sau zece copii! Ai vreunul?

— Nu, nu sunt însurat.

— Și nici nu te-ai culcat vreodată cu o femeie?

— Ba da, spuse el după care continuă mai apăsat, bineînțeles! Însă când vrem copii, noi ne căsătorim.

— Dacă ai fi fost unul dintre noi...

— Dar nu sunt unul dintre voi.

Se lăsă tăcere. În cele din urmă el rosti, cu destulă blândețe:

— Deosebirile nu constau în maniere și tradiții. Nu știm ce-i în neregulă, dar sămânța este cauza. Unii doctori s-au gândit că ne afectează soarele acesta, deoarece este diferit de soarele sub care s-a născut rasa noastră. El schimbă încet-încet sămânța din noi, iar schimbarea ucide.

Tăcerea se lăsă din nou între ei pentru o vreme.

— Cum era cealaltă lume... planetă... casa ta?

— Există cântece care spun cum era, zise el, totuși când Rolery întrebă sfios ce însemna „cântec", nu-i răspunse. După un timp, vorbi: Planeta mea era mai aproape de soare, iar anul nu avea acolo nici măcar lungimea unei faze-lunare. Așa spun cărțile. Gândește-te, întreaga Iarnă dura numai nouăzeci de zile...

Asta îi făcu pe amândoi să izbucnească în râs.

— N-ai fi avut timp nici să aprinzi un foc, zise Rolery.

Întunericul adevărat îndesea penumbra pădurilor. Cărarea dinaintea lor se întindea neclară, o breșă indistinctă printre copaci, ducând spre stânga la cetatea ei, spre dreapta la citadela lui. Aici, între ele, nu exista decât vântul, crepusculul, singurătatea. Noaptea sosea repede. Noaptea și Iarna și războiul, o vreme a morții.

— Mi-e frică de Iarnă, rosti fata foarte încet.

— Tuturor ne este frică, zise Agat. Cum va fi ea?... Noi n-am cunoscut decât lumina soarelui.

Printre semenii ei nu exista nimeni care să-i fi frânt vreodată solitudinea neînfricată și nepăsătoare a minții; întrucât nu avea tovarăși de aceeași vârstă, dar și pentru că așa dorise ea, Rolery fusese mereu solitară, văzându-și de drumul ei și păsându-i prea puțin de alții. Acum însă când lumea devenise cenușie și nimic nu oferea altă promisiune cu excepția morții, acum, când ea simțise pentru întâia oară teama, întâlnise silueta întunecată de lângă stânca-turn de deasupra mării și auzise un glas care-i vorbise în sânge.

— De ce nu vrei să te uiți niciodată la mine? întrebă bărbatul.

— O să mă uit, răspunse ea, dacă dorești asta.

Dar n-o făcu, deși știa că o examina cu privirea lui stranie, adumbrită. În cele din urmă îi întinse mâna și Agat i-o prinse.

— Ochii tăi sunt aurii, spuse el. Vreau... vreau... Totuși dacă ei ar ști că noi suntem împreună, chiar acum...

— Oamenii tăi?

— Ai tăi. Oamenilor mei nu le pasă de asta.

— Iar ai mei nu trebuie să știe nimic.

Amândoi vorbeau aproape în șoaptă, însă iute, fără pauze.

— Rolery, peste două nopți eu voi pleca spre nord.

— Știu.

— Când mă voi întoarce...

— Dar dacă nu te vei întoarce? strigă fata, sub apăsarea fricii care pătrunsese în ea odată cu sfârșitul Toamnei, frica de ger, de moarte.

Agat o lipi de el și-i spuse încetișor că se va întoarce. În timp ce bărbatul vorbea, Rolery simți bătăile inimii lui, însă și bătăile inimii ei.

— Vreau să stau cu tine, zise ea.

— Vreau să stau cu tine, o îngână el.

În jurul lor era întuneric. Când se ridicară, merseră încet prin bezna cenușie. Fata îl însoți, către citadela lui.

— Unde putem merge? întrebă Agat și râse amar. Asta nu-i ca dragostea în timpul Verii...

— Ceva mai jos pe coamă este coliba unui vânător...

— Îți vor simți lipsa în Tevar.

— Nu, murmură ea, nu-mi vor simți lipsa.

6
ZĂPADA

Alergătorii din avangardă plecaseră; mâine Oamenii din Askatevar aveau să mărşăluiască spre nord pe cărarea largă şi imprecisă care le diviza Domeniul, în vreme ce grupul mai mic din Soliza urma să meargă pe drumul vechi de pe coastă. Ca şi Agat, Umaksuman considerase că era mai bine să păstreze separate cele două forţe până în ajunul luptei. Ei erau aliaţi numai prin autoritatea lui Wold. Mulţi dintre oamenii lui Umaksuman, deşi veterani ai multor raiduri şi jafuri înainte de Pacea Iernii, şovăiau să plece în războiul acesta care apăruse la un moment nepotrivit, iar o facţiune destul de mare, chiar în interiorul Spiţei lui, detesta în aşa măsură alianţa cu departe-născuţii, încât era pregătită să producă orice necazuri ar fi putut. Ukwet şi alţii declaraseră deschis că după ce vor termina cu gaalii, vor termina şi cu vrăjitorii. Agat îi ignorase, prevăzând că victoria le va modifica şi în cele din urmă le va învinge prejudecata; dar îl îngrijoraseră pe Umaksuman, care nu privea atât de departe în viitor.

— Cercetaşii noştri vor fi mereu cu ochii pe voi. La urma urmelor, s-ar putea ca gaalii să nu ne aştepte la hotar.

— Valea Lungă de sub Piscul Ascuţit ar fi un loc potrivit pentru o bătălie, rosti Umaksuman fulgerându-şi surâsul. Noroc, Alterra!

— Noroc şi ţie, Umaksuman.

Se despărţiră ca prieteni, acolo, sub poarta din pietre cimentate cu noroi a Cetăţii Iernii. Când Agat se întoarse, ceva licări în văzduhul nemişcat al după-amiezii dincolo de arcadă, o mişcare plutitoare, neregulată. Ridică ochii, surprins, apoi se răsuci înapoi.

— Ia privește!

Băștinașul coborî de pe ziduri și rămase lângă el, ca să vadă pentru prima dată lucrul acela din poveștile bătrânilor. Agat ținea mâna cu palma în sus. Un punct alb îi atinse încheietura și pieri aproape imediat. Vâlceaua lungă de miriște țepoase și imașuri, pârâul, intrândul întunecat al pădurii și dealurile mai îndepărtate din sud și vest, toate păreau să tremure ușor și să se retragă, când fulgii cădeau din cerul jos, rotindu-se și coborând puțin pieziș, deși vântul se domolise.

Glasuri de copii țipau surescitate îndărătul lor printre acoperișurile din lemn cu vârfuri ascuțite.

— Zăpada este mai mică decât crezusem, rosti în cele din urmă Umaksuman visător.

— Eu crezusem că va fi mai rece, dar aerul pare chiar mai cald decât înainte... Agat se smulse din fascinația amenințătoare și în același timp fermecătoare a căderii învolburate a fulgilor. Pe curând în nord, zise el și, strângându-și gulerul din blană în jurul gâtului, împotriva atingerii stranii, iscoditoare a fulgilor micuți, porni pe poteca spre Soliza.

După ce pătrunse o jumătate de kilometru în pădure, zări cărarea laterală abia vizibilă care se desprindea către adăpostul vânătorului și, trecând pe lângă ea, simți că prin vene îi curgea lumină lichidă.

— Haide, haide, își spuse nemulțumit de pierderea recurentă a autocontrolului.

În scurtele răstimpuri pentru gândire de care beneficiase azi pusese la punct toată situația. Azi-noapte fusese... azi-noapte. Perfect, asta fusese și nimic mai mult. Lăsând la o parte faptul că Rolery era la urma urmelor hilfă și el era om, așa că relația nu avea niciun viitor, era o prostie și din alte puncte de vedere. Încă de când îi văzuse chipul pe treptele negre de deasupra fluxului, Agat se gândise la ea și tânjise s-o vadă, ca un adolescent visând la prima lui idilă; iar el ura cel mai mult pe lume prostia, prostia încăpățânată a pasiunii necontrolate. Ea îi împingea pe oameni să se hazardeze orbește, să riște lucruri cu adevărat importante pentru un simplu episod de patimă carnală, să piardă controlul propriilor lor acțiuni. De aceea, pentru a-și păstra stăpânirea de sine, mersese cu fata în noaptea trecută; fusese pur și simplu logic, pentru a termina totul cât mai iute. Așa își repetă acum Agat, mergând foarte repede, simțindu-se amețit, în timp ce ninsoarea dansa rară în jur. În noaptea aceasta avea s-o întâlnească din nou, pentru același motiv. La gândul acela, un potop de lumină caldă și o bucurie dureroasă îi străbătu corpul și mintea; le ignoră. Mâine avea să plece în nord și dacă avea să revină de acolo, avea să fie timp destul ca să explice fetei că nu mai puteau exista asemenea nopți, nu se mai puteau tăvăli pe mantia lui de blană în adăpostul din inima pădurii, cu lumina stelelor deasupra și frigul și tăcerea uriașă de jur împrejur... nu, nu mai puteau exista... Fericirea absolută pe care i-o dăruise Rolery îl năpădi ca un flux, înecându-i toate gândurile. Agat încetă să-și mai spună ceva. Merse iute, cu pasul lui lung prin întunericul tot mai dens al pădurii și, în timp ce umbla, cântă în barbă, fără să-și dea seama, un vechi cântec de iubire al poporului său exilat.

Ninsoarea abia dacă pătrundea printre ramuri. Se întuneca foarte devreme, gândi el pe când se apropia de locul unde se bifurca poteca și acela fu ultimul lui gând, fiindcă ceva îi prinse glezna și-l făcu să se împiedice și să cadă în față. Ateriză pe palme și deja se ridicase pe jumătate când o umbră din stânga lui se materializă într-un om, alb-argintiu în semiîntuneric, care-l lovi, trântindu-l, înainte să se fi putut scula. Buimăcit, cu urechile țiuind, Agat se zbătu și se eliberă de ceva ce-l reținea, apoi încercă iarăși să se scoale. Părea să-și fi pierdut orientarea și nu înțelegea ce se întâmpla, deși avea senzația că asta se mai întâmplase și anterior și de asemenea că de fapt nu se întâmpla. Zări alți bărbați argintii, cu dungi în lungul brațelor și picioarelor; ei îl ținură de brațe, iar altul se apropie și-l lovi cu ceva peste gură. Simți durere, întunericul era plin de durere și furie. Printr-o convulsie furioasă și iscusită a întregului corp, se eliberă de bărbații argintii, lovindu-l pe unul cu pumnul sub falcă și expediindu-l pe spate, dar ei erau mai mulți și tot mai mulți și nu se putu elibera a doua oară. Ei îl loviră și când își ascunse fața cu brațele pe noroiul potecii, îl izbiră cu picioarele în coaste. Agat zăcu lipit de binecuvântatul noroi inofensiv, străduindu-se să se ascundă, și auzi pe cineva răsuflând foarte ciudat. Prin vacarmul acela, auzi de asemenea vocea lui Umaksuman. Chiar și el, așadar... Nu-i păsa însă, atâta timp cât ei aveau să plece, să-l lase în pace. Se întuneca foarte devreme.

Era beznă: beznă absolută. Încercă să se târască înainte. Dorea să ajungă acasă, la oamenii lui care aveau să-l ajute. Era atât de întuneric, încât nu-și putea distinge mâinile. Silențioasă și nevăzută în negura impenetrabilă, zăpada cădea peste el și în jurul lui, pe noroi și frunzele putrede. Dorea să meargă acasă. Îi era foarte frig. Se strădui să se scoale, însă nu exista nici vest, nici est și, simțind că-i vine să vomite de durere, își lăsă capul pe un braț. „Veniți la mine“, încercă să strige în graiul minții alterranilor, dar era prea greu să strige atât de departe în noapte. Era mai ușor zacă nemișcat, chiar aici. Nimic nu putea fi mai ușor.

Într-o casă înaltă de piatră din Soliza, lângă un foc din lemne aduse de valuri pe plajă, Alia Pasfal ridică brusc capul de la cartea pe care o citea. Avusese senzația clară că Jakob Agat emitea spre ea, dar nu sosi niciun mesaj. Ciudat... Graiul minții implica prea multe produse secundare stranii, post-efecte și reacții inexplicabile; mulți dintre cei din Soliza nu-l învățaseră niciodată, iar cei care-l învățaseră îl foloseau cu zgârcenie. Mai la miazănoapte, în colonia Atlantika, ei comunicaseră mai liber în felul acela. Ea însăși o refugiată din Atlantika, Alia Pasfal își reamintea cum, în teribila Iarnă a copilăriei ei, vorbise tot timpul de la minte la minte cu alții. Iar după ce mama și tatăl ei muriseră de inaniție, fetița îi simțise, din nou și din nou, emițând către ea vreme de o întreagă fază-lunară, le simțise prezența în mintea ei... dar niciun mesaj, niciun cuvânt, ci doar tăcere.

— Jakob!

Îl strigă cu mintea, lung și intens, însă nu primi niciun răspuns.

În același timp, în Armurărie, reverificând echipamentele expediției, Huru Pilotson cedă brusc înaintea neliniștii care-l încercase toată ziua și izbucni:

— Ce naiba crede Agat că face?

— A cam întârziat, încuviință un băiat din Armurărie. Iar s-a dus la Tevar?

— Cimentează relații cu albinoșii, răspunse Pilotson, chicoti fără amuzament și făcu o grimasă. Bine, haideți mai departe, ia sa vedem pufoaicele.

În același timp, într-o odaie lambrisată cu lemn ca satinul ivoriu, Seiko Esmit izbucni într-un plâns tăcut, frângându-și mâinile și străduindu-se să nu emită spre el, să nu-l strige în minte, nici chiar să nu-i șoptească numele cu glas tare:

— Jakob!

În același timp mintea lui Rolery aproape că se întunecă pentru o vreme. Se ghemui pur și simplu, nemișcată, acolo unde se afla, în adăpostul vânătorului. Se gândise că, din cauza haosului stârnit de mutarea din corturi în labirintul de case ale Spiței din cetate, absența ei și întoarcerea foarte târzie nu fuseseră remarcate în noaptea trecută. Azi însă era altceva; ordinea fusese restabilită și lipsa ei avea să fie observată. Așa că plecase în plină zi, așa cum făcea de atâtea ori, încrezându-se că nu va atrage atenția nimănui în mod special; o luase pe ocolite până la adăpost, se ghemuise acolo în blănurile ei și așteptase până avea să se facă întuneric și el avea să apară în cele din urmă. Începuse ninsoarea; privind-o, o încerca somnul; o privi și se întrebă somnoroasă ce va face mâine. Pentru că el urma să plece. Și toți cei din clanul ei aveau să știe că Rolery lipsise peste noapte. Dar aceea avea să fie mâine. Avea să se rezolve de la sine. Prezentul însemna noaptea asta, acum... și fata moțăi, până se trezi brusc, foarte speriată, și rămase ghemuită alte câteva clipe, cu mintea golită, întunecată.

După aceea se ridică iute și, cu cremene și iască, aprinse felinarul pe care-l adusese cu ea. Ajutată de lumina lui micuță, coborî panta până ajunse la potecă, apoi șovăi și se întoarse către apus. O dată se opri și șopti:

— Alterra...

Pădurea era perfect tăcută în noapte. Rolery continuă să meargă, până îl găsi, zăcând de-a curmezișul cărării.

Ninsoarea, care se îndesise de acum, brăzda strălucirea slabă a felinarului. Zăpada se depunea pe pământ, nu se mai topea și acoperise haina sfâșiată și chiar părul bărbatului cu o pudră albă. Mâna lui, pe care Rolery o atinse prima, era rece și ea, știu că murise. Se așeză lângă el, pe noroiul umed, tivit cu omăt, și-i puse capul pe genunchii ei.

Agat se mișcă și scoase un soi de scâncet, iar atunci fata își reveni. Încetă gestul prostesc de a-i îndepărta fulgii de pe păr și guler și rămase nemișcată și concentrată pentru un minut. Apoi îl lăsă jos, se sculă, încercă în mod reflex să-și șteargă sângele lipicios de pe mână și cu ajutorul felinarului porni să caute de o parte și cealaltă a potecii. Găsi ce avea nevoie și se apucă de treabă.

Lumina solară blândă, lipsită de putere, traversa odaia. În căldura aceea era greu să te trezești, așa că el aluneca întruna înapoi în apele somnului, în lacul adânc și lipsit de maree. Însă lumina îl readucea mereu la suprafață și până la urmă se trezi și văzu pereții suri și înalți din jur și razele piezișe ale soarelui prin sticlă.

Rămase nemișcat în timp ce raza de lumină aurie spălăcită păli și reveni, lunecă de pe podea și se adună pe peretele opus, suind întruna, înroșindu-se. Alia Pasfal intră și, văzând că se trezise, făcu semn cuiva dinapoia ei să rămână afară. Închise ușa și îngenunche lângă el. Casele alterrane erau sărăcăcios mobilate; ei dormeau pe saltele pe podelele mochetate, iar drept scaune foloseau în cel mai bun caz perne subțiri. Alia îngenunche așadar și-l privi pe Agat; fața ei neagră, cu piele tăbăcită, era luminată puternic de raza roșiatică de soare. Pe chip nu i se citea nicio urmă de compătimire. Ea îndurase prea multe, prea de tânără, pentru ca mila și remușcările să se trezească vreodată din adâncul ei și, ajunsă la bătrânețe, era mai degrabă crudă. Clătină ușor din cap și rosti încet:

— Jakob... Ce ai făcut?

Bărbatul constată că-l durea capul când încerca să vorbească, așa că, neavând realmente un răspuns, tăcu.

— Ce ai făcut?

— Cum am ajuns acasă? întrebă el până la urmă, articulând cuvintele atât de prost cu gura ce-i fusese zdrobită, încât femeia ridică mâna pentru a-l opri.

— Cum ai ajuns aici – asta ai întrebat? Ea te-a adus, hilfa. A înjghebat un soi de targă din ramuri și blănurile ei, te-a rostogolit pe ea și te-a târât peste coamă, până la Poarta Uscatului. Noaptea, prin zăpadă. Pe ea nu mai rămăsese nimic, doar pantalonii – a fost nevoită să-și rupă tunica pentru a te lega de targă. Hilfii ăia sunt mai rezistenți decât pieile în care se-mbracă. A spus că mulțumită zăpezii te-a tras mai ușor... Acum n-a mai rămas pic de zăpadă. Asta s-a întâmplat cu două nopți în urmă. Una peste alta, te-ai odihnit ceva.

Îi turnă o cană cu apă din carafa de pe o tavă din apropiere și-l ajută să bea. Văzută foarte de aproape, fața ei arăta bătrână, fragilă din cauza vârstei. I se adresă în graiul minții, pe un ton de neîncredere: *Cum ai putut face asta? Tu ai fost mereu un bărbat mândru, Jakob!*

El îi răspunse în același fel, fără cuvinte. Dacă ar fi rostit cuvinte, ele ar fi fost: *Nu pot continua fără ea.*

Bătrâna tresări fizic, retrăgându-se înaintea valului de pasiune percepută din partea lui, și replică cu glas tare, parcă apărându-se:

— Ce moment neprielnic ți-ai ales pentru o aventură romantică, pentru o idilă! Când toți depindeau de tine...

El repetă ce-i spusese, pentru că era adevărul și era tot ce-i putea spune. Alia îi replică aspru în minte: *Nu te vei însura cu ea, așa c-ar fi mai bine să-nveți să continui fără ea!*

Agat răspunse doar: *Nu.*

Bătrâna se trase înapoi și rămase tăcută o vreme. Când mintea i se redeschise către el, o făcu din adâncul unei amărăciuni profunde. *Bine atunci, continuă, ce importanță mai are? În momentul acesta, orice am face, oricare dintre noi, singuri sau împreună, este greșit. Nu putem face lucrul cel bun, lucrul norocos. Putem doar să ne sinucidem, încet-încet, unul câte unul. Până vom dispărea toți, până va dispărea Alterra și toți exilații vor muri...*

— Alia, o întrerupse el cu glas tare zguduit de disperarea femeii, bărbații... au plecat...?

— Care bărbați? Armata noastră? rosti ea sarcastic. Mă întrebi dacă ei au plecat ieri spre nord – fără tine?

— Pilotson...

— Dacă Pilotson i-ar fi condus undeva, ar fi făcut-o împotriva Tevarului. Ca să te răzbune pe tine. Ieri a clocotit de furie.

— Și ei...?

— Hilfii? Nu, bineînțeles că n-au plecat. Când s-a aflat că fiica lui Wold a fugit să se culce cu un departe-născut în pădure, facțiunea lui Wold a fost ridiculizată și discreditată – înțelegi asta, nu? Bineînțeles că-i mai ușor să vezi totul retrospectiv, totuși eu aș fi crezut...

— Pentru Dumnezeu, Alia!

— Bine, am înțeles. Nu, nimeni n-a plecat către nord. Stăm aici și-i așteptăm pe gaali să sosească atunci când vor avea chef.

Jakob Agat rămase perfect nemișcat, străduindu-se să nu cadă cu capul înainte în neantul care se întindea sub el. Era abisul gol și real al propriei lui mândrii, aroganța autoamăgitoare din care rezultaseră toate acțiunile lui, minciuna. Era lipsit de importanță dacă el va cădea, dar ce se va întâmpla cu cei pe care-i înșelase?

După o vreme Alla îi vorbi în minte: *Oricum era o speranță minusculă, în cazul cel mai fericit. Ai făcut ce ai putut. Oamenii și non-oamenii nu pot conlucra. Șase sute de ani de-ai noștri de eșecuri ar fi trebuit să te lămurească. Nebunia ta a fost doar pretextul lor. Dacă nu ne-ar fi întors spatele din cauza ei, ar fi găsit altceva, foarte repede. Ei ne sunt inamici în aceeași măsură ca și gaalii. Sau ca Iarna. Sau ca restul planetei ăsteia, care nu ne dorește. Nu putem încheia alianțe decât între noi. Suntem pe cont propriu. Să nu întinzi niciodată mâna spre vreo creatură care aparține acestei lumi.*

Agat își întoarse mintea de la cea a bătrânei, neizbutind să-i mai îndure disperarea. Se strădui să rămână închis în sine, retras, dar ceva îl neliniștea insistent, îi zgândărea întruna conștiința, până când, brusc, deveni limpede și, străduindu-se să se ridice în capul oaselor, se bâlbâi:

— Unde-i ea? Doar n-ați trimis-o înapoi...

Purtând o robă alterrană albă, Rolery stătea așezată turcește, ceva mai departe decât fusese Alla. Alla dispăruse și Rolery era preocupată de ceva, parcă repara o sandală. Nu păruse să-și dea seama că el vorbise; poate că Agat vorbise doar în vis. Acum însă rosti cu glasul ei lin:

— Bătrâna aceea te tulbură. Ar fi putut să mai aștepte. Ce mai poți face tu acum?... Cred că niciunul dintre ei nu știe cum să facă șase pași la rând fără ajutorul tău.

Ultima roșeață a luminii soarelui înflorea stins pe peretele dinapoia ei. Femeia avea chipul inexpresiv și ochii plecați ca întotdeauna, absorbită de repararea sandalei.

În prezența ei, atât vinovăția, cât și durerea se diminuară, căpătând proporțiile lor cuvenite. Cu Rolery, Agat era el însuși. Îi rosti numele cu voce tare.

— Haide, culcă-te acum, rosti femeia cu o undă a zeflemisirii ei timide. Vorbitul îți face rău.

— O să rămâi? întrebă Agat.

— Da.

— Ca soție a mea? insistă el, redus de necesitate și durere la lucrurile esențiale.

Bănuia că semenii ei ar fi omorât-o dacă se întorcea în Cetatea Iernii; nu era sigur nici ce i-ar fi putut face propriii lui semeni. El era unica apărare a lui Rolery și dorea ca apărarea să fie sigură.

Ea plecă fruntea, ca în acceptare; bărbatul nu-i cunoștea gesturile îndeajuns de bine pentru a fi sigur. Se întrebă acum de ce tăcea. În puținul timp cât o cunoscuse, Rolery fusese mereu iute în mișcări și emoții. Fusese totuși un timp foarte scurt... Stătea acolo, lucrând, și liniștea ei puse stăpânire pe Agat și odată cu ea simți că-i revin puterile.

7
COBORÂREA SPRE MIAZĂZI

Steaua al cărei răsărit anunța începutul Iernii strălucea puternic deasupra vârfurilor acoperișurilor, pe atât de posomorât sclipitoare pe cât și-o reamintea Wold din copilăria lui de acum șaizeci de faze-lunare. Până și secera uriașă și subțire a lunii aflată de cealaltă parte a cerului părea mai palidă decât Steaua-zăpezii. Începuse o nouă fază-lunară și un nou anotimp. Dar sub auspicii deloc bune.

Era oare adevărat, așa cum spuneau departe-născuții, că luna era tot o lume ca Askatevar și celelalte Domenii, lipsită însă de ființe vii, și că stelele erau de asemenea lumi, unde trăiau oameni și fiare și unde soseau Vara și Iarna?... Ce fel de oameni ar fi sălășluit pe Steaua-zăpezii? Făpturi teribile, albe ca zăpada, cu guri palide, fără buze și ochi arzători defilară prin imaginația lui Wold. El scutură din cap și încercă să fie atent la vorbele celorlalți Bătrâni. Alergătorii reveniseră după numai cinci zile, cu fel de fel de zvonuri din miazănoapte, iar Bătrânii aprinseseră un foc în curtea mare a Tevarului și ținuseră Bătaia-pietrei. Wold sosise ultimul și închisese cercul, pentru că nimeni altul nu cuteza s-o facă; era totuși fără sens, umilitor pentru el. Războiul pe care el îl declarase nu fusese luptat, bărbații pe care-i trimisese nu plecaseră și alianța pe care o încheiase fusese sfărâmată.

Lângă el, la fel de tăcut, stătea Umaksuman. Ceilalți strigau și se înfruntau, fără să ajungă nicăieri. La ce se așteptau? Niciun ritm nu se ridicase din lovirea pietrelor, ci doar scrâș-nete și conflicte. După așa ceva, se mai puteau aștepta să cadă de acord în vreo privință? Niște nebuni, gândi Wold urmărind încruntat focul aflat mult prea departe ca să-l încălzească. Ceilalți erau în majoritate mai tineri și își puteau păstra căldura prin tinerețe și strigătele pe care și le adresau unii altora. El însă era bătrân și blănurile nu-l încălzeau aici, sub strălucirea Stelei-zăpezii, în vântul Iernii. Picioarele îl dureau acum de frig, pieptul îl chinuia și nu știa, dar nici nu-i păsa, de ce se certau.

Umaksuman se ridică pe neașteptate în picioare.

— Ascultați! rosti el și tunetul glasului său (*L-a moștenit de la mine,* gândi Wold) îi supuse, cu toate că se distinseră clar mormăieli și glume răutăcioase.

Deși toți știau foarte bine ce se petrecuse, motivul imediat sau pretextul neînțelegerii lor cu Soliza nu fusese discutat deocamdată în afara Casei-seminției lui Wold; se anunțase pur și simplu că Umaksuman nu va conduce expediția, că nu va mai fi nicio expediție, că se puteau aștepta la un atac din partea departe-născuților. Cei din alte Case care nu aveau habar despre Rolery sau Agat știau despre ce era vorba de fapt: o luptă pentru putere între facțiuni din clanul cel mai puternic. Asta se ducea, disimulat, prin toate discursurile ce se țineau acum la Bătaia-pietrei și al căror subiect era dacă departe-născuții să fie tratați ca inamici când erau întâlniți în afara zidurilor.

Umaksuman spuse:

— Ascultați, Bătrâni din Tevar! Spuneți una, spuneți alta, dar nu v-a mai rămas nimic de spus. Gaalii sosesc: peste trei zile, vor fi aici. Tăceți și ascuțiți-vă sulițele, mergeți și cercetați porțile și zidurile noastre, deoarece inamicul vine să ne atace – priviți!

Își îndreptă brațul către miazănoapte și mulți se întoarseră pentru a se uita într-acolo, parcă așteptându-se ca hoardele din Coborârea spre Miazăzi să răbufnească prin zid în chiar clipa aceea, atât de convingătoare era retorica lui Umaksuman.

— De ce n-ai cercetat tu însuți poarta prin care a ieșit femeia din Spița ta, Umaksuman?

Acum cărțile se dăduseră pe față.

— Ea este și din Spița ta, Ukwet, replică Umaksuman furios.

Unul dintre ei era fiul lui Wold, iar celălalt nepotul lui; amândoi vorbeau despre fiica acestuia. Pentru prima dată în viața lui, Wold cunoscu rușinea completă și neajutorată înaintea celor mai destoinici bărbați din poporul lui. Stătu nemișcat, cu capul mult plecat.

— Da, așa-i, și mulțumită mie Spița noastră nu este atinsă de rușine! Eu și frații mei am spart dinții din fața murdară a celui cu care s-a culcat ea, iar eu l-am țintuit ca să-l jugănesc așa cum trebuie jugăniți masculii animalelor, însă apoi tu ne-ai oprit, Umaksuman. Tu ne-ai oprit cu vorbele tale prostești...

— V-am oprit pentru a nu fi nevoiți să ne luptăm și cu departe-născuții, nu numai cu gaalii, prostule! Ea are vârsta la care poate să se culce cu un bărbat dacă alege s-o facă și asta nu-i...

— El nu era un bărbat-om, iar eu nu sunt prost.

— Ba ești prost, Ukwet, fiindcă ai sărit de îndată să prinzi ocazia asta de a te certa cu departe-născuții și astfel ai pierdut singura noastră șansă de a-i respinge pe gaali.

— Nu te aud, mincinosule și trădătorule!

Se întâlniră, răcnind, în mijlocul cercului, cu securile în mâini. Wold se ridică în picioare. Cei de lângă el îl priviră, așteptându-se ca Mult-bătrânul și căpetenie a clanului să oprească lupta. Dar el n-o făcu. Întoarse spatele cercului sfărâmat și, în tăcere, cu mersul lui târșâit țeapăn și apăsat, porni pe ulița dintre acoperișurile înalte și înclinate, pe sub streșinile mult ieșite în afară, spre casa Spiței sale.

Coborî grijuliu pe treptele din pământ în căldura înăbușitoare și plină de fum a uriașei încăperi săpate în adânc. Băieți și femei îi ieșiră în cale, întrebându-l dacă Bătaia-pietrei se terminase și de ce se întorsese singur.

— Umaksuman și Ukwet se luptă, rosti Wold ca să scape de ei și se așeză lângă foc, aproape vârându-și picioarele în vatră.

Nimic bun nu avea să iasă de aici. De acum, nimic bun n-avea să mai iasă de nicăieri. Când femei plângând aduseră înăuntru trupul nepotului său Ukwet, lăsând în urmă o dâră groasă de sânge din țeasta lui despicată de secure, el privi fără să se clintească ori să vorbească.

— Umaksuman l-a ucis – propria lui Spiță și fratele lui! țipară soțiile lui Ukwet la Wold, care nici măcar nu ridică fruntea.

În cele din urmă privi în jur, uitându-se la toți, ca un animal bătrân încolțit de vânători, și rosti cu glas răgușit:

— Mai stați odată locului... Nu puteți sta locului?

A doua zi ninse iarăși. Îl îngropară pe Ukwet, primul mort al Iernii, și zăpada căzu pe chipul leșului înainte ca mormântul să fi fost umplut. Wold se gândi atunci, dar și mai târziu, la Umaksuman, proscris, singur în dealuri, în zăpadă. Care dintre ei fusese mai norocos?

Își simțea limba foarte grea și nu-i plăcea să vorbească. Stătea lângă foc și, uneori, nu era sigur dacă afară era zi sau noapte. Nu dormea bine; cumva, părea că se trezea întruna. Tocmai se deștepta, când hărmălaia începu afară, deasupra solului.

Femei apărură țipând din încăperile laterale și-și înhățară țâncii născuți Toamna.

— Gaalii, gaalii! zbierau ele.

Altele păstrară tăcerea, așa cum se cuvenea femeilor unei mari Case, restabiliră ordinea și se așezară să aștepte.

Niciun bărbat nu veni să-l cheme pe Wold.

El știa că nu mai era căpetenie, dar nu mai era nici bărbat? Trebuia să stea cu pruncii și femeile lângă foc, într-o vizuină în pământ?

Îndurase rușinea publică, însă nu putea îndura pierderea respectului de sine, așa încât, tremurând ușor, se sculă și începu să scotocească în vechiul lui cufăr pictat, căutându-și vesta din piele și sulița grea cu care ucisese de unul singur o iazmă-de-nea, cu foarte mult timp în urmă. Se simțea înțepenit și greoi acum, iar toate anotimpurile strălucitoare trecuseră de atunci, totuși era același bărbat care ucisese cu sulița aceea în zăpezile altei Ierni. Nu era același bărbat? Ei n-ar fi trebuit să-l lase aici, lângă foc, când sosea inamicul.

Femeile proaste veniră chirăind în jurul lui și Wold fu cuprins de zăpăceală și furie. Însă bătrâna Kerly le alungă pe toate, îi restitui sulița pe care una dintre ele i-o luase și-i încheie la gât mantia din blană cenușie de korio pe care i-o croise chiar ea în Toamnă. Mai rămăsese totuși o femeie care știa ce însemna un bărbat. Îl privi în tăcere și Wold îi simți mândria tristă. De aceea plecă, ținându-și spatele cât mai drept. Ea era o bătrână țâfnoasă, iar el era un bătrân prost, dar mândria rămânea. Ieși afară, în amiaza rece și luminoasă, și auzi strigătele glasurilor străine dincolo de ziduri.

Bărbații erau adunați pe platforma pătrată de deasupra hornului Casei Absenței. Îi făcură loc, când Wold sui încet scara. Gâfâia și tremura, așa că la început nu putu să vadă nimic. Apoi văzu. Pentru un timp uită totul înaintea scenei incredibile.

Valea care șerpuia de la miazănoapte la miazăzi, în lungul bazei Dealului Tevar, până la valea râului din răsăritul pădurii era plină – plină ca albia râului la inundații – de oameni ce roiau și mișunau. Se deplasau către miazăzi, un torent întunecat lent și amestecat, care se întindea și se zgârcea, se oprea și pornea, cu țipete, strigăte, răcnete, trosnete, șfichiuituri de bice, nechezături răgușite de hanni, scâncete de prunci, incantațiile afone ale trăgătorilor de tărgi, licărul de culoare al unui cort din pâslă roșie rulat sul, cerceii pictați ai unei femei, o pană roșie, vârful unei sulițe, duhoarea, vacarmul, mișcarea – mereu mișcarea, înaintând spre miazăzi: Coborârea spre Miazăzi. Însă în tot timpul-trecut nu mai existase o asemenea Coborâre, cu atâția gaali laolaltă. Pe cât de departe îi puteau urmări ochii către miazănoapte, prin valea largă soseau alții, iar înapoia lor alții, pe care-i urmau alții. Și aceștia nu erau decât femeile, țâncii și convoiul de bagaje... Pe lângă torentul lent de oameni, Cetatea Iernii din Tevar nu însemna nimic. O pietricică de pe malul unui râu care ieșea din matcă.

La început Wold simți că-i vine rău, după aceea se stăpâni și rosti:

— Ce minune!

Așa era într-adevăr, migrația aceasta a tuturor națiunilor din miazănoapte. Era bucuros că apucase s-o vadă. Lângă el, Bătrânul Anweld din Spița Siokman ridică din umeri și replică încet:

— Dar înseamnă sfârșitul nostru.

— Dacă ei se vor opri aici.

— Aceștia nu se vor opri, însă după ei vin războinicii.

Erau atât de puternici, atât de siguri pe superioritatea lor numerică, încât războinicii veneau în urma lor...

— Pentru a-i hrăni pe toți, continuă Anweld, vor avea nevoie diseară de magaziile și de cirezile noastre. Vor ataca imediat ce vor trece aceștia.

— Trimiteți atunci femeile și copiii noștri în dealurile din apus. Împotriva unei astfel de forțe, Cetatea asta nu-i decât o capcană pentru ei.

— Ascult, zise Anweld și ridică din umeri în semn de încuviințare.

— Acum – iute – înainte ca gaalii să ne înconjoare.

— S-a spus și s-a auzit, dar alții spun că nu ne putem trimite femeile afară să-și poarte singure de grijă, în vreme ce noi stăm la adăpostul zidurilor.

— Atunci să plece cu ele! mârâi Wold. Bărbații din Tevar nu mai pot decide nimic?

— Ei nu au căpetenie, zise Anweld. Ei îl urmează pe unul, pe altul. Pe nimeni, de fapt.

Dacă ar fi spus mai multe, ar fi însemnat să-i fi învinovățit pe Wold și pe cei din Spița lui, de aceea spuse doar:

— Așa că așteptăm aici, ca să fim distruși.

— Eu voi trimite pe dealuri femeile din Spița mea, rosti Wold iritat de lipsa nepăsătoare de speranță a celuilalt.

Părăsi spectacolul măreț al Coborârii spre Miazăzi și se duse la cei din Spița lui pentru a le spune să se salveze cât mai exista o șansă. Intenționa să-i însoțească. Era imposibil să lupți împotriva unei asemenea superiorități numerice și unii, câțiva, puțini, din oamenii Tevarului trebuiau să supraviețuiască.

Totuși tinerii din clanul lui nu erau de acord și nu acceptau să-i asculte ordinele. Ei aveau să rămână și să lupte.

— Voi veți muri, le spuse Wold, însă femeile și copiii voștri ar putea scăpa teferi... dacă nu sunt aici cu voi.

Își simțea din nou limba grea. Ei abia așteptau ca el să termine.

— Îi vom învinge pe gaali, rosti un nepot tânăr. Noi suntem războinici!

— Tevar este o cetate puternică, Mult-bătrânule, rosti altul convingător, măgulitor. Tu ne-ai spus și ne-ai învățat cum s-o construim bine.

— Va rezista Iernii, zise Wold, dar nu și înaintea a zece mii de războinici. Eu aș prefera să-mi văd femeile murind de frig pe dealurile sterpe, decât să fie în viață ca târfe și sclave ale gaalilor.

Însă ei nu-l ascultau, ci doar așteptau să termine de vorbit.

Wold ieși din nou, dar acum era prea vlăguit ca să mai suie pe platformă. Își găsi un loc unde să aștepte, ferindu-se de agitația de pe ulițele înguste: o firidă lângă un contrafort al zidului de miazăzi, nu departe de poartă. Dacă s-ar fi cocoțat pe contrafortul înclinat, construit din cărămizi de lut, ar fi putut privi peste zid să vadă trecerea Coborârii spre Miazăzi; când vântul îi pătrunse pe sub mantie, se ghemui pe vine, cu bărbia pe genunchi, și se bucură de oarece adăpost. Pentru o vreme soarele străluci asupra lui, acolo. Wold stătu ghemuit, mângâiat de căldura lui, fără să gândească la nimic. O dată sau de două ori ridică ochii către soare, soarele Iernii, bătrân, nevolnic în bătrânețea lui.

Iarba-iernii, plantele micuțe cu viață scurtă și înflorire rapidă care aveau să prospere între viscole, până la Mijlocul-iernii, când zăpada nu se mai topea și nu mai trăia nimic decât lanul-zăpezii fără rădăcini, se ridicau deja prin solul răscolit de sub zid. Viața își continua cursul, fiecare creatură își avea vremea ei în Anul cel lung, crescând și murind ca să aștepte din nou.

Trecură multe ceasuri.

În colțul din apus prin miazănoapte al zidurilor se auziră plânsete și strigăte. Bărbați porniră în goană într-acolo prin căile cetății micuțe, ulicioare atât de strâmte încât doar un singur om putea trece pe sub streșinile largi și mult povârnite. După aceea mugetul răcnetelor izbucni înapoia lui Wold și în exteriorul porții din stânga sa. Poarta din lemn, înaltă și basculantă, care se ridica dinăuntru prin intermediul unor scripeți mari, zăngăni în cadrul ei. Era izbită cu un buștean dinafară. Wold se sculă cu greutate; stând așezat în ger, amorțise așa rău, că nu-și mai simțea picioarele. Se rezemă o clipă în suliță, apoi se așeză cu spatele la contrafort și ținu arma pregătită, nu cu aruncătorul, ci pentru lupta corp la corp.

Probabil că gaalii foloseau scări, deoarece erau deja în interiorul cetății, în partea de miazănoapte; își putea da seama de asta, judecând după hărmălaie. O suliță zbură peste acoperișuri, trimisă cu un aruncător. Poarta zăngăni din nou. Pe vremuri nu avuseseră scări și berbeci, nu sosiseră cu miile, ci în triburi bicisnice, barbari lași, care fugeau spre miazăzi dinaintea frigului, care nu rămâneau să trăiască și să moară pe propriile lor Domenii, așa cum făceau oamenii adevărați... Unul apăru chiar acum, cu chip alb, lătăreț, și o pană roșie înfiptă în cornul de păr uns cu catran, alergând să deschidă poarta pe dinăuntru. Wold făcu un pas înainte și rosti:

— Stai!

Gaalul privi în jur și bătrânul își înfipse sulița lungă de doi metri cu vârf de fier sub coastele inamicului, adânc. Încă se străduia s-o tragă afară din trupul care tremura, când, îndărătul lui, poarta cetății începu să se despice. Era o imagine hidoasă, lemnul crăpa ca pielea putredă și lăsa să răzbată râtul unui buștean gros. Wold își abandonă sulița în pântecul gaalului și alergă pe uliță, greoi, împleticindu-se, către Casa Spiței sale. În fața lui, toate acoperișurile țuguiate din lemn ale cetății ardeau.

8
ÎN CITADELA STRĂINĂ

Lucrul cel mai ciudat dintre toate ciudățeniile acestei case era pictura de pe peretele sălii mari de la parter. Când Agat plecă și odăile fură cuprinse de o nemișcare de moarte, Rolery o privi, până ce pictura deveni lumea și ea deveni peretele. Iar lumea era o rețea: o rețea densă, precum ramurile întrețesute din păduri, precum curenții ce se întretăiau în apă, argintii, cenușii, negri, brăzdați pe alocuri de verde, roz și galben ca al soarelui. Iar dacă priveai rețeaua, vedeai în ea, prin ea, țesute în ea și în același timp țesând-o, desene mari și mici și figuri, fiare, copaci, ierburi, bărbați și femei, însă și alte creaturi, unele ca departe-născuții, dar altele deosebite de ei, și forme stranii, lăzi cu picioare rotunde, păsări, securi, sulițe de argint și pene de foc, fețe care nu erau fețe, pietre cu aripi și un arbore ale cărui frunze erau stele.

— Ce-i asta? o întrebă pe femeia departe-născută pe care Agat o rugase să aibă grijă de ea și care era din Spița lui.

În felul ei, care era o străduință de a fi amabilă, femeia răspunse:

— Un tablou, o pictură – poporul tău face picturi, nu?

— Da, puține. Despre ce-i vorba?

— Despre celelalte planete și despre lumea noastră de baștină. Vezi tu, oamenii din tablou... A fost pictat cu mult timp în urmă, în primul An al exilului nostru, de unul dintre fiii lui Esmit.

— Asta ce-i? arătă Rolery de la o distanță plină de respect.

— O clădire, Marele Palat al Ligii de pe planeta Davenant.

— Și asta?

— Un aropan.

— Ascult din nou, spuse Rolery politicos – acum era tot timpul foarte manierată –, dar când Seiko Esmit nu păru să înțeleagă expresia formală, ea întrebă direct: Ce este un aropan?

Femeia departe-născută își întinse colțurile buzelor puțin spre exterior și răspunse indiferentă:

— Un... obiect în care să călătorești, ca un... voi nu cunoașteți nici măcar roata, cum să-ți explic? Ai văzut căruțele noastre cu roți? Da? Ei bine, ăsta era tot un fel de căruță în care să mergi, însă care zbura pe cer.

— Poporul tău mai poate face și acum asemenea căruțe? întrebă Rolery cu adevărat uimită, dar Seiko îi înțelese greșit întrebarea și răspunse cu ranchiună:

— Nu! Cum am fi putut păstra asemenea abilități aici, când Legea ne obligă să nu ne ridicăm deasupra nivelului vostru? De șase sute de ani, poporul vostru n-a izbutit să învețe folosirea roții!

Abandonată în locul acesta ciudat, exilată de semenii ei și acum singură, fără Agat, Rolery se temea de Seiko Esmit și de tot ce întâlnea. În același timp însă nu se lăsa disprețuită de o femeie geloasă, de o femeie mai bătrână.

— Întreb ca să învăț, spuse ea. Nu cred totuși că poporul vostru a fost aici de șase sute de ani.

— Pe planeta noastră, șase sute de ani înseamnă cât zece Ani de aici. După o clipă, Seiko Esmit continuă: Noi nu știm totul despre aropane și multe altele care au aparținut poporului nostru, deoarece atunci când au sosit aici, strămoșii noștri au jurat să respecte o lege a Ligii, care le interzicea să folosească multe lucruri diferite de cele folosite de băștinași. Legea aceea se numea Embargo Cultural. Cu timpul v-am fi învățat cum să construiți lucruri – de pildă, căruțele cu roți –, însă Nava a plecat. Aici am rămas puțini, n-am mai primit nicio veste din partea Ligii și am avut mulți dușmani printre națiunile voastre. Ne-a venit greu să respectăm Legea și în același timp să păstrăm ceea ce aveam și cunoșteam. De aceea poate că am pierdut multe abilități și cunoștințe. Nu știm.

— Ciudată lege, murmură Rolery.

— A fost făcută pentru binele vostru, nu al nostru, replică Seiko cu glasul ei grăbit și accentul apăsat, specific departe-născuților, la fel ca al lui Agat. În Canoanele Legii, pe care le învățăm în copilărie, scrie: *Nicio Religie sau Congruență nu va fi diseminată, nicio tehnică sau teorie nu va fi predată, nicio configurație culturală nu va fi exportată; de asemenea, limbajul paraverbal nu va fi utilizat cu nicio formă de viață cu inteligență dezvoltată non-comunicantă sau cu orice Plantă Colonială până când Consiliul Regional cu acordul Plenarei nu va aprecia că o asemenea planetă este pregătită pentru Control sau pentru calitatea de Membru...* Asta însemna că noi trebuia să trăim exact așa cum trăiți voi. Întrucât n-am făcut-o, am încălcat propria noastră Lege.

— Nouă nu ne-a pricinuit niciun rău, zise Rolery. Și nici vouă nu v-a făcut prea mult bine.

— Nu ne puteți judeca pe noi, rosti Seiko cu răceala ei răutăcioasă, dar se stăpâni repede. Acum sunt multe de făcut. Vii?

Rolery o urmă supusă, însă înainte de a pleca mai aruncă o privire spre tablou. Avea o deplinătate mai mare decât a oricărui alt obiect pe care-l văzuse vreodată. Complexitatea lui sobră, argintie, demoralizantă, o afecta cumva, ca și prezența lui Agat; iar când bărbatul îi era alături, Rolery se temea de el, dar de nimic altceva. De nimic și de nimeni.

Bărbații luptători din Soliza plecaseră. Ei nutreau unele speranțe că, prin atacuri de gherilă și ambuscade, îi vor putea împinge pe gaali spre miazăzi, către victime mai puțin agresive. Era o speranță și nimic mai mult, iar femeile pregăteau citadela pentru asediu. Seiko și Rolery se prezentară la Palatul Ligii din piața mare și primiră sarcina de a ajuta la strângerea turmelor de hanni de pe câmpurile lungi din miazăzi de citadelă. Într-acolo plecară douăzeci de femei și fiecare căpătă un pachet cu pâine și brânză din lapte de hann, pentru că aveau să lipsească toată ziua. Pe măsură ce hrana se împuținase, turmele coborâseră spre miazăzi între plajă și coamele de pe coastă. Femeile merseră cam doisprezece kilometri spre miazăzi, după care se întoarseră către citadelă, umblând în zigzag, înainte și înapoi, adunând și mânând tot mai multe animale micuțe, tăcute și lățoase.

Rolery văzu acum în altă lumină femeile departe-născute. Ele îi păruseră delicate și copilărești, cu straiele lor moi și ușoare, cu glasuri repezi și minți iuți. Aici însă se aflau pe miriștea tivită de gheață a dealurilor, în blănuri și pantaloni ca femeile oamenilor, mânând turmele încete și mițoase spre vântul din miazănoapte, acționând laolaltă, inteligent și cu determinare. Se descurcau excelent cu animalele, părând mai degrabă să le conducă, decât să le mâne, ca și cum ar fi deținut asupra lor un control nevăzut. Ajunseră la drumul de la Poarta Uscatului după ce soarele apusese, o mână de femei într-o mare lățoasă de animale ce tropăiau pe picioare înalte. Când se văzură zidurile Solizei, o femeie începu să cânte. Rolery nu auzise niciodată o voce care să folosească cu atâta iscusință înălțimea și durata sunetelor. Clipi iute din ochi și simți o înțepătură în fundul gâtului, iar picioarele ei ținură cadența muzicii pe drumul întunecat. Cântecul trecu de la un glas la altul, în sus și-n jos; ele cântau despre un cămin pierdut pe care nu-l cunoscuseră niciodată, despre țeserea pânzeturilor și coaserea nestematelor pe ele, despre luptători uciși în război; un cântec era despre o fată care își pierduse mințile din cauza iubirii și se aruncase în mare, „Și valurile se rostogoliră mult înainte de flux..." Douăzeci de femei sosiră cu turmele, mergând în bezna vântoasă și cântând cu glasuri dulci cântece triste. Fluxul sosise deja ca o negură fremătătoare dincolo de dunele din stânga lor. Torțe se aprinseră pe zidurile înalte dinaintea lor, făcând o insulă de lumină din citadela exilului.

Toate alimentele erau acum strict raționalizate în Soliza. Oamenii mâncau toți laolaltă în una dintre clădirile mari ce mărgineau piața sau, dacă doreau, își luau rațiile în casele lor. Femeile care strânseseră hannii întârziaseră. După o cină grăbită în clădirea ciudată căreia îi spuneau Tiatru, Rolery merse cu Seiko Esmit la casa femeii Alla Pasfal. Ea ar fi preferat să se fi întors în casa pustie a lui Agat și să stea singură acolo, însă făcea ce i se spunea să facă. Nu mai era fată și nu mai era liberă. Era soția unui alterran și o prizonieră în suferință. Pentru prima dată în viața ei, Rolery era ascultătoare.

În vatră nu ardea focul, totuși odaia înaltă era caldă; opaițe fără fitiluri ardeau în cuști de sticlă pe pereți. În casa aceasta, mare cât toată Casa Spiței din Tevar, locuia o bătrână, singură. Cum puteau ei suporta solitudinea? Și cum păstrau căldura și lumina verii la interiorul pereților? Cât era Anul de lung, ei trăiau în casele acestea, toată viața lor, fără să cutreiere niciodată, fără să locuiască niciodată în corturi pe Domeniu, pe întinsele Tărâmuri ale Verii, să hoinărească... Rolery își îndreptă capul pe care-l simțea amețit și trase cu ochiul la bătrână, Pasfal, pentru a vedea dacă îi zărise somnolența. Așa se întâmplase. Bătrâna vedea tot; și o ura pe Rolery.

De fapt, o urau toți alterranii, acești Bătrâni departe-născuți. O urau pentru că ei îl iubeau pe Jakob Agat cu o dragoste geloasă; pentru că el o luase de nevastă; pentru că ea era om și ei nu erau.

Unul dintre ei spunea ceva despre Tevar, ceva foarte ciudat în care Rolery nu credea. Plecă ochii, dar frica i se citise probabil pe față, fiindcă un bărbat, Dermat Alterra, încetă să-i mai asculte pe ceilalți și zise:

— Rolery, tu nu știai că Tevar a fost cucerit?

— Ascult, murmură ea.

— Oamenii noștri i-au hărțuit pe gaali toată ziua dinspre vest, explică departe-născutul. Când războinicii gaali au atacat Tevarul, noi le-am atacat convoiul de bagaje și taberele pe care femeile lor le ridicau la est de pădure. Asta i-a deturnat pe unii gaali de la cetate și câțiva tevarani au ieșit... dar ei și oamenii noștri au fost împrăștiați. Unii sunt acum aici, însă nu știm realmente ce fac ceilalți, atât doar că este o noapte rece și ei sunt acolo pe dealuri...

Rolery rămase tăcută. Se simțea foarte obosită și nu înțelegea. Cetatea Iernii fusese cucerită, distrusă. Putea oare să fie adevărat? Ea își părăsise poporul; acum toți semenii ei erau morți sau fără adăpost pe dealuri în noaptea Iernii. Ea rămăsese singură. Străinii vorbeau și vorbeau întruna cu glasurile lor aspre. Pentru o vreme Rolery avu iluzia, și știu că era o iluzie, că mâinile și încheieturile îi erau acoperite cu o peliculă subțire de sânge. Pentru o clipă îi veni să vomite, dar nu mai era somnoroasă; la răstimpuri se simțea pătrunzând câte un minut în primul stadiu al Absenței. Ochii reci și sclipitori ai bătrânei Pasfal, vrăjitoarea, o fixau. Ea nu se putea clinti. Nu avea unde să se ducă. Toți muriseră.

Și apoi sosi o schimbare. Fu ca o luminiță îndepărtată în beznă. Cu glas tare, deși atât de slab, încât o auziră doar cei aflați imediat lângă ea, Rolery rosti:

— Agat vine aici.

— Îți vorbește în minte? întrebă imediat Alla Pasfal.

Fata se uită pentru o secundă pe lângă bătrâna de care se temea; ea n-o vedea.

— Vine aici, repetă Rolery.

— Probabil că el nu emite, Alla, spuse cel numit Pilotson. Într-un anume grad, ei doi se află în raport constant.

— Prostii, Huru.

— De ce crezi asta? Agat ne-a spus că a emis spre ea foarte intens, pe plajă, și a atins-o. Probabil că este o înnăscută, iar asta stabilește un raport. S-a mai întâmplat...

— Da, însă în cazul unor cupluri formate din oameni, zise bătrâna. Un copil needucat nu poate recepționa sau emite mesaje paraverbale, iar un înnăscut este creatura cea mai rară din lume. Iar ea este o hilfă, nu om!

Între timp Rolery se ridicase, se furișase afară din cerc și mersese la ușă. Acum o deschise. Afară era beznă pustie și ger. Se uită în sus pe stradă și după un moment întrezări un bărbat care se apropia cu pas iute, dar obosit. El ajunse în raza de lumină galbenă care răzbatea prin deschiderea ușii și, întinzând mâna ca s-o prindă pe a ei, îi rosti numele cu răsuflarea întretăiată. Surâsul lui arătă că nu mai avea trei dinți din față; pe sub căciula din blană, capul îi era înfășurat într-un bandaj înnegrit; era pământiu de oboseală și durere. Fusese pe dealuri din clipa în care gaalii intraseră pe Domeniul Askatevar, cu trei zile și două nopți în urmă.

— Adu-mi niște apă să beau, i se adresă încet lui Rolery, apoi păși în lumină pe când ceilalți se strânseră în jurul lui.

Rolery găsi odaia în care se gătea mâncarea. Înăuntru era trestia cu o floare de metal deasupra pe care o răsuceai pentru ca apa să curgă din trestie; și casa lui Agat avea o asemenea trestie. Nu văzu nicăieri un blid sau o cană, așa că luă apa în poala tunicii din piele și i-o aduse astfel soțului ei în cealaltă cameră. El bău cu sete din poala tunicii. Ceilalți se holbară, iar Pasfal spuse apăsat:

— Sunt căni în dulap.

Dar ea nu mai era o vrăjitoare și răutatea îi căzu ca o săgeată irosită. Rolery îngenunche lângă Agat și-i auzi vocea.

9
GHERILELE

Vremea se încălzise iarăși după prima ninsoare. Avură parte de soare, puțină ploaie, vânt din nord-vest, chiciură noaptea, cam așa cum fusese toată ultima fază-lunară a Toamnei. Iarna nu era atât de diferită de vremea de până atunci; era greu să crezi arhivele Anilor anteriori care consemnau nămeți de trei metri înălțime și faze-lunare când gheața nici măcar nu se înmuiase. Poate că acestea aveau să vină mai târziu. Problema acum o reprezentau gaalii...

Aproape ignorând gherilele lui Agat, deși el le cauzase pierderi însemnate pe flancurile armatei lor, nordicii traversaseră în marș rapid Domeniul Askatevar, campaseră la est de pădure și acum, în ziua a treia, asaltau Cetatea Iernii. N-o distrugeau însă; în mod vădit încercau să-i salveze grânarele de incendii și turmele și poate și femeile. Doar pe bărbați îi ucideau. Poate că, așa cum se spunea, intenționau să lase în cetate propria lor garnizoană. La sosirea Primăverii, gaalii care reveneau din sud puteau trece de la o cetate la alta a unui Imperiu.

Nu semănau cu hilfii, gândi Agat care stătea ascuns sub un uriaș copac căzut, așteptând ca mica lui armată să-și ocupe pozițiile pentru atacul asupra Tevarului. El fusese în câmp deschis, luptând și ascunzându-se de două zile și două nopți. O coastă ruptă în urma bătăii primite în pădure îl durea, deși fusese bine bandajată, ca și o rană superficială la cap pricinuită ieri de praștia unui gaal; dar grație imunității la infecții, rănile se vindecau foarte repede și Agat aproape că nu băga în seamă ceva mai puțin grav de o arteră retezată. Doar o comoție îl doborâse. Acum îi era sete și se simțea ușor amorțit de nemișcare, totuși mintea îi era plăcut de alertă pe când se bucura de scurta odihnă forțată. Plănuirea aceasta din vreme nu era defel specifică hilfilor. Hilfii nu priveau timpul și spațiul în modalitatea lineară, imperialistă a propriei lui specii. Pentru ei, timpul nu era decât un felinar ce lumina o treaptă în față și o treaptă în urmă; restul treptelor se contopeau în aceeași beznă comună. Timpul însemna ziua aceasta, ziua aceasta explicită a Anului imens. Ei nu aveau vocabular pentru istorie; exista doar azi și „timpul-trecut". Priveau spre înainte doar cel mult la anotimpul următor. Nu examinau timpul din exterior, ci erau integrați în el, așa cum era opaițul în noapte, așa cum era inima în corp. Același lucru era valabil și în privința spațiului: pentru ei, spațiul nu era o suprafață pe care să trasezi granițe, ci un Domeniu, o regiune care avea în centru sinele, clanul și tribul. În jurul Domeniului existau alte regiuni care se luminau când te apropiai de ele sau păleau când te îndepărtai; cu cât erau mai îndepărtate, cu atât erau mai puțin vizibile. Nu existau însă linii și nu existau limite. Plănuirea aceasta din vreme, încercarea aceasta de a păstra un loc cucerit prin spațiu și prin timp nu le era proprie; ea dovedea... ce anume? O schimbare autonomă în șablonul unei culturi hilfe sau o infecție de la vechile colonii nordice și incursiunile Oamenilor?

Ar fi pentru prima dată, gândi Agat amuzat, când ar fi învățat o idee de la noi. Data viitoare noi vom fi cei care ne vom îmbolnăvi de gripele lor. Iar asta ne va ucide; și este posibil ca și ideile noastre să-i ucidă pe ei...

În el exista o amărăciune intensă și în principal subconștientă împotriva tevaranilor, care-i spărseseră capul, îi fracturaseră coastele și rupseseră înțelegerea dintre ei; și pe care acum trebuia să-i privească cum erau măcelăriți în cetatea lor mică și stupidă din lut. Fusese neputincios să lupte împotriva lor, iar acum era aproape neputincios să lupte pentru ei. Îi detesta fiindcă îi impuseseră neputința.

În clipa aceea – pe când Rolery revenea către Soliza înapoia turmelor –, un foșnet se auzi prin praful uscat de frunze din văgăuna dindărătul lui Agat. Înainte ca sunetul să fi încetat, el își îndreptase spre locul acela pistolul încărcat cu săgeți.

Substanțele explozive erau interzise prin Legea Embargoului Cultural, care devenise un etos fundamental al Exilaților, dar unele triburi băștinașe folosiseră săgeți și sulițe otrăvite în primii Ani de lupte. Eliberați astfel de tabu, medicii din Soliza concepuseră unele toxine eficiente care continuau să facă parte din repertoriul pentru luptă și vânătoare. Ele puteau ameți, paraliza sau ucide lent ori rapid; otrava aceasta era letală și avea nevoie de cinci secunde pentru a colapsa sistemul nervos al unui animal mare, ca un gaal. Mecanismul armei era simplu și țintirea precisă la distanța de cincizeci de metri.

— Ieși de-acolo! strigă Agat spre văgăuna tăcută, iar buzele lui încă tumefiate se lărgiră într-un rânjet.

Una peste alta, era pregătit să ucidă alt hilf.

— Alterra?

Un hilf se ridică printre tufișurile sure și moarte din văgăună, cu brațele pe lângă corp. Era Umaksuman.

— La dracu'! făcu Agat și coborî pistolul, însă nu complet.

Violența reprimată îl cutremură pentru o clipă ca o vibrație spastică.

— Alterra, repetă răgușit tevaranul, în cortul tatălui meu noi am fost prieteni.

— Și după aceea... în pădure?

Băștinașul rămase locului tăcut, o siluetă înaltă și voinică, cu părul blond murdar, cu chipul pământiu de foame și epuizare.

— Ți-am auzit vocea, alături de ceilalți. Dacă trebuia să răzbunați onoarea surorii voastre, o puteați face câte unul, pe rând.

Degetul lui Agat era tot pe trăgaci, dar când Umaksuman răspunse, expresia i se schimbă. Nu sperase la un răspuns.

— Eu n-am fost cu ceilalți. I-am urmărit și i-am oprit. Acum cinci zile l-am ucis pe Ukwet, nepotul și fratele meu, care i-a condus. De atunci am fost în dealuri.

Agat coborî complet arma și-și feri privirea.

— Vino aici, sus, spuse el după un timp.

Abia atunci își dădură amândoi seama că stătuseră în picioare și vorbiseră cu glas tare, în dealurile acestea pline de cercetași gaali. Agat râse prelung și silențios când Umaksuman se strecură alături de el, în groapa de sub buștean.

— Prieten, inamic, ce dracu'! rosti el. Ia! îi întinse hilfului o bucată de pâine din traistă. De trei zile Rolery este soția mea.

Umaksuman luă pâinea în tăcere și o mâncă așa cum mănâncă un om flămând.

— Când vor fluiera din stânga, de acolo, vom ataca toți, îndreptându-ne către breșa din ziduri din colțul nordic și vom străbate cetatea în fugă, pentru a lua orice tevarani putem. Gaalii ne caută prin Mlaștină, unde am fost azi-dimineață, nu aici. Este singura dată când vom face o incursiune în cetate. Vrei să vii?

Umaksuman încuviință.

— Ești înarmat?

Hilful își ridică securea. Unul lângă altul, fără să vorbească, ei stătură ghemuiți și priviră acoperișurile ce ardeau, încăierările și exploziile de mișcare de pe ulicioarele distruse ale cetățuii de pe dealul din fața lor. Norii suri împiedicau să treacă razele soarelui; fumul purtat de vânt era acru.

În stânga lor răsună un fluierat ascuțit. Coastele dealului la vest și nord de Tevar parcă prinseră viață, împânzite de oameni, siluete micuțe, risipite, care alergau ghemuit la vale, pentru ca apoi să suie pe panta opusă, să treacă peste zidul spart și să pătrundă în sfărâmăturile și confuzia cetății.

Când se întâlniră la zid, bărbații din Soliza formară unități de cinci până la douăzeci de oameni, pe care le menținură, fie în atacurile asupra grupurilor de jefuitori gaali cu pistoale cu săgeți, bola-uri și cuțite, fie în salvarea femeilor și copiilor tevarani pe care-i găseau și-i duceau la poartă. Se mișcau atât de iute și de siguri pe ei, încât părea că exersaseră raidul; ocupați cu distrugerea ultimelor focare de rezistență din cetate, gaalii fură luați prin surprindere.

Agat și Umaksuman păstrară ritmul rapid și se alăturară unui grup de opt-zece oameni, care traversă Piața Bătăii-pietrei, după aceea coborî un tunel-uliță îngust până la o piață mai mică și pătrunse în una dintre marile Case de Spiță. Săriră unul după altul pe scara din pământ, jos, în interiorul întunecat. Bărbați cu fețe albe și pene roșii înfipte în părul lor precum coarnele, apărură urlând și rotindu-și securile, pentru a-și apăra prada. Săgeata din pistolul lui Agat intră direct în gura deschisă a unuia; îl zări pe Umaksuman retezând din umăr brațul unui gaal, așa cum un pădurar despică o ramură dintr-un copac. Apoi se lăsă liniștea. Femei stăteau ghemuite, tăcute, în semiîntuneric. Un prunc zbiera și zbiera.

— Veniți cu noi! strigă Agat.

Câteva femei înaintară spre el, după care, văzându-l, se opriră.

În lumina slabă pătrunsă prin intrare, Umaksuman apăru încărcat cu o povară în spate.

— Haideți, aduceți copiii! mugi el și toți se mișcară la auzul vocii lui cunoscute.

Agat îi grupă lângă scară cu oamenii săi înșiruiți pentru a-i proteja, apoi dădu ordinul. Ieșiră din Casa Spiței și se îndreptară către poartă. Niciun gaal nu le opri goana: o ceată ciudată de femei, copii și bărbați, condusă de Agat cu o secure gaală, protejându-l pe Umaksuman, care purta pe umeri o greutate mare ce se bălăngănea – bătrâna căpetenie, tatăl său Wold.

Ajunseră la poartă, trecură în fugă prin mijlocul unei trupe gaale aflate în locul unde se ridicaseră cândva corturile și, alături de alte unități similare de bărbați din Soliza și refugiați, se pierdură în pădure. Tot raidul din Tevar nu durase decât cinci minute.

Pădurea nu oferea siguranță. Cercetași și trupe gaale erau risipiți în lungul drumului spre Soliza. Refugiații și salvatorii se desfăcură în evantai, singuri și în perechi, către sud, prin pădure. Agat rămase cu Umaksuman, care nu se putea apăra câtă vreme îl ducea pe bătrân în cârcă. Se străduiră să treacă prin tufe. Nu întâlniră niciun inamic în luminișurile sure și printre coline, arborii năruiți și hățișurile de ramuri moarte încâlcite și tufișuri mumificate. Undeva departe în urma lor vocea unei femei țipă și țipă din nou.

Le luă mult timp să meargă spre sud și vest, descriind o jumătate de cerc prin pădure, peste coame și înapoi către nord în cele din urmă, spre Soliza. Când Umaksuman nu mai putu înainta, Wold merse pe propriile lui picioare, însă foarte încet. Când ieșiră în sfârșit dintre copaci, zăriră luminile Citadelei Exilului strălucind departe, în bezna vântoasă deasupra mării. Pe jumătate trăgându-l după ei pe bătrân, se străduiră pe coasta dealului și ajunseră la Poarta Uscatului.

— Vin hilfi! strigară santinelele înainte ca ei să se apropie atât de mult încât să fie văzuți și zărind doar părul blond al lui Umaksuman.

După aceea îl deslușiră pe Agat și glasurile strigară:

— Alterra, Alterra!

Îi ieșiră în cale și-l aduseră în citadelă, bărbați care luptaseră alături de el, care-i ascultaseră comenzile, care-i salvaseră pielea în aceste trei zile de lupte de gherilă în păduri și pe dealuri.

Făcuseră tot ce putuseră, patru sute împotriva unui inamic care roia ca migrațiile vaste ale animalelor; cincisprezece mii de oameni, apreciase Agat. Cincisprezece mii de luptători, între șaizeci și șaptezeci de mii de gaali cu totul, cu corturi, ceaune de gătit, tărgi, hanni, covoare din blană, securi, brățări, ranițe pentru prunci și lăzi în care purtau focul, toate bunurile lor sărăcăcioase, teama lor de Iarnă și foamea lor. El văzuse femeile din taberele gaale strângând lichenii morți de pe bușteni și mâncându-i. Părea cu totul improbabil ca micuța Citadelă a Exilului să mai dăinuie, neatinsă de potopul de violență și foamete, cu torțe aprinse deasupra porților din fier și lemn sculptat și cu oameni care să-i salute revenirea acasă.

Încercând să relateze povestea ultimelor trei zile, el spuse:

— Ieri după-amiază, am ajuns înapoia liniei lor de marș.

Cuvintele acelea nu aveau nicio realitate, tot așa cum nu avea nici încăperea aceasta caldă, fețele bărbaților și femeilor pe care-i cunoscuse toată viața lui și care-l ascultau.

— Terenul din urma lor, pe unde migrația coborâse prin văi înguste... semăna cu relieful după o alunecare de teren. Pământ răscolit. Nimic altceva. Totul călcat în picioare și transformat în țărână, în nimic...

— Cum pot continua așa? murmură Huru. Ce mănâncă?

— Depozitele pentru Iarnă din cetățile pe care le cuceresc. Pământurile sunt pustii de acum, recoltele sunt depozitate, vânatul a migrat în sud. Ei trebuie să jefuiască toate cetățile din drumul lor și să trăiască de pe urma turmelor de hanni, ori să moară de foame înainte de a ieși din ținuturile zăpezii.

— Atunci vor veni și aici, rosti încet un alterran.

— Așa cred. Mâine sau poimâine.

Era adevărat, dar în același timp nu era real. Își trecu palma peste față și simți murdăria, încordarea și sensibilitatea rănilor încă nevindecate ale buzelor. Simțise că trebuia să vină și să dea raportul înaintea conducerii citadelei sale, totuși acum era atât de epuizat, încât nu mai putea spune nimic și nici nu auzea ce spuneau ei. Se întoarse către Rolery, care îngenunchease tăcută lângă el. Fără să-și ridice ochii chihlimbarii, ea spuse foarte încet:

— Ar trebui să mergi acasă, Alterra.

Agat nu se gândise la ea în orele acelea interminabile de lupte, fugă, trageri și ascundere prin păduri. O cunoscuse de două săptămâni, vorbise cu ea pe îndelete poate de trei ori, se culcase cu ea o dată, o luase de soție în Palatul Legii dis-de-dimineață cu trei zile în urmă, iar după o oră plecase cu gherilele. Nu știa multe despre ea și nu făcea nici măcar parte din specia lui. Iar peste alte două zile probabil că amândoi aveau să fie morți. Râse în felul lui neauzit și-și lăsă mâna cu blândețe peste mâinile ei.

— Da, îi spuse, du-mă acasă.

Tăcută, delicată, străină, ea se ridică și-l așteptă până îi salută pe ceilalți.

Îi spusese lui Rolery că Wold și Umaksuman, cu vreo două sute din poporul ei scăpaseră sau fuseseră salvați din Cetatea Iernii siluită și se aflau acum în odăile pentru refugiați din Soliza. Femeia nu ceruse să meargă la ei. Pe când suiau strada abruptă de la casa Allei spre casa lui, îl întrebă:

— De ce ai intrat în Tevar ca să-i salvezi pe oameni?

— De ce? întrebarea i se păru ciudată. Pentru că ei nu s-ar fi salvat singuri.

— Acesta nu este un motiv, Alterra.

Ea părea docilă, soția băștinașă sfioasă care asculta dorințele stăpânului ei. De fapt, înțelegea bărbatul, era încăpățânată, voluntară și foarte mândră. Vorbea încet și blând, dar spunea exact ceea ce gândea.

— Ba da, este un motiv. Nu poți să stai cu brațele încrucișate și să te uiți cum nemernicii îi ucid încet pe oameni. Oricum, eu doream să lupt – să răspund prin luptă...

— Însă citadela voastră... cum îi vei hrăni pe toți oamenii pe care i-ai adus aici? Dacă gaalii vă vor asedia, sau chiar și după aceea, în Iarnă?

— Avem destule. Alimentele nu sunt grija noastră. Noi avem nevoie de bărbați.

Se poticnea puțin de oboseală. Totuși noaptea rece și senină îi limpezise mintea și simțea cum creștea prin el un firicel de bucurie pe care nu-l mai cunoscuse de mult. Știa cumva că această mică ușurare, această bună dispoziție a spiritului se datora prezenței lui Rolery. De foarte multă vreme, el fusese împovărat de toate responsabilitățile. Ea, străina, necunoscuta, cu sângele și mintea de altă natură decât ale lui, nu-i împărtășea puterea sau conștiința, cunoașterea sau exilul. Ea nu împărtășea cu el absolut nimic, dar îl întâlnise și se contopiseră, imediat și pe de-a întregul, peste hăul uriașelor lor deosebiri; tocmai deosebirile acelea, caracterul lor profund străin le îngăduise să se întâlnească și, prin împreunarea lor, îi eliberaseră.

Intrară prin ușa din față, neîncuiată, a casei lui. Nicio lumină nu ardea în locuința înaltă și îngustă, din piatră grosolan finisată. Fusese clădită în urmă cu trei Ani, acum o sută optzeci de faze-lunare; străbunicul lui se născuse aici, bunicul lui, tatăl lui și el însuși. Îi era pe atât de familiară, pe cât îi era propriul lui corp. Încerca o plăcere aparte să intre acum cu ea, cu femeia nomadă al cărui singur cămin fusese un cort sau altul de pe o coastă sau alta de deal, sau labirinturile aglomerate ale vizuinilor de sub zăpadă. Simțea față de ea o tandrețe pe care cu greu știa cum s-o exprime. Fără intenție, îi rosti numele nu cu glas tare, ci paraverbal. Ea se întoarse pe dată în întunericul de pe hol; în întuneric, îi privi chipul. Casa și citadela erau tăcute în jurul lor. În mintea lui, Agat o auzi rostindu-i numele, ca o șoaptă în noapte, ca o atingere peste abis.

— Ai vorbit în mintea mea, zise el cu glas tare, speriat, minunându-se.

Rolery nu răspunse nimic, dar bărbatul auzi din nou în minte, în lungul venelor și nervilor săi, mintea ei care se întindea spre el: *Agat, Agat...*

10
BĂTRÂNA CĂPETENIE

Bătrâna căpetenie era rezistentă. Supraviețuise unui accident cerebrovascular, comoției, epuizării, efectelor aspre ale vremii și dezastrului, ieșind cu voința intactă și cu inteligența aproape intactă.

Unele lucruri nu le înțelegea, iar altele nu erau prezente tot timpul în mintea lui. Era însă fericit că scăpase din bezna îmbâcsită a Casei Spiței, unde statul lângă foc îl transformase într-o femeie; în privința asta, nu încăpea îndoială. Îi plăcea – îi plăcuse dintotdeauna – citadela aceasta a departe-născuților, cu temelii din piatră, luminată de soare și măturată de vânt, care fusese clădită înainte să se fi născut oricare dintre oamenii care mai trăiau acum și care continua să stea, neschimbată, în același loc. Era mult mai bine construită decât Tevarul. În privința Tevarului, amintirile nu-i erau întotdeauna clare. Uneori își amintea țipetele, acoperișurile ce ardeau, leșurile hăcuite și eviscerate ale fiilor și nepoților lui. Alteori nu și le amintea. Voința lui de supraviețuire era foarte puternică.

Alți refugiați soseau treptat, unii din Cetăți ale Iernii cucerite din miazănoapte; cu totul, în citadela departe-născuților erau acum trei sute din rasa lui Wold. Era atât de ciudat să fie slabi, puțini la număr și să trăiască din mila unor paria, încât unii tevarani, mai cu seamă cei de vârstă mijlocie nu puteau suporta. Ei stăteau în Absență, cu picioarele încrucișate, cu pupilele ochilor reduse la mărimea unor gămălii de ac, de parcă s-ar fi frecat cu ulei de gesin. La fel se întâmpla și cu unele femei, care-și văzuseră bărbații tăiați în bucăți pe ulițele și lângă vetrele Tevarului, sau care pierduseră copii, și pe care tristețea le purtase în boală sau în Absență. Însă pentru Wold, prăbușirea lumii tevarane nu era decât o parte din prăbușirea propriei lui vieți. Știind că înaintase atât de mult pe drumul spre moarte, el privea cu multă bunăvoință fiecare zi în parte, ca și pe toți bărbații mai tineri, oameni sau departe-născuți: ei erau cei care trebuiau să continue lupta.

Lumina soarelui sclipea acum pe străzile din piatră, strălucind pe fațadele caselor, deși pe cerul de deasupra dunelor din miazănoapte se zărea o pată vag murdară. În piața mare din fața casei numită Tiatru, unde fuseseră adăpostiți toți oamenii, Wold fu salutat de un departe-născut. Avu nevoie de o vreme pentru a-l recunoaște pe Jakob Agat, după care chicoti ușor cârâit și spuse:

— Alterra, dar tu erai un flăcău chipeș! Acum arăți ca un șaman din Pernmek, cu dinții din față scoși. Unde este... Îi uitase numele. Unde este femeia din Spița mea?

— În casa mea, Mult-bătrânule.

— Asta-i rușinos, zise Wold.

Nu-i păsa dacă-l ofensa pe Agat. Desigur, acum Agat era stăpânul și conducătorul lui, totuși continua să fie o rușine să ai o țiitoare în propriul tău cort sau casă. Indiferent dacă era sau nu departe-născut, Agat trebuia să respecte bună-cuviința fundamentală.

— Ea este soția mea. Aceasta e rușinea?

— Aud greșit, urechile mele sunt bătrâne, replică Wold prudent.

— Ea este soția mea.

Wold ridică ochii și întâlni pentru prima dată privirea directă a lui Agat. Ochii lui Wold erau galben-pal ca soarele iernii și pe sub pleoapele piezișe nu se zărea nici urmă de alb. Ochii lui Agat erau întunecați, irisurile și pupilele negre, cu colțuri albe pe chipul smead; erau ochi stranii de privit, nepământeni.

Bătrânul își feri uitătura. Casele mărețe din piatră ale departe-născuților îl înconjurau, curate, strălucitoare și străvechi sub razele soarelui.

— Eu am luat o soție de la voi, departe-născutule, vorbi el în cele din urmă, dar n-am crezut niciodată că și voi veți lua una de la mine... Fiica lui Wold măritată printre falși-oameni, fără să poarte niciun fiu...

— Nu ai motive de jelanie, răspunse tânărul departe-născut impasibil, nemișcat ca o stâncă. Eu sunt egalul tău, Wold. Din toate punctele de vedere, mai puțin al vârstei. Tu ai avut cândva o soție departe-născută. Acum ai un ginere departe-născut. Dacă ți-ai dorit una, poți s-o înghiți și pe cealaltă.

— Este greu, rosti bătrânul cu simplitate dură. Urmă o pauză. Noi nu suntem egali, Jakob Agat. Oamenii mei sunt morți sau distruși. Tu ești o căpetenie, un stăpân. Eu nu sunt. Eu însă sunt un om, pe când tu nu ești. Ce asemănări există între noi?

— Cel puțin nu există nici ranchiună, nici ură, rosti Agat tot nemișcat.

Wold îl privi și în cele din urmă, lent, ridică din umeri în semn de aprobare.

— Perfect, atunci putem muri împreună, rosti departe-născutul cu râsul lui surprinzător; nu știai niciodată când va râde un departe-născut. Mult-bătrânule, cred că gaalii vor ataca peste câteva ceasuri.

— Peste câteva...?

— În curând. Poate după ce se va ridica soarele.

Stăteau lângă arena pustie acum. Un disc zăcea abandonat la picioarele lor. Agat îl ridică și, fără intenție, îl azvârli aidoma unui băiat peste arenă. Privindu-l cum cade, adăugă:

— Ei sunt cam douăzeci pentru unul de-al nostru. Așa că dacă vor trece peste ziduri sau prin poartă... voi trimite toți copiii născuți Toamna și pe mamele lor la Țanc. Cu podurile ridicate, fortăreața nu poate fi cucerită și are apă și hrană pentru minimum cinci sute de oameni vreme de o fază-lunară. Cu femeile trebuie să fie totuși și câțiva bărbați. Vrei să alegi trei-patru dintre bărbații voștri, care să ducă acolo femeile și copiii? Ei trebuie să aibă o căpetenie. Ți se pare un plan bun?

— Da, însă eu voi rămâne aici, răspunse bătrânul.

— Foarte bine, Mult-bătrânule, rosti Agat fără urmă de protest, păstrându-și impasibil chipul tânăr, dur, brăzdat de cicatrice. Te rog să alegi bărbații care vor merge cu femeile și copiii voștri. Trebuie să plece cât mai repede. Kemper va conduce grupul nostru.

— Voi merge eu cu ei, spuse Wold exact pe același ton și Agat păru doar ușor descumpănit.

Așadar era posibil să-l descumpănești. Încuviință însă fără alte cuvinte. Desigur, deferența lui față de Wold era doar o prefăcătorie politicoasă – ce motiv ar fi avut el să se plece înaintea unui om aflat în pragul morții, care nu mai era căpetenie nici chiar în tribul lui învins? –, dar o păstra, indiferent cât de prostești ar fi fost răspunsurile lui Wold. Era cu adevărat o stâncă. Puțini bărbați erau ca el.

— Stăpânul meu, fiul meu, seamănul meu, rosti bătrânul cu un surâs larg, punându-și mâna pe umărul lui Agat, trimite-mă oriunde dorești. Nu mai sunt bun la nimic și nu pot face altceva decât să mor. Stânca voastră neagră pare un loc rău în care să mori, însă voi muri acolo, dacă vrei...

— Trimite oricum câțiva bărbați să stea cu femeile, zise Agat, bărbați buni, siguri pe ei, care le pot ține teama în frâu. Eu trebuie să merg la Poarta Uscatului, Mult-bătrânule. Vrei să vii?

Mlădios și iute, Agat plecă. Rezemându-se într-o suliță a departe-născuților, din metal strălucitor, Wold sui încetișor străzile și treptele. Dar când ajunse abia la jumătatea drumului, fu nevoit să se oprească pentru a-și trage răsuflarea și atunci înțelese că trebuia să se întoarcă și să trimită tinerele mame și țâncii lor pe insulă, așa cum îi ceruse Agat. Se întoarse și porni să coboare. Când văzu cum i se târșâiau tălpile pe lespezi, știu că ar trebui să-l asculte pe Agat și să plece cu femeile pe insula neagră, pentru că aici i-ar fi încurcat pe alții, stând în drumul lor.

Străzile luminoase erau pustii, cu excepția câte unui departe-născut ocazional, care se grăbea undeva preocupat. Toți erau gata, ori se pregăteau, la posturile și îndatoririle lor. Dacă bărbații din clanul Tevar ar fi fost pregătiți, dacă ar fi mers către miazănoapte ca să-i înfrunte pe gaali, dacă ar fi privit spre înainte într-un timp care urma să vină, așa cum părea să facă Agat... Nu era de mirare că oamenii îi numeau vrăjitori pe departe-născuți. Pe de altă parte era vina lui Agat că ei nu plecaseră în miazănoapte. El îngăduise unei femei să se interpună între aliați. Dacă Wold ar fi știut că fata vorbise din nou cu Agat, ar fi pus să fie omorâtă înapoia corturilor și trupul să-i fie aruncat în mare, și poate că atunci Tevar ar mai fi stat și acum în picioare... Ea ieși pe ușa unei case înalte din piatră și, văzându-l pe Wold, rămase nemișcată.

Bătrânul observă că, deși își legase părul la spate așa cum făceau femeile măritate, continua să poarte tunica și pantalonii din piele marcate cu floarea de trifoi, semnul de clan al Spiței lui.

Nu se priviră unul pe celălalt în ochi.

Ea nu vorbi. Fiindcă trecutul era trecut și el îi spusese lui Agat „fiu“, Wold rosti în cele din urmă:

— Tu mergi pe insula neagră sau rămâi aici?

— Rămân aici, Mult-bătrânule.

— Agat mă trimite pe insula neagră, continuă el ușor nehotărât, trecându-și de pe un picior pe celălalt greutatea care începuse să-i amorțească membrele, rezemându-se în suliță sub lumina rece a soarelui, în blănurile lui pătate de sânge.

— Cred că Agat se teme că femeile nu se vor duce, dacă nu vor fi conduse fie de tine, fie de Umaksuman. Iar Umaksuman îi conduce pe războinicii noștri, care păzesc zidul de miază-noapte.

Ea își pierduse toată nepăsarea, indiferența, insolența atrăgătoare; acum era insistentă, dar blândă. Brusc, Wold și-o aminti așa cum fusese în copilărie, singurul țânc din toate Tărâmurile-verii, fiica lui Shakatany, născută-Vara.

— Așadar ești soția lui Alterra? rosti el și ideea aceea în sine, suprapusă amintirii ei ca fetiță nebunatică, veselă, îl derută din nou, așa că nu-i auzi răspunsul. Dacă insula nu poate fi cucerită, de ce nu mergem acolo noi toți din cetate?

— Nu am avea destulă apă, Mult-bătrânule. Gaalii vor pune stăpânire pe citadelă și noi vom muri pe stâncă.

Peste acoperișurile Palatului Ligii, el putea întrezări pasarela. Venise fluxul și valuri scânteiau dincolo de fortăreața neagră de pe insulă.

— O casă ridicată pe apa mării nu este o casă pentru oameni, rosti greoi Wold. Este prea aproape de pământul de sub mare... Voiam să-i zic ceva lui Arilia... lui Agat. Stai puțin. Am uitat ce anume. Nu-mi pot auzi mintea... Căzu pe gânduri, dar în zadar. Nu contează, urmă după aceea. Gândurile bătrânilor sunt ca praful. La revedere, fiico.

Porni mai departe, târșâindu-și picioarele și oprindu-se des, traversă Piața și ajunse la Tiatru, unde porunci ca tinerele mame să-și ia copiii și să vină. Și apoi conduse ultima lui expediție – un cârd de femei speriate și țânci plângăcioși, care-l urmau pe el și pe cei trei bărbați pe care-i alesese să-l însoțească – pe drumul uriaș și amețitor prin văzduh, spre casa neagră și teribilă.

Era frig acolo și tăcere. În sălile cu bolți înalte nu se auzea niciun zgomot, doar marea care sorbea și rodea stâncile de la temelie. Oamenii lui se strânseră toți laolaltă, într-o singură odaie uriașă. Wold regretă că nu era aici și bătrâna Kerly; ea ar fi fost de ajutor, însă zăcea moartă în Tevar sau în pădure. În cele din urmă, două femei mai curajoase le puseră la treabă pe celelalte și găsiră grâne din care să facă terci bhan, apă pe care s-o fiarbă, lemne cu care să fiarbă apa. Când femeile și copiii departe-născuților sosiră cu garda lor de zece bărbați, tevaranii le putură oferi mâncare caldă. Acum în fortăreață se aflau cinci-șase sute de oameni, care aproape c-o umpleau, și răsuna de glasuri, iar țâncii mișunau peste tot, aproape ca în partea femeilor dintr-o Casă a Spiței din Cetatea Iernii. Dar de la ferestrele înguste, prin piatra transparentă care oprea vântul să intre, priveai în jos, tot mai jos, ca să vezi apa spărgându-se pe pietrele de dedesubt și valurile fumegând în vânt.

Vântul își schimba direcția și pata murdară de pe cerul de miazănoapte devenise o pâclă, astfel că în jurul soarelui mic și alburiu de acolo se zărea o aură mare și alburie: cercul-zăpezii. Asta era, asta vrusese el să-i spună lui Agat. Avea să ningă. Nu doar un praf mărunt, ca ultima dată, ci zăpadă adevărată, zăpada Iernii. Viscolul... Cuvântul acela pe care nu-l mai auzise sau nu-l mai rostise de atâta vreme îl făcea să se simtă ciudat. Așadar, pentru a muri, el trebuia să se întoarcă peste peisajul pustiu și neschimbător al copilăriei sale, trebuia să reintre în lumea albă a furtunilor.

Rămase nemișcat la fereastră, totuși nu văzu apa gălăgioasă de dedesubt. Își reaminti Iarna. Ar fi fost bine pentru gaali dacă ar fi cucerit atât Tevarul, cât și Soliza. În seara asta și mâine s-ar fi putut înfrupta cu hann și grâne. Însă cât de departe ar fi ajuns, după ce ar fi început ninsoarea? Zăpada adevărată, viscolul care umplea văile și nivela pădurile, și vânturile care aveau să-i urmeze, mușcător de reci. Ei vor fugi când avea să-i atace inamicul acela! Zăboviseră prea mult în miazănoapte. Brusc, Wold râse răgușit și sonor, după care întoarse spatele ferestrelor ce se întunecau. El trăise mai mult decât Domeniul lui, decât fiii lui, decât utilitatea lui, și avea să moară aici, pe o stâncă din mare; dar avea aliaţi de seamă și-l slujeau războinici măreți – mai puternici decât Agat sau decât orice bărbat. Furtuna și Iarna luptau pentru el, iar el avea să supraviețuiască inamicilor săi.

Păși apăsat până la vatră, desfăcu pungulița cu gesin, puse o fărâmă pe tăciuni și inhală de trei ori, adânc. După aceea răcni:

— Ce faceți, femeilor? Nu-i gata terciul?

Ele îl serviră supuse; el mâncă mulțumit.

11
ASEDIUL CITADELEI

Pe tot parcursul primei zile a asediului, Rolery făcuse parte dintre cei care-i aprovizionau pe luptătorii de pe ziduri și acoperișuri cu sulițe, bucăți lungi, grosolane, nefinisate, de trestii holn, grele de un kilogram, care aveau un capăt tăiat pieziș, pentru a forma un vârf prelung. Bine țintite, puteau ucide și, chiar trimise de mâini nepricepute, o ploaie de asemenea sulițe putea respinge un grup de gaali care încerca să sprijine o scară de zidul curb dinspre uscat. Rolery adusese mănunchiuri de sulițe, suind nenumărate trepte, le trecuse mai departe, din mână în mână, în lanțul viu format pe alte scări, alergase cu ele pe străzile biciuite de vânt și palmele îi erau presărate de așchiile subțiri ca firul de păr și o usturau. Acum însă, după revărsatul zorilor, adusese bolovani pentru *katapulsuri,* aruncătoarele de pietre, aidoma unor praștii uriașe, care se aflau înapoia Porții Uscatului. Când gaalii se adunau în număr mare în fața porții pentru a-și folosi berbecii, bolovanii ce vâjâiau și bubuiau căzând printre ei îi împrăștiau, pentru ca după aceea asediatorii să se adune iarăși. Însă alimentarea *katapulsurilor* necesita mulți bolovani. Băieții trudeau întruna, scoțând lespezi din pavajul străzilor din apropiere, iar echipa ei de femei ducea câte opt sau zece asemenea lespezi odată, într-o ladă mică, cu picioare rotunde, până la bărbații care operau *katapulsurile.* Opt femei trăgeau laolaltă, înhămate la frânghii. Lada grea cu încărcătura ei de pietre ar fi părut de neclintit, până când deodată, când se străduiau toate, picioarele rotunde începeau să se învârtă brusc. Femeile trăgeau apoi în sus lada care zăngănea și se cutremura în urma lor, până la poartă, unde, cu un singur efort prelungit, o răsturnau, după aceea stăteau locului, gâfâind un minut și îndepărtându-și părul din ochi, după care porneau cu lada zdrăngănitoare și goală înapoi, ca s-o reîncarce. Făcuseră asta toată dimineața. Pietrele și funiile transformaseră în carne vie palmele aspre ale lui Rolery. Ea își rupsese bucăți din fusta de piele subțire și le legase peste palme cu șireturi de la sandale; asta îi fusese de ajutor și altele o imitaseră.

— Îmi pare rău c-ați uitat cum se fac aropanele, strigase ea spre Seiko Esmit, odată când coborau strada zăngănind, în fugă, urmate de cutia greoaie ce se hurduca după ele.

Seiko nu-i răspunsese; poate că n-o auzise. Nu se oprise din munca aceea grea – se părea că niciun departe-născut nu era plăpând –, totuși încordarea sub care se găseau era vizibilă la Seiko, care muncea ca în transă. Odată, pe când se apropiau de poartă, gaalii începuseră să arunce crengi arzând, care căzuseră fumegând și mocnind pe lespezi și pe țiglele acoperișurilor. Seiko se smucise în funii ca un animal prins în capcană, ghemuindu-se când focurile zburătoare treceau pe deasupra.

— O să se stingă, citadela asta nu poate arde, rostise Rolery încet, dar Seiko, întorcându-și către ea fața cu ochi goi, spusese:

— Mi-e frică de foc, mi-e frică de foc...

Însă când un tânăr arbaletier de pe zid, lovit în față de piatra azvârlită de o praștie gaală, fusese proiectat spre îndărăt de pe muchia îngustă pe care stătea și se prăbușise cu membrele rășchirate lângă ele, răsturnând două femei înhămate și împroșcându-le fustele cu sângele și creierii săi, Seiko fusese cea care se dusese la el și-i luase capul zdrobit în poală, șoptindu-i adio.

— A fost din Spița ta? o întrebase Rolery când Seiko își reluase hamul și continuaseră drumul, iar alterrana răspunsese:

— Toți suntem înrudiți în Citadelă. El era Jonkendy Li, cel mai tânăr membru al Consiliului.

Un tânăr luptător din arena aflată în piața mare, care strălucise de sudoare și triumf și care-i spusese să se plimbe oriunde dorea prin citadela lui. El fusese primul departe-născut care-i vorbise.

Rolery nu-l mai văzuse pe Jakob Agat de două seri, pentru că toți cei rămași în Soliza, oameni și departe-născuți, aveau sarcini și locuri de acțiune precis stabilite, iar Agat era peste tot, conducând o citadelă cu o mie cinci sute de luptători împotriva unei forțe de cincisprezece mii de gaali. Pe măsură ce ziua trecu, iar oboseala și foamea îi măcinară puterea, femeia începu să-l vadă și pe el rășchirat pe pietre însângerate, prăbușit în celălalt punct important care era asediat: Poarta Uscatului de deasupra falezei. Echipa ei se opri din muncă pentru a mânca pâine și fructe uscate aduse de un băietan vesel, care trăgea o ladă cu picioare rotunde plină cu provizii; o fetiță cu chip grav ce târa un burduf din piele plin cu apă le dădu să bea. Rolery se îmbărbăta. Era sigură că vor muri toți, fiindcă văzuse de pe acoperișuri inamicii care înnegreau dealurile: erau fără sfârșit și abia dacă începuseră cu adevărat asediul. Era însă la fel de sigură că Agat nu putea fi omorât și, întrucât el avea să trăiască, ea avea să trăiască de asemenea. Ce să facă moartea cu el? El însemna viață; însemna viața ei. Femeia se așeză confortabil pe pietrele caldarâmului și molfăi pâinea tare. Mutilarea, violul, tortura și oroarea o înconjurau la o aruncătură de băț din toate părțile, dar ea își mesteca pâinea. Atâta timp cât luptau cu toate puterile lor, cu toată inima lor, așa cum făceau, ei se găseau în siguranță, cel puțin în fața fricii.

Însă la scurt timp după aceea urmară momente foarte grele. În timp ce-și târau povara spre poartă, zăngăniturile lăzii și de fapt toate celelalte zgomote fură acoperite de un urlet incredibil care răsună dincolo de poartă, un muget precum al unui cutremur, atât de profund și de puternic, încât nu doar că-l auzeai, ci îl simțeai și în oase. Iar poarta sări în țâțânile ei din fier, scuturându-se. Rolery îl zări atunci pentru o clipă pe Agat. Alerga, conducând un grup mare de arcași din partea de jos a cetății, și răcnea comenzi către alt grup de pe ziduri.

Toate femeile se împrăștiară, primind ordin să se refugieze pe străzile mai apropiate de centrul citadelei. *Hauuu, hauuu, hauuu!* se auzea vocea-gloatei de la Poarta Uscatului, un zgomot atât de uriaș, încât părea că-l făceau chiar dealurile, care aveau să se ridice și să scuture citadela de pe faleză, azvârlind-o în mare. Vântul era mușcător de rece. Echipa ei se risipise și peste tot domnea confuzia. Rolery nu avea nimic cu ce să-și ocupe mâinile. Se întuneca. Ziua nu înaintase totuși chiar așa mult, încă să se apropie noaptea. Brusc, femeia înțelese că de fapt va muri și crezu în moartea ei; rămase nemișcată și țipă în șoaptă, acolo, pe strada pustie, între casele înalte și pustii.

Pe o stradă laterală, câțiva băieți scoteau pietre din caldarâm și le transportau pentru a întări baricadele ce fuseseră construite de-a curmezișul celor patru străzi care duceau în piața principală. Ea li se alătură, ca să se încălzească, ca să continue să facă ceva. Lucrară în tăcere; erau cinci-șase și munca era mult prea grea pentru ei.

— Zăpadă, rosti unul dintre ei, oprindu-se lângă Rolery.

Ea ridică ochii de la piatra pe care o împingea încetișor pe stradă și zări fulgii albi ce se roteau, îndesindu-se de la o clipă la alta. Toți încetară lucrul. Vântul nu mai bătea și glasul monstruos care mugea la poartă amuțise. Ninsoarea și întunericul veneau laolaltă, aducând tăcere.

— Ia uitați-vă la ea, se minună un băiat.

Deja nu mai puteau zări capătul opus al străzii. Aflat la numai o răspântie depărtare, lumina Palatului Ligilor se întrezărea ca o strălucire gălbuie slabă.

— O să ne uităm toată Iarna la ea, rosti alt băiețandru, dacă o s-apucăm să trăim atât. Haide! Cred că în Palat a început servitul cinei.

— Nu vii? o întrebă cel mai tânăr pe Rolery.

— Ai mei sunt în cealaltă casă... Tiatru, mi se pare.

— Nu, de acum vom mânca toți în Palat, ca bucătăresele să lucreze mai puțin. Vino!

Băieții erau timizi, morocănoși, camarazi. Femeia îi urmă.

Noaptea sosise devreme; ziua sosi târziu. Rolery se trezi în casa lui Agat, lângă bărbat, și văzu lumina cenușie pe pereții cenușii, dungi spălăcite care răzbăteau prin obloanele ce acopereau ferestrele din sticlă. Totul era nemișcat, complet nemișcat. Nici din casă, nici de afară nu răzbătea vreun sunet. Cum se putea ca o cetate asediată să fie atât de tăcută? Însă asediul și gaalii păreau foarte îndepărtați, ținuți la distanță de liniștea aceasta ciudată din zori. Aici era cald, iar Agat era pierdut în somn lângă ea. Femeia rămase perfect nemișcată.

Ciocănituri la parter, bătăi în ușă, voci. Vraja se destrămă; clipele cele mai bune trecură. Îl strigau pe Agat. Ea îl trezi, și nu fu ușor; în cele din urmă, încă buimac de somn, bărbatul se sculă în picioare și deschise fereastra și oblonul, lăsând să pătrundă lumina zilei.

A treia zi a asediului, prima zi de viscol. Pe străzi, pătura de zăpada era înaltă de treizeci de centimetri și continua să ningă. Ninsoarea era uneori deasă și liniștită, dar în majoritate era purtată de un vânt tăios dinspre miazănoapte. Totul amuțise și fusese transformat de omăt. Dispăruseră dealurile, pădurea și câmpurile; nu mai exista cer. Acoperișurile cele mai apropiate se pierdeau în alb. Pe o distanță scurtă vedeai zăpadă căzută și zăpadă care cădea, iar apoi nu mai puteai să vezi nimic.

Spre apus, refluxul se retrase în viscolul silențios. Pasarela se arcuia, dispărând în neant. Țancul nu putea fi văzut. Nu exista nici cer, nici mare. Zăpada acoperea stâncile întunecate, ascunzând nisipul.

Agat închise oblonul și fereastra și se întoarse către Rolery. Chipul îi era încă destins de somn, glasul răgușit.

— Nu se poate ca ei să fi plecat, murmură el.

Pentru că asta i se strigase de pe stradă:

— Gaalii au plecat, s-au retras, fug spre miazăzi...

Nu puteai să fii sigur. De pe zidurile Solizei nu se putea zări nimic, doar viscolul. Totuși ceva mai departe în viscol puteau să existe o mie de corturi, ridicate pentru a aștepta schimbarea vremii, sau putea să nu existe niciunul.

Câțiva cercetași coborâră pe funii dincolo de ziduri. Trei se întoarseră și spuseră că suiseră pe coamă până la pădure și nu găsiseră niciun gaal; dar reveniseră, fiindcă nu puteau zări nici ctadela de la o sută de metri. Un cercetaș nu se mai întoarse. Fusese oare capturat sau se rătăcise în viscol?

Alterranii se întâlniră în biblioteca Palatului; potrivit obiceiului, cetățenii doritori puteau să vină pentru a asculta și a delibera cu ei. Consiliul alterranilor avea acum numai opt membri, nu zece. Jonkendy Li murise, la fel ca Haris: cel mai tânăr și cel mai bătrân. Prezenți erau doar șapte, întrucât Pilotson veghea pe ziduri. Sala însă era plină de ascultători tăcuți.

— Gaalii n-au plecat... Nu sunt aproape de cetate... Unii... unii sunt...

Alla Pasfal vorbea răgușit, pulsul îi zvâcnea în beregată și chipul îi era cenușiu-pământiu. Dintre toți departe-născuții, era cel mai bine antrenată în „ascultarea minții", cum o numeau ei: putea să audă gândurile oamenilor la distanțe mai mari decât oricine și putea să asculte o minte care nu știa că era auzită.

Asta este interzis, spusese Agat cu mult timp în urmă – cu o săptămână în urmă? – și acum el se pronunțase împotriva acestei încercări de a afla dacă gaalii mai erau campați lângă Soliza.

— Noi n-am încălcat niciodată legea aceea, zisese el, niciodată în tot Exilul. Și mai spusese: Vom ști unde sunt gaalii de îndată ce se oprește ninsoarea; până atunci vom sta de veghe.

Alții nu fuseseră însă de aceeași părere cu el și-și impuseseră voința. Rolery se simțise derutată și tulburată, când îl văzuse retrăgându-se, acceptându-le decizia. El încercase să-i explice de ce trebuise să procedeze așa; îi explicase că el nu era căpetenia citadelei sau a Consiliului, că erau aleși zece alterrani care conduceau împreună, dar toate vorbele acelea fuseseră de neînțeles pentru Rolery. Fie era, fie nu era căpetenia lor; iar dacă nu era, ei erau pierduți.

Acum bătrâna se zvârcolea; ochii ei nu vedeau pe nimeni și se străduia să exprime în cuvinte crâmpeiele de întrezăriri indescriptibile din mințile străine, ale căror gânduri erau într-un grai străin, înțelegerea ei efemeră și nearticulată a obiectelor pe care le atingeau mâinile altei ființe...

— Țin... țin... ceva lung... o funie..., se bâlbâi ea.

Rolery se cutremură de teamă și dezgust. Agat stătea întors cu spatele la Alla, retras.

În cele din urmă Alla rămase nemișcată și stătu așa mult timp, cu capul plecat.

Seiko Esmit umplu celor șapte alterrani și lui Rolery câte o micuță ceașcă ceremonială; fiecare dintre ei, abia atingând-o cu buzele, o trecu altui cetățean, care o trecu altuia, până când ceșcuța se goli. Rolery privi fascinată obiectul acela pe care-l primi de la Agat, înainte de a bea și a-l trece mai departe. Albastru și delicat ca o frunză, îngăduia luminii să treacă prin el ca o nestemată.

— Gaalii au plecat, rosti Alla Pasfal cu glas tare, ridicându-și chipul pustiit. Acum merg printr-o vale dintre doi munți – asta a fost foarte clar.

— Valea Giln, murmură un bărbat. E la vreo zece kilometri sud de Mlaștină.

— Fug dinaintea Iernii. Zidurile citadelei sunt în siguranță.

— Dar legea a fost încălcată, zise Agat și vocea lui răgușită reteză murmurele de speranță și jubilare. Zidurile pot fi reparate. În sfârșit, vom vedea...

Rolery îl însoți pe scara lungă și prin Sala de Adunare vastă, ticsită acum de capre de lemn și mese, fiindcă aici fusese desemnată sala de mese comună, sub ceasurile aurii și desenele din cristal ale planetelor ce-și înconjurau sorii.

— Să mergem acasă, rosti el.

Își îmbrăcară hainele mari din blană, cu glugi, ce fuseseră împărțite tuturor din magaziile de sub Palatul Vechi, și ieșiră împreună în vântul orbitor din Piață. Nu merseseră nici zece pași, când din viscol țâșni o siluetă grotescă, albă mânjită cu roșu, care zbiera:

— Poarta Mării, au trecut zidurile, la Poarta Marii...

Agat o privi doar o dată pe Rolery, după care dispăru în vifor. Peste încă o clipă, zăngănitul de metal care lovea metalul răsună din turnul de deasupra, bubuitor, înăbușit de zăpadă. Ei numeau sunetul acela puternic *clopot* și toți îi învățaseră semnalele înainte de începerea asediului. Patru, cinci lovituri, apoi tăcere, apoi cinci din nou și din nou: toți bărbații la Poarta Mării, Poarta Mării...

Rolery îl trase pe mesager din drum, sub arcadele Palatului Ligii, înainte ca bărbații să dea năvală pe uși, fără haine sau străduindu-se să-și îmbrace hainele în vreme ce alergau, înarmați și neînarmați, repezindu-se în ninsoarea învolburată și dispărând în ea înainte să fi traversat Piața.

După aceea nu mai apăru niciunul. Femeia putea auzi zgomote din direcția Porții Mării, foarte îndepărtate prin șuierul vântului și foșnetul ninsorii. Mesagerul se rezemă de ea la adăpostul arcadei. Sângera dintr-o rană adâncă la gât și ar fi căzut, dacă Rolery i-ar fi dat drumul. Îi recunoscu chipul; era alterranul numit Pilotson și-i folosi numele, ca să-l trezească și să-l îndemne să nu se oprească pe când încerca să-l aducă în clădire. El se împletici de slăbiciune și murmură încercând să-și transmită mesajul:

— Au pătruns, au trecut zidurile...

12
ASEDIUL PIEȚII

Poarta Mării înaltă și îngustă bubui și ivărele fură trântite la locurile lor și închise. Bătălia din viscol luase sfârșit. Însă bărbații din citadelă se întoarseră și văzură umbre alergând peste troienele pătate cu roșu de pe stradă și prin ninsoarea care nu încetase.

Își ridicară în grabă morții și răniții și reveniră în Piață. În viforul acesta nu puteai să veghezi împotriva scărilor și cățărătorilor; nu puteai să vezi în lungul zidurilor mai departe de cinci metri într-o parte sau alta. Un gaal sau un grup de gaali trecuseră zidul, pe sub nasul străjilor, și deschiseseră Poarta Mării pentru un asalt. Asaltul acela fusese respins, totuși următorul putea sosi oriunde, oricând, cu și mai multă forță.

— Cred că majoritatea gaalilor au plecat azi spre miazăzi, rosti Umaksuman mergând alături de Agat către baricada dintre Tiatru și Colegiu.

Agat încuviință din cap.

— Trebuie s-o fi făcut. Dacă n-ar fi plecat, ar fi murit de foame. Cei cu care ne înfruntăm acum sunt o forță de ocupație lăsată în urmă pentru a ne lichida și a supraviețui cu proviziile noastre. Câți crezi că sunt?

— La poartă n-au fost mai mult de o mie, rosti nesigur băștinașul. Dar s-ar putea să fie mai mulți. Și toți vor fi între ziduri... Uite!

Umaksuman arătă o formă îndoită din mijloc care se deplasa rapid și pe care perdelele de ninsoare o dezvăluiseră pentru o clipă la jumătatea străzii.

— Tu ia-o pe-acolo, murmură el și dispăru imediat în stânga.

Agat ocoli cvartalul prin dreapta și se reîntâlni cu Umaksuman pe stradă.

— N-am avut noroc...

— Noroc, răspunse scurt tevaranul și ridică o secure gaală cu inserturi din os pe care n-o avusese cu un minut mai devreme.

Deasupra capetelor, clopotul din turnul Palatului continua să-și trimită dangătul surd și înăbușit prin ninsoare: unu, doi-unu, doi-unu, doi... Retragere în Piață, în Piață... Toți cei care luptaseră la Poarta Mării și cei care patrulaseră pe ziduri și la Poarta Uscatului, sau care dormeau în casele lor ori încercau să vegheze de pe acoperișuri, veniseră sau veneau către inima citadelei, Piața dintre cele patru clădiri mari. Erau lăsați să treacă unul câte unul prin baricade. Umaksuman și Agat sosiră și ei în cele din urmă, știind că ar fi fost prostește să mai rămână acum pe străzile acestea unde alergau umbre.

— Haide, Alterra! îl îndemnă băștinașul și Agat veni, deși șovăitor.

Îi venea greu să-și abandoneze citadela în mâinile inamicului.

Vântul se mai potolise. Uneori, prin zgomotele complexe și bizare ale furtunii, cei din Piață puteau auzi sticlă spărgându-se sau trosnetul unei uși sparte de o secure pe străzile ce dispăreau în ninsoare. Multe case fuseseră lăsate descuiate, deschise pentru jefuitori; în afară de adăpost împotriva zăpezii, gaalii aveau să găsească acolo foarte puține. Cu o săptămână în urmă, toate fărâmele de mâncare fuseseră aduse în Sala Comună din Palatul acesta. Conductele de apă și de gaze naturale ale tuturor clădirilor, cu excepția celor patru din jurul Pieții, fuseseră închise în noaptea trecută. Fântânile din Soliza erau goale, secate, sub cercurile lor de țurțuri și poverile de zăpadă. Toate magaziile și grânarele se aflau în subteran, în beciurile și pivnițele săpate cu generații în urmă sub Palatul Vechi și Palatul Ligii. Pustii, înghețate, lipsite de lumină, casele abandonate nu ofereau nimic invadatorilor.

— Pot trăi cu turmele noastre o fază-lunară chiar și fără să le hrănească – vor înjunghia hannii și vor pune carnea la uscat...

Dermat Alterra îl întâmpinase pe Agat în ușa Palatului Ligii, plin de panică și de reproșuri.

— Mai întâi vor trebui să prindă hanii, mârâi Agat.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că am deschis ocolurile acum câteva minute, pe când eram la Poarta Mării și i-am lăsat să iasă. Am fost cu Păstorul Paol, care a emis un semnal de panică și ei au ieșit în goana mare, direct în viscol.

— Ai lăsat hanii să iasă... turmele? Cu ce vom mai trăi restul iernii... dacă gaalii vor pleca?

— Paol ți-a trimis panica hannilor și ție, Dermat? se răsti Agat. Crezi că nu ne putem strânge propriile noastre animale? Și nu avem magazii de grâne, vânători, lanul-zăpezii – ce naiba te-a apucat?

— Jakob, murmură Seiko Esmit strecurându-se între el și bărbătui mai vârstnic.

Agat își dădu seama că răcnise la Dermat și se strădui să se stăpânească. Era însă tare greu să te întorci de la o luptă sânge roasă, așa cum fusese apărarea Porții Mării, și să fii nevoit să faci față unui caz de isterie masculină. Capul îl durea teribil; rana cu care se alesese într-un raid asupra taberei gaalilor continua să fie dureroasă, deși ar fi trebuit să se fi vindecat de acum; la Poarta Mării, el scăpase nerănit, dar era acoperit de sângele altora. Ninsoarea șoptea, lovind ferestrele înalte și fără obloane ale bibliotecii. Era amiază, însă părea amurg. Sub ferestre se întindea Piața cu baricadele ei bine păzite. Dincolo de ele se aflau casele abandonate, zidurile fără apărători, citadela de zăpadă și umbre.

În ziua aceea a retragerii lor în Citadela Interioară, ziua a patra a asediului, ei rămaseră între baricade; totuși în aceeași noapte, când ninsoarea se domoli pentru o vreme, un grup de recunoaștere se furișă afară, ieșind pe acoperișurile Colegiului. Viscolul reveni în forță la revărsatul zorilor, sau poate că o a doua furtună o urmă imediat pe prima, iar la adăpostul zăpezii și gerului bărbații și băieții din Soliza purtară gherila pe propriile lor străzi. Ieșeau câte doi-trei, cutreierând străzile, acoperișurile și încăperile, umbre printre umbre. Foloseau cuțite, săgeți otrăvite, bolouri. Intrară prin efracție în propriile lor case și-i uciseră pe gaalii care se pripășiseră acolo, sau fură uciși de ei.

Deoarece nu se temea de înălțimi, Agat era unul dintre cei mai pricepuți în deplasarea pe acoperișuri. Din cauza zăpezii, pantele mult înclinate și acoperite de țigle erau destul de alunecoase, însă posibilitatea de a-i săgeta pe gaali era irezistibilă, iar probabilitatea de a fi omorât nu era mai mare decât în alte variante ale vânătorii: furișările pe după colțurile străzilor sau în locuințe.

A șasea zi a asediului, a patra zi de viscol: ninsoarea era fină, rară, mânată de vânt. Termometrele din Sala Arhivelor aflată în subsolul Palatului vechi, pe care o foloseau acum ca spital, arătau –4°C la exterior, iar potrivit anemometrelor rafalele de vânt depășeau o sută de kilometri pe oră. Afară era teribil, fiindcă vântul îți repezea în față fulgii fini ca pe niște grăunțe de nisip, învolburându-i prin sticla spartă a ferestrelor ale căror obloane fuseseră smulse pentru alimentarea focurilor și troienindu-i pe podelele despicate. Căldura și hrana erau foarte puține în citadelă, cu excepția celor patru clădiri din jurul Pieții. Gaalii se ghemuiau în camere goale, ardeau saltele, uși rupte, obloane și cufere în mijlocul podelelor și așteptau încheierea furtunii. Nu aveau provizii; puțina mâncare existentă fusese luată de Coborârea spre Miazăzi. După ce viscolul avea să se potolească, ei aveau să poată vâna și extermina pe cei din citadelă, după care să trăiască din magaziile lor pentru Iarnă. Dar câtă vreme viforul continua, atacatorii flămânzeau.

Ei dețineau controlul pasarelei, deși asta nu-i ajuta prea mult. Santinelele din Turnul Ligii văzuseră unica lor incursiune, ezitantă, către Țanc, care se sfârșise prompt printr-o ploaie de sulițe și ridicarea punții basculante. Foarte puțini gaali fuseseră văzuți aventurându-se în timpul refluxului pe plajele de sub faleza Solizei; probabil că văzuseră fluxul sosind mugitor și nu știau când va sosi următorul, întrucât ei trăiau în interiorul uscatului. Așa că Țancul se găsea în siguranță, iar unii dintre paraverbalii bine antrenați din cetate contactaseră bărbați și femei de pe insulă, suficient pentru a ști că se descurcau bine și pentru a le transmite taților neliniștiți că niciun copil nu era bolnav. Țancul se descurca perfect, însă citadela fusese străpunsă, invadată, ocupată; peste o sută din oamenii ei fuseseră deja uciși, iar restul erau prinși în numai patru clădiri. O citadelă de zăpadă, umbre și sânge.

Jakob Agat era ghemuit într-o cameră cu pereți gri. Era goală, cu excepția unui morman de umplutură ruptă dintr-o saltea și cioburi de sticlă peste care se cernuse zăpadă fină. Casa era tăcută. Sub ferestrele acestea fusese patul unde el și Rolery dormiseră într-o noapte; femeia îl trezise dimineața. Ghemuit acolo, un intrus în propria sa casă, Agat se gândi cu tandrețe amară la Rolery. Cândva – i se părea foarte îndepărtat în timp, poate acum douăsprezece zile – el spusese în chiar aceeași încăpere că nu putea să continue fără ea, iar acum nu avea timp, nici ziua, nici noaptea, măcar să se gândească la ea. Lasă-mă atunci să mă gândesc la ea acum, cel puțin să mă gândesc la ea, se adresă furios tăcerii, dar nu se putea gândi decât la faptul că ei doi se născuseră într-o epocă greșită. Într-un anotimp greșit. Nu poți să începi o iubire la începerea anotimpului morții.

Vântul șuiera arțăgos prin ferestrele sparte și Agat se înfioră. Se simțise încins toată ziua, atunci când nu tremurase de frig. Temperatura la exterior continua să coboare și mulți luptători de gherilă de pe acoperișuri aveau probleme cu „degeraturile", cum le numeau bătrânii. El se simțea mai bine dacă se mișca. Gânditul nu-i făcea bine. Porni spre ușă mânat de reflexul de o viață, după aceea se opri și se apropie ușor de fereastra prin care intrase. În camera de la parterul clădirii vecine se adăpostise un grup de gaali. Putea zări spinarea unuia dintre ei lângă fereastră. Erau un popor cu pielea albă; își căneau părul și-l solidificau cu păcură sau catran, însă grumazul musculos și curbat pe care-l vedea Agat era alb. Curios cât de puține ocazii avusese pentru a-și vedea realmente inamicii. Trăgeai de la depărtare sau loveai și apoi fugeai sau, așa cum fusese la Poarta Mării, luptai prea de aproape și prea rapid ca să te uiți. Se întrebă dacă ochii le erau gălbui sau chihlimbarii ca ai tevaranilor; avea impresia că erau mai degrabă cenușii. Nu era totuși momentul ca să afle răspunsul acela. Sui pe pervazul ferestrei, se cățără pe fronton și-și părăsi casa pe acoperiș.

Ruta pe care obișnuia să se întoarcă la Piață era blocată; gaalii începuseră și ei să vâneze de pe acoperișuri. Scăpă destul de iute de toți urmăritorii lui, cu o excepție, un bărbat înarmat cu o sarbacană care nu-l pierduse din vedere și sărise peste distanța de aproape trei metri dintre două case, care-i oprise pe ceilalți. Agat fusese silit să coboare pe o străduță și să fugă cât îl țineau picioarele.

O santinelă de la baricada de pe strada Esmit, care veghea tocmai după astfel de cazuri, îi aruncă o scară din frânghie, pe care o escaladă cât putu de repede. Tocmai ajunsese sus, când o săgeată îl înțepă în mâna dreaptă. Agat se lăsă să lunece de cealaltă parte a baricadei, smulse săgeata, supse rana și scuipă. Gaalii nu-și otrăveau săgețile, însă obișnuiau să le folosească pe cele ale apărătorilor Solizei, dintre care unele erau, desigur, otrăvite. Era o demonstrație destul de clară a unui motiv pentru Legea canonică a Embargoului. Agat petrecu două minute foarte neplăcute, așteptând să fie izbit de primele crampe, apoi își dădu seama că era norocos și începu să simtă durerea rănii mici, dar urâte din mână. În plus era tocmai mâna cu care trăgea.

Cina se servea în Sala Adunării, sub ceasurile aurii. El nu mai mâncase din zori. Se simțea foarte înfometat, până se așeză la o masă cu castronul de bhan cald și carnea sărată; după care nu mai putu să mănânce. Nu avea nici chef să vorbească, însă era mai bine decât să mănânce, așa că discută cu toți cei care se strânseră în jurul lui, până când alarma răsună dinspre clopotul din turnul de deasupra lor: alt atac.

Ca de obicei, atacatorii treceau de la o baricadă la alta; ca de obicei, nu era nimic foarte serios. Nimeni nu putea desfășura un asalt prelungit pe vremea aceasta aspră. Raidurile din amurg, care treceau de la o țintă la alta, intenționau doar să creeze ocazii pentru a strecura în Piață unul sau doi gaali peste o baricadă nepăzită pentru moment, care să deschidă după aceea ușile masive de fier din spatele Palatului Vechi. Atacatorii dispăreau odată cu venirea întunericului. Arcașii care trăgeau de la ferestrele de sus ale Palatului Vechi și Colegiului se opriră și în scurt timp anunțară că străzile erau curate. Ca de obicei, câțiva apărători fuseseră răniți sau uciși; un arbaletier lovit la fereastra sa de o săgeată de dedesubt, un băiat care, suind prea sus pe baricadă pentru a avea o poziție mai bună, fusese lovit în pântec de o lance cu vârf din fier; câteva răni minore. Zilnic câțiva erau omorâți sau răniți și rămâneau tot mai puțini să facă de strajă și să lupte. Scăderea a puțini din prea puțini...

Agat reveni de la acțiunea aceasta, alternând din nou între febră și fiori. Majoritatea celor care mâncau când se declanșase alarma se întoarseră la mesele lor și terminară cina. Agat nu avea pic de interes față de mâncare, ba chiar se strădui să-i evite mirosul. Mâna zgâriată sângera de câte ori o folosea, ceea ce-i oferi o scuză pentru a coborî în Sala Arhivelor de sub Palatul Vechi, ca să fie bandajat.

Sala era foarte mare, cu tavan scund, menținută la temperatură constantă, ba chiar și la lumină constantă, blândă, zi și noapte – un loc foarte bun pentru păstrarea instrumentelor vechi, hărților și documentelor și un loc la fel de bun pentru adăpostirea răniților. Aceștia zăceau pe saltele improvizate pe podeaua mochetată, insulițe de somn și durere ce presărau liniștea din încăperea lungă. Acolo o văzu pe soția lui înaintând spre el, așa cum sperase. Imaginea ei, imaginea reală și certă, nu-i stârni tandrețea amară pe care o simțea de câte ori se gândea la Rolery, ci îi oferi pur și simplu plăcere intensă.

— Salut, Rolery, mormăi Agat, apoi îi întoarse spatele, merse la Seiko și medicul Wattock și se interesă de Huru Pilotson.

Sentimentul care îl cuprinse îl copleșea.

— Rana îi crește, șopti Wattock și Agat se holbă la el, neînțelegând de îndată că se referea la Pilotson.

— Crește? repetă el, nevenindu-i să creadă, și se duse la salteaua lui Pilotson, îngenunchind acolo.

Pilotson ridică ochii către el.

— Cum merge, Huru?

— Ai făcut o mare greșeală, rosti rănitul.

Ei doi se cunoșteau și fuseseră prieteni toată viața. Agat știu imediat și fără greș la ce se gândea celălalt: căsătoria sa. Nu știu însă ce să răspundă.

— N-ar fi fost cine știe ce diferență, începu el în cele din urmă, după aceea se opri; nu trebuia să se justifice.

— Nu sunt destui, zise Pilotson, nu sunt destui.

Agat își dădu abia atunci seama că prietenul lui delira.

— E-n regulă, Huru! rosti el cu glas atât de autoritar, încât după un moment Pilotson suspină și închise ochii, părând să accepte protecția asigurării aceleia.

Agat se ridică și reveni la Wattock.

— Pansează-mi rana asta, ca să nu mai sângereze... Ce se-ntâmplă cu Pilotson?

Rolery aduse bandaje și fețe, iar Wattock bandajă rana lui Agat din două mișcări experte.

— Alterra, răspunse el, nu știu. Este posibil ca gaalii să folosească o otravă la care antidoturile noastre să nu facă față. Le-am încercat pe toate. Pilotson Alterra nu-i singurul. Rănile nu se închid, ci cresc. Uită-te la băiatul ăsta de aici. Este la fel.

Băiatul, un luptător de gherilă în vârstă de șaisprezece ani, gemea și se zvârcolea ca în ghearele unui coșmar. Rana de suliță din coapsa lui nu părea să sângereze, dar firicele roșii porneau de la ea pe sub piele, conferindu-i un aspect ciudat și era foarte fierbinte la atingere.

— Ai încercat antidoturi, zici? întrebă Agat, luându-și ochii de la chipul chinuit al băiatului.

— Pe toate, Alterra. Îmi reamintește de rana pe care ai căpătat-o tu la începutul Toamnei, de la *klois* pe care l-ai vânat. Mai ții minte? Poate că gaalii produc otravă din sângele sau glandele klois. Poate că rănile acestea se vor vindeca în timp, așa cum s-a întâmplat cu aceea. Da, asta e cicatricea. Pe când era tânăr, ca flăcăul ăsta, le explică Wattock lui Seiko și Rolery, a suit într-un copac după un klois și zgârieturile cu care s-a ales n-au părut prea importante, dar s-au umflat și el a căzut la pat cu febră. În câteva zile însă s-a vindecat.

— Acesta nu se va vindeca, vorbi încet Rolery către Agat.

— De ce spui asta?

— Obișnuiam să... să o privesc pe femeia care era vraciul clanului meu. Am învățat câte ceva... Firele acelea de pe piciorul lui, acolo, ei le numesc cărările-morții.

— Așadar cunoști otrava asta?

— Nu cred că este otravă. Orice rană destul de adâncă poate cauza cărările-morții. Chiar și o rană mică, care nu sângerează sau care se murdărește. Este răul din armă...

— Asta-i o superstiție, pufni Wattock.

— Noi nu înțelegem răul-armei, Rolery, îi spuse Agat trăgând-o cu un gest protector de lângă bătrânul medic indignat. Noi avem o...

— Dar este atât la băiat, cât și la Pilotson Alterra! Privește...

Femeia îl duse la un tevaran rănit, un bărbat micuț de vârstă mijlocie, cu chip voios, care-i arătă pe dată lui Agat locul unde-i fusese urechea stângă înainte să fi fost retezată de o secure. Rana se vindeca, însă era inflamată, fierbinte, supura...

Cu un gest reflex, Agat duse mâna la propria lui rană de la cap, care pulsa, neîngrijită.

Wattock îi urmase și, fulgerând-o din priviri pe hilfa nevinovată, rosti:

— Ceea ce hilfii locali numesc „răul-armei“ este, desigur, infecția bacteriană. Ai studiat-o tu însuți la școală, Alterra. Deoarece oamenii nu sunt susceptibili la infecțiile cu la bacterii locale sau forme de viață virale, singurele vătămări pe care le putem suferi sunt leziunile unor organe vitale, hemoragiile sau otrăvirile de natură chimică, pentru care avem antidoturi...

— Totuși băiatul moare, zise Rolery cu glasul ei încet dar ferm. Rana n-a fost spălată înainte să fi fost cusută...

Bătrânul medic se încordă de furie.

— Întoarce-te printre ai tăi și nu-mi spune mie cum să-ngrijesc oamenii...

— Ajunge, spuse Agat.

Tăcere.

— Rolery, urmă bărbatul, dacă poți să lipsești de aici pentru o vreme, m-am gândit că am putea să mergem...

Fusese pe punctul de a spune „acasă".

— Să cinăm ceva, poate, sfârși el vag.

Femeia nu mâncase; Agat stătu alături de ea în Sala Adunării și ciuguli puțin. După aceea își îmbrăcară hainele, ca să traverseze Piața neluminată și suflată de vânt spre clădirea Colegiului, unde împărțeau o sală de clasă cu alte două perechi. Dormitoarele din Palatul Vechi erau mai confortabile, însă majoritatea cuplurilor căsătorite ale căror soții nu se adăpostiseră în Țanc preferau cel puțin această semi-intimitate, când se puteau bucura de ea. O femeie dormea înapoia unui rând de bănci, înfofolită în haina ei. Mese fuseseră răsturnate pentru a astupa ferestre sparte împotriva pietrelor, săgeților și vântului. Agat și soția lui își întinseră hainele pe podeaua nemochetată pentru a-și face culcuș. Înainte de a-l lăsa să se culce, Rolery strânse zăpadă curată de pe un pervaz și-i spălă rănile de la mână și de la cap. Fu dureros și el protestă, iritat și de oboseală, însă ea spuse:

— Tu ești Alterra – tu nu te-mbolnăvești –, dar asta nu-ți va face rău. Niciun rău...

13
ULTIMA ZI

În somnul lui înfierbântat, în bezna rece a încăperii prăfuite, Agat vorbi cu glas tare de câteva ori, iar o dată, când Rolery dormea, o strigă din propriul lui somn, întinzându-se peste hăul fără lumină, rostindu-i numele de la depărtare tot mai mare. Glasul lui întrerupse visul ei și femeia se trezi. Era încă întuneric.

Dimineața sosi devreme: lumina străluci în odaie pe lângă mesele răsturnate, întinzând dâre albe pe tavan. Femeia care fusese acolo când ei sosiseră peste noapte continua să doarmă, vlăguită, dar celălalt cuplu, care se culcase pe o masă de scris pentru a evita curenții reci de aer, se sculase. Agat se ridică în capul oaselor, privi uimit în jur și rosti cu glasul lui răgușit:

— S-a oprit viscolul...

Împinseră o masă puțin într-o parte, priviră afară și văzură din nou lumea: Piața cu zăpada bătătorită, călcată în picioare, baricade troienite, fațade uriașe, închise cu obloane, ale celor patru clădiri, acoperișuri înzăpezite dincolo de ele și un crâmpei de mare. O lume albă și albastră, strălucitor de clară; umbrele erau albăstrui și totul era atins de lumina solară matinală, orbitor de albă.

Era minunat, însă în același timp părea ca și cum zidurile ce-i protejaseră fuseseră distruse peste noapte.

Agat gândea la fel ca Rolery, fiindcă spuse:

— Ar fi bine să ne ducem la Palat înainte ca ei să-și dea seama că pot să stea pe acoperișuri și să ne folosească drept ținte mișcătoare.

— Putem folosi tunelurile subterane pentru a trece de la o clădire la alta, spuse cineva din odaie și Agat aprobă din cap.

— Așa vom face, rosti el, totuși baricadele trebuie să aibă străji...

Rolery trase de timp până când plecară ceilalți, apoi izbuti să-l convingă pe nerăbdătorul Agat s-o lase să-i examineze din nou rana de la cap. Arăta mai bine sau, cel puțin, nu arăta mai rău. De pe chipul lui nu dispăruseră încă urmele bătăii primite de la Spița ei; mâinile lui Rolery erau de asemenea învinețite de la manipularea pietrelor și funiilor și pline de bășici și rosături pe care gerul le agravase. Ea își lăsă palmele rănite pe capul lui rănit și începu să râdă.

— Parcă suntem doi războinici bătrâni, zise după aceea. Ia spune, Jakob Agat, când vom merge în tărâmul de sub mare, o să-ți recapeți dinții din față?

El o privi fără să înțeleagă și se strădui să zâmbească, dar dădu greș.

— Poate că atunci când moare, un departe-născut se întoarce la stele – la lumile celelalte, urmă femeia și încetă să mai surâdă.

— Nu, zise Agat și se ridică. Nu, noi rămânem aici. Haide, soția mea!

În ciuda luminii scânteietoare provenite de la soare, cer și zăpadă, aerul de afară era atât de rece, încât te dureau plămânii când inspirai. Traversau în grabă Piața spre arcadele Palatului Ligii, când un zgomot dinapoia lor îi făcu să se întoarcă; Agat cu pistolul cu săgeți scos, amândoi gata să se ghemuiască și s-o ia la fugă. O siluetă stranie, urlătoare, păru să zboare peste baricadă și se prăbuși cu capul înainte la nici șase metri de ei: un gaal, cu două sulițe ieșindu-i dintre coaste. Străjile de pe baricade se uitau și strigau, arcașii își armară în grabă arbaletele, privind în sus la un bărbat care răcnea de la o fereastră cu obloane aflată pe latura de răsărit a clădirii de deasupra. Gaalul mort zăcea cu fața în jos în omătul însângerat și bătătorit de picioare, în umbra albăstruie a baricadei.

Un străjer veni în fugă la Agat, strigând:

— Alterra, trebuie să fie semnalul pentru alt atac...

Alt bărbat care ieșise în grabă prin ușa Colegiului îl întrerupse.

— Nu, eu l-am văzut – îl urmărea, de aceea urla așa...

— Ce ai văzut? Gaalul a atacat de unul singur?

— Fugea – încerca să-și salveze viața! Nu l-ați văzut, voi de pe baricade? Nu-i de mirare că urla. E alb, fuge ca un om și are un grumaz ca... Dumnezeule, uite-atât de gros, Alterra! A apărut de după colț, urmărindu-l, apoi s-a întors.

— O iazmă-de-nea, rosti Agat și se întoarse pentru confirmare către Rolery.

Ea auzise istoriile lui Wold și încuviință din cap:

— Alb și înalt, cu capul legănându-se într-o parte și alta...

Reproduse imitația sinistră a lui Wold și bărbatul care văzuse creatura de la fereastră strigă:

— Ăsta-i!

Agat sui pe baricadă, pentru a încerca să zărească monstrul. Rolery rămase jos, privindu-i pe bărbatul mort care fusese atât de îngrozit, încât fugise în sulițele inamicilor pentru a scăpa. Femeia nu văzuse niciun gaal din apropiere, pentru că nimeni nu lua prizonieri și pentru că ea lucrase în subteran, îngrijind răniții. Trupul îi era scurt și subțire, frecat cu unsoare până ce pielea, mai albă decât a ei, strălucea ca grăsimea cărnii; părul, de asemenea uns, era înțesat de pene roșii. Sărăcăcios îmbrăcat, cu o zdreanță din pâslă drept palton, zăcea rășchirat în moartea instantanee, cu fața ascunsă, de parcă încă ar fi dorit să se pitească de fiara albă care-l hăituise. Femeia stătu nemișcată lângă el în umbra înghețată, perfect conturată, a baricadei.

— Acolo! îl auzi pe Agat strigând de deasupra, de pe fața interioară, piezișă, cu trepte, a zidului, construit din lespezi smulse de pe străzi și bolovani din faleză.

Bărbatul coborî la ea, cu ochi strălucitori, și o conduse în grabă la Palatul Ligii.

— Am văzut-o doar pentru o clipă când a traversat Strada Otake. Alerga și a întors capul spre noi. Oare vânează în haită?

Rolery nu avea habar; știa doar povestea lui Wold despre cum omorâse de unul singur o iazmă-de-nea, printre troienele legendare ale ultimei Ierni. Ei aduseră vestea și întrebarea în refectoriul ticsit. Umaksuman afirmă cu hotărâre că iazmele-de-nea umblau adesea în haite, totuși departe-născuții nu erau convinși de afirmația unui hilf și trebuiau să-și consulte *cărțile.* Cartea pe care o aduseră spunea că iazme-de-nea fuseseră văzute după primul viscol al Iernii a Noua, gonind într-o haită cu doisprezece până la cincisprezece membri.

— Cum v-a spus asta cartea? întrebă Rolery. N-am auzit niciun sunet. Este ca graiul minții în care vorbești cu mine?

Agat o privi. Stăteau la una dintre mesele lungi din Sala Adunării și sorbeau supa de iarbă străvezie și fierbinte care le plăcea departe-născuților; o numeau ciai.

— Nu... de fapt, da, într-un fel. Rolery, eu o să plec în curând. Tu întoarce-te la spital. Nu băga în seamă nervii lui Wattock. Este bătrân și obosit, dar știe multe. Nu traversa Piața dacă trebuie să te duci în altă clădire, ci mergi prin tuneluri. Între arcașii gaali și creaturile acelea... Râse fără veselie. Mă-ntreb ce va mai urma?

— Jakob Agat, am vrut să te-ntreb...

În scurtul timp de când îl cunoscuse, Rolery nu învățase niciodată din câte bucăți era format numele lui și care bucăți ar fi trebuit să le folosească ea.

— Ascult, rosti el grav.

— De ce voi nu vorbiți în graiul minții cu gaalii? De ce nu le spuneți să... să plece? Așa acum ai făcut tu pe plajă, când mi-ai spus să fug către Țanc. Așa cum păstorul vostru le-a spus hannilor...

— Oamenii nu sunt hanni, zise el și Rolery își dădu seama pentru prima dată că el era singurul dintre departe-născuți care le spunea „oameni" tuturor – și poporului ei, și poporului lui, și gaalilor.

— Bătrâna – Pasfal – i-a ascultat pe gaali, când armata cea mare a plecat spre miazăzi.

— Da. Oamenii care au darul și antrenamentul cuvenit pot să asculte, chiar de la depărtare, fără ca mintea cealaltă s-o știe. Seamănă cumva cu ce face orice persoană dintr-o mulțime – simte temerile și bucuriile celor din jur. Sigur că da, ascultarea minții înseamnă mai mult decât atât, dar este fără cuvinte. Totuși graiul minții și receptarea graiului minții sunt lucruri complet diferite. Un individ neantrenat căruia îi vorbești în graiul minții își va închide mintea față de el înainte de a ști că a auzit ceva. Mai ales dacă ceea ce aude nu-i ceea ce dorește sau ceea ce crede el însuși. Non-comunicanții au de obicei defensive perfecte. De fapt a învăța comunicarea paraverbală înseamnă în primul rând a învăța cum să-ți dezactivezi propriile defensive.

— Însă animalele aud?

— Într-o oarecare măsură, da. O dată în plus, asta se face fără cuvinte. Unii oameni dețin capacitatea de a o proiecta către animale. Este utilă în mânarea și vânătoarea lor, așa-i. N-ai auzit niciodată că departe-născuții sunt vânători norocoși?

— Ba da, și de aceea sunt numiți vrăjitori. Asta înseamnă atunci că eu sunt ca un hann? Eu te-am auzit pe tine.

— Da. De asemenea, mi-ai vorbit o dată minte – în casa mea. Se întâmplă uneori ca între două persoane să nu mai existe bariere și defensive.

Își goli ceașca și ridică ochii gânditor spre desenul soarelui și planetelor din nestemate ce-i dădeau ocol pe peretele lung al sălii.

— Când se întâmplă așa, urmă el, este necesar ca persoanele respective să se iubească. Este necesar... Eu nu-mi pot proiecta frica sau ura către gaali. Ei nu le-ar auzi. Dar dacă le-aș proiecta spre tine, te-aș putea omorî. Și tu la rândul tău pe mine...

Apoi veniră câțiva bărbați și-i cerură să iasă în Piață și trebui s-o părăsească. Rolery coborî ca să-i îngrijească pe tevaranii din spital, unde fusese repartizată să muncească, și de asemenea să-l ajute pe băiatul departe-născut să moară: o moarte grea, care dură toată ziua. Vraciul bătrân îi îngădui să se ocupe de băiat. Wattock era înverșunat și mânios, văzând că toate abilitățile lui erau inutile.

— Noi, oamenii, nu murim de morțile voastre murdare! tună el o dată. Băiatul s-a născut cu un defect al sângelui!

Femeii nu-i păsa de cuvintele lui. Și nici băiatului, care muri în chinuri, ținând-o de mână.

Răniți noi erau aduși în odaia mare și tăcută, câte unul, câte doi odată. Doar în felul acela cei de aici știau că deasupra, sub razele orbitoare ale soarelui, pe zăpadă, se duceau probabil lupte aprige. Umaksuman fu adus, lipsit de cunoștință după ce fusese lovit de piatra slobozită de o praștie gaală. Zăcu inconștient, cu statura lui măreață și membrele lungi, și femeia îl privi cu oarecare mândrie: era un războinic, un frate. Îl crezuse în pragul morții, totuși după o vreme el se sculă în șezut, scutură din cap, apoi se ridică.

— Ce-i locul ăsta? întrebă Umaksuman și Rolery aproape că izbucni în râs când îi răspunse.

Cei din Spița lui Wold erau greu de ucis. Umaksuman îi povesti că gaalii atacau toate baricadele deodată, un asalt neîncetat, așa cum fusese asediul cel mare împotriva Porții Uscatului, când toți încercaseră să escaladeze zidurile, urcându-se unii pe umerii celorlalți.

— Sunt niște războinici fără minte, zise el frecându-și cucuiul mare dinapoia urechii. Dacă ar sta pe acoperișurile din jurul Pieții timp de o săptămână și ne-ar săgeta, n-am mai avea destui oameni ca s-apărăm baricadele. Ei însă nu știu altceva decât să se năpustească toți odată, urlând... Își frecă din nou cucuiul și întrebă: Ce-au făcut cu sulița mea?

După aceea reveni la luptă.

Morții nu erau aduși aici, ci erau întinși într-un hambar deschis din Piață până aveau să poată fi arși. Dacă Agat ar fi fost ucis, Rolery n-ar fi știut. Când era adus un rănit, ea ridica ochii, plină de speranță: dacă rănitul ar fi fost Agat, ar fi însemnat că el nu murise. Nu fu adus însă niciodată. Femeia se întrebă dacă, atunci când va fi ucis, el va striga spre mintea ei înainte să moară și dacă strigătul acela o va ucide pe ea.

Mai târziu în ziua aceea fără sfârșit fu adusă bătrâna Alla Pasfal. Alături de alți bătrâni și bătrâne departe-născuți, ea solicitase sarcina periculoasă de a duce arme apărătorilor baricadelor, ceea ce însemna să traverseze în fugă Piața, fără niciun adăpost înaintea proiectilelor inamice. O lance gaală îi străpunsese grumazul dintr-o parte în cealaltă. Wattock nu putu face mare lucru pentru ea. O bătrână micuță și negricioasă, care murea printre tineri. Zărindu-i privirea care o căuta, Rolery se duse la ea, ținând în mâini un lighean cu vomă însângerată. Ochii bătrâni o fixau duri, negri și turtiți ca pietrele, iar Rolery se uită direct în ei, deși poporul ei nu obișnuia asta.

Gâtul bandajat hârâi, gura zvâcni.

Să-ți dezactivezi propriile defensive...

— Ascult! pronunță Rolery cu glas tare expresia oficială a poporului ei, dar glasul îi tremură.

Ei vor pleca, rosti glasul Allei Pasfal în mintea ei, slab și obosit.

Vor încerca să-i urmeze pe ceilalți către sud. Se tem de noi, de iaz-mele-de-nea, de case și de străzi. Se tem și vor pleca după atacul acesta. Spune-i lui Jakob. Eu pot auzi, îi pot auzi. Spune-i lui Jakob că vor pleca... mâine...

— O să-i spun, încuviință Rolery și izbucni în lacrimi.

Nemișcată, mută, muribunda o privi fix, cu ochi ca două pietre negre.

Rolery reveni la treaba ei, întrucât răniții aveau nevoie de îngrijire și Wattock nu avea alt ajutor. Și la ce bun să fi ieșit și să-l caute pe Agat, acolo sus, în zăpada însângerată, vacarm și agitație, pentru a-i spune, înainte ca el să fie ucis, că o bătrână nebună și muribundă spusese că ei vor supraviețui?

Își văzu de muncă, cu lacrimile șiroindu-i pe față. Un departe-născut, grav rănit, totuși alinat de leacul miraculos pe care-l folosea Wattock, o biluță care, când era înghițită, ușura durerile sau le făcea chiar să dispară, o întrebă:

— De ce plângi?

O întrebase somnoros, curios, așa cum ar fi făcut niște copii între ei.

— Nu știu, răspunse femeia. Dormi acum.

Știa însă prea bine, deși nedeslușit, că plângea fiindcă speranța era intolerabil de dureroasă și pătrundea prin resemnarea în care ea trăise de atâtea zile; și, întrucât nu era decât o femeie, durerea o făcea să plângă.

Aici jos nu putea să știe, dar probabil că ziua se apropia de sfârșit, deoarece Seiko Esmit sosi cu mâncare caldă pe o tavă pentru ea și Wattock, ca și pentru răniții care puteau mânca. Aștepta să ia vasele înapoi și Rolery îi spuse:

— Bătrâna Pasfal Alterra a murit.

Seiko se mulțumi să încuviințeze din cap. Fața îi era încordată și stranie. Rosti cu glas ascuțit:

— Acum trag cu săgeți cu foc și aruncă obiecte în flăcări de pe acoperișuri. Nu pot să pătrundă, așa că vor incendia clădirile și magaziile, și atunci vom muri toți de foame în ger. Dacă Palatul va lua foc, veți fi prinși aici, jos. Veți arde de vii.

Rolery își văzu de mâncare și nu spuse nimic. Cina de bhan cald fusese condimentată cu zeamă de carne și ierburi tocate. În timpul unui asediu, departe-născuții erau bucătari mai buni decât poporul ei în toiul belșugului Toamnei. Își termină blidul, apoi jumătate de blid pe care o lăsase un rănit și duse tava înapoi la Seiko, dorindu-și doar să fi fost mai multă hrană.

Mult timp nu mai coborî nimeni la ei. Răniții dormeau și gemeau prin somn. Era cald; căldura focurilor de gaze se ridica prin grătare, astfel că se simțea plăcut, ca într-un cort încălzit de foc. Uneori Rolery putea să audă peste răsuflările bărbaților ticăitul obiectelor cu fețe rotunde de pe pereți. Ele, ca și lăzile din sticlă lipite de pereți și șirurile înalte de *cărți*, clipeau în pâlpâiri aurii și maronii în lumina dulce, constantă a flăcărilor de gaz.

— I-ai dat analgezicul? șopti Wattock și ea ridică din umeri în semn de „da" și se sculă de lângă un bărbat.

Bătrânul medic arăta cu jumătate de An mai vârstnic decât era de fapt, când se așeză lângă Rolery la o masă de studiu pentru a croi bandaje, care se împuținaseră. Femeia îl considera un vraci de seamă. Pentru a-i face plăcere în oboseala și descurajarea pe care le simțea negreșit, îl întrebă:

— Ce anume face o rană să putrezească, dacă nu răul-armei?

— Ah... niște creaturi. Făpturi mititele, prea mici ca să poată fi văzute. Ți le-aș putea arăta doar cu o sticlă specială, așa cum este cea din vitrina de acolo. Ele trăiesc aproape peste tot: pe arme, în aer, pe piele. Dacă pătrund în sânge, corpul li se împotrivește și bătălia ce urmează provoacă umflarea și toate celelalte. Așa spun cărțile. Nu este ceva care să mă fi preocupat vreodată pe mine ca medic.

— Dar de ce creaturile acelea nu-i mușcă pe departe-născuți?

— Pentru că lor nu le plac străinii, chicoti ușor Wattock. Noi suntem străini, înțelegi? Nu putem nici măcar digera alimentele de aici dacă nu ingurgităm periodic doze din anumite enzime. Avem o structură chimică ușor diferită de standardul organic local, iar asta se vede în citoplasmă... Nu știi ce-i asta... În sfârșit, important este că suntem făcuți din materiale cumva diferite de cele din care sunteți făcuți voi, hilfii.

— De aceea voi aveți pielea neagră și noi o avem albă?

— Nu, asta este lipsit de importanță. Culoarea și structura ochilor și altele asemănătoare sunt variații total superficiale. Nu, deosebirea rezidă la un nivel fundamental și este foarte mică – o simplă moleculă din lanțul ereditar, zise Wattock, evident încântat să explice toate lucrurile acelea. La voi, hilfii, nu cauzează nicio divergență majoră de la Tipul Hominid Comun; așa au scris primii coloniști și ei știau. Dar în același timp înseamnă că nu ne putem împerechea cu voi, că nu putem digera hrană organică locală fără ajutor și că nu reacționăm la virușii voștri... Deși, de fapt, chestia asta cu enzimele este nițel exagerată. Face parte din efortul de a proceda exact așa cum a procedat Prima Generație. Superstiție pură, ceva de felul ăsta. Am văzut oameni revenind din expediții lungi de vânătoare sau pe refugiații din Atlantika în Primăvara trecută, care de două-trei faze-lunare nu primiseră nicio injecție sau pastilă cu enzime, însă care digerau perfect. La urma urmelor, viața tinde să se adapteze.

Când rosti cuvintele acelea, chipul lui Wattock căpătă o expresie stranie și ochii lui o fixară pe Rolery.

Femeia se simți vinovată, deoarece nu înțelegea nimic din explicațiile lui; niciunul dintre cuvintele importante nu existau în limbajul ei.

— Viața... cum? întrebă ea timid.

— Se adaptează. Reacționează. Se schimbă! Dacă există suficiente generații și presiune, adaptările favorabile tind să prevaleze... Oare radiația solară va acționa pe termen lung în direcția unui standard biochimic local?... Atunci toate avorturile și pruncii născuți morți ar fi supra-adaptări sau poate incompatibilități între o mamă și un făt normalizat... Wattock încetă să mai agite foarfeca și se aplecă din nou asupra muncii sale, dar peste numai o clipă ridică iarăși ochii în felul specific lui, cu privire pierdută, totuși intensă, și murmură: Ciudat, ciudat, ciudat!... Înțelegi, asta ar implica posibilitatea fertilizării încrucișate.

— Ascult din nou, murmură Rolery.

— Adică oamenii și hilfii s-ar putea împerechea!

Asta ea înțelese în cele din urmă, dar nu înțelese dacă bărbatul o spusese ca pe o realitate, o dorință sau o teamă.

— Bătrâne, sunt prea proastă ca să te aud, rosti femeia.

— L-ai înțeles foarte bine, zise un glas stins din apropiere. Se trezise Pilotson Alterra. Așadar crezi că-n cele din urmă ne-am transformat într-o altă picătură din găleată, Wattock?

Pilotson se ridicase într-un cot. Ochii lui negri străluceau pe fața neagră, scofâlcită, încinsă de febră.

— Dacă tu și alți câțiva aveți într-adevăr răni infectate, trebuie să existe o explicație pentru ele.

— S-o ia dracu' de adaptare, atunci! Să ia dracu' și fertilizările tale încrucișate! zise rănitul și se uită la Rolery. Atâta vreme cât ne-am împerecheat doar între noi, am fost Oameni. Exilați, Alterrani, oameni. Credincioși cunoașterii și Legilor Omului. Acum, dacă ne putem împerechea cu hilfii, picătura sângelui nostru omenesc se va pierde înainte să treacă un An. Se va dilua, se va rarefia, până va dispărea complet. Nimeni nu va mai seta instrumentele astea sau va citi cărțile astea. Nepoții lui Jakob Agat vor ciocni două pietre între ele și vor răcni până la sfârșitul timpului... Fir-ați ai dracului de barbari idioți, nu-mi puteți lăsa oamenii-n pace – în pace!

Tremura de febră și de furie. Bătrânul Wattock, care moșmondise, umplând una din săgețile lui mici și goale, se întinse acum în felul său lin, de vraci iscusit, și-l înțepă pe sărmanul Pilotson în braț.

— Intinde-te, Huru, îi spuse și rănitul se conformă cu o expresie derutată pe chip.

— Nu-mi pasă dac-o să mor de infecțiile voastre-mpuțite, mormăi el cu glas gros și neclar, da' pe țâncii voștri-mpuțiți... să-i țineți departe de-aici, să-i țineți departe de... de Citadelă...

— Asta-l va face să doarmă o vreme, rosti Wattock și oftă.

Rămase tăcut pe când Rolery continuă să pregătească pansamente. Era iscusită, iute și neobosită în munca ei. Bătrânul vraci o urmărea gânditor.

Când se îndreptă de spate, ca să-și destindă mușchii, văzu că bătrânul adormise și el, un maldăr întunecat de piele și oase, ghemuit în colțul dinapoia mesei. Femeia își văzu mai departe de treabă și se întrebă dacă-i înțelesese cuvintele și dacă el vorbise serios: că ea ar fi putut purta în pântec fiul lui Agat.

Uitase cu totul că era perfect posibil ca Agat să fie deja mort. Stătu acolo, înconjurată de somnul răniților, sub citadela ruinată și plină de moarte și se gândi fără cuvânt la șansa vieții.

14
PRIMA ZI

Gerul mușcă și mai puternic după căderea nopții. Zăpada care se topise sub razele soarelui se solidifică în gheață lunecoasă. Ascunși pe acoperișurile din apropiere sau prin mansarde, gaalii trăgeau săgețile lor muiate cu vârful în catran, care se arcuiau roșii și aurii ca niște păsări de foc prin văzduhul rece al amurgului. Acoperișurile celor patru clădiri asediate erau din aramă; pereții erau din piatră; niciun incendiu nu izbucni. Atacurile asupra baricadelor încetară, nu mai fură trase săgeți de fier sau de foc. De sus de pe baricadă, Jakob Agat vedea străzile care se întunecau, pierzându-se pustii printre case întunecate.

La început bărbații din Piață așteptară un atac nocturn, pentru că gaalii erau fără doar și poate disperați; dar se făcu mai frig, apoi și mai frig. În cele din urmă Agat ordonă să fie păstrate doar un minimum de gărzi și lăsă majoritatea oamenilor să plece ca să-și îngrijească rănile, să mănânce și să se odihnească. Dacă ei erau vlăguiți, așa trebuiau să fie și gaalii și, spre deosebire de inamici, ei erau cel puțin îmbrăcați împotriva gerului. Nici chiar disperarea nu i-ar fi împins pe nordici afară, sub cerul acela teribil de senin și luminat de stele, doar în zdrențele lor sărăcăcioase din blană și pâslă. Așa că apărătorii dormiră, mulți la posturile lor, ghemuiți în săli și lângă ferestrele clădirilor calde. Iar asediatorii dormiră nemâncați, strânși în jurul focurilor aprinse în camere înalte din piatră; morții lor zăceau cu membre țepene în omătul cu crustă de gheață de sub baricade.

Agat nu dorea să doarmă. Nu putea să intre în clădiri, să părăsească Piața unde luptaseră toată ziua pentru viețile lor și care acum stătea nemișcată sub constelațiile Iernii. Copacul, Săgeata, Cărarea din cinci stele și chiar Steaua-zăpezii, aprinsă deasupra acoperișurilor din est – stelele Iernii. Ardeau ca niște cristale în negrul profund și rece de deasupra.

Știa că aceasta era ultima noapte – ultima lui noapte sau a citadelei lui sau ultima noapte a bătăliei, nu știa însă exact care anume. Pe măsură ce orele trecură și Steaua-zăpezii se ridică tot mai mult, iar tăcerea absolută domni peste Piață și străzile din jurul ei, îl cuprinse un soi de exaltare. Ei dormeau, toți inamicii dintre aceste ziduri de citadelă, și era de parcă el ar fi fost singurul care veghea; ca și cum citadela, cu toți morții și adormiții ei, îi aparținea numai lui. Aceasta era noaptea sa.

Nu intenționa s-o petreacă închis într-o capcană din interiorul unei capcane. Anunță straja somnoroasă, apoi escaladă baricada de pe Strada Esmit și trecu de partea cealaltă.

— Alterra! șuieră cineva după el într-o șoaptă răgușită.

Agat se mulțumi să se răsucească și să facă semn să țină o funie pregătită pentru el, pentru ca să poată sui înapoi, după care porni drept pe mijlocul străzii. Era atât de convins de invulnerabilitatea sa, încât n-ar fi fost recomandabil să-l contrazici. O accepta ca atare și merse pe strada întunecată, printre inamicii săi, de parcă ar fi ieșit la plimbare după cină.

Trecu pe lângă casa lui, dar nu se întoarse într-acolo. Stelele dispăreau îndărătul vârfurilor negre ale acoperișurilor, apoi reapăreau și reflexiile lor scânteiau în gheața de sub tălpi. În capătul de sus al citadelei, strada se îngusta și începea să șerpuiască printre case ce fuseseră abandonate înainte ca Agat să se fi născut, pentru ca după aceea să se deschidă brusc în piațeta de sub Poarta Uscatului. Catapultele rămăseseră acolo, parțial distruse și transformate în lemne pentru foc de către gaali, fiecare cu un morman de pietre alături. Porțile înalte fuseseră deschise cândva, însă acum erau din nou închise cu ivărele grele și înghețaseră în poziția aceea. Agat urcă treptele de lângă un turn al porții, până la un post de pază de pe zid; își aminti cum privise de acolo, imediat înainte de începerea ninsorii, și văzuse toată armata gaalilor, un flux mugitor de oameni precum mareea năvălind peste plajă. Dacă ei ar fi avut mai multe scări, totul s-ar fi terminat în ziua aceea... Acum nimic nu se clintea; nimic nu scotea vreun sunet. Omăt, tăcere, lumina stelelor peste pantă și peste copacii morți, încărcați de gheață, ce o încununau.

Se întoarse și se uită către vest, peste toată Citadela Exilului: un pâlc mic de acoperișuri, care cobora de la înălțimea postului său de veghe, până la zidul de deasupra falezei. Deasupra pumnului aceluia de pietre, stelele se deplasau fără grabă spre vest. Agat rămase nemișcat, simțind gerul în ciuda hainelor sale din piele și blănuri groase, fluierând foarte încetișor un cântecel.

În cele din urmă simți că-l ajunge oboseala zilei și coborî din locul acela înalt. Scara era acoperită de chiciură. Lunecă pe penultima treaptă, izbuti să nu cadă, prinzându-se de piatra grosolană a zidului și apoi, încă împleticindu-se, se încruntă către o mișcare pe care o văzuse cu coada ochiului de cealaltă parte a piațetei.

În golful negru al unei străzi care se deschidea între pereții a două case se deplasase ceva alb, ușor legănat, aidoma unui val văzut în noapte. Agat se uită cu atenție, derutat. După aceea zări creatura în lumina vag cenușie a stelelor: o siluetă albă, înaltă și slabă care alerga spre el, mult mai iute decât un om, cu capul pendulând dintr-o parte în alta de pe gâtul lung și curbat. Pe măsură ce se apropia, scotea sunete subțiri ca niște ciripeli gâfâite.

Bărbatul ținuse tot timpul la îndemână pistolul cu săgeți, dar mâna îi era țeapănă de la rana primită ieri, iar mănușa îl împiedica: trase și săgeata lovi, însă creatura ajunsese deja la el, antebrațele scurte cu gheare se întinseră, capul se împinse către înainte, mișcându-se în același fel legănat, și o gură rotundă și cu mulți dinți se căscă. Agat se aruncă pe jos, la picioarele ei, încercând să-i pună piedică și să scape de primul atac al botului care pocnea din fălci, totuși era mai rapidă decât el. În cădere, se răsuci și-l prinse, iar bărbatul simți cum ghearele de pe brațele mici și cu aspect slăbănog sfâșiară prin pielea mantiei și hainelor sale și-l țintuiră. O forță teribilă îi împinse capul spre spate, dezvelindu-i beregata, și văzu stelele rotindu-se pe cer hăt deasupra lui și întunecându-se.

Iar apoi încerca să se ridice în patru labe pe pietrele înghețate de lângă un trup uriaș și puturos acoperit cu blană albă, care tremura și zvâcnea. Otrava de pe vârful săgeții avusese nevoie de cinci secunde pentru a acționa; fusese aproape cu o secundă prea mult. Botul rotund continua să pocnească, deschizându-se și închizându-se, picioarele cu tălpi turtite și rășchirate ca niște rachete pentru mers pe zăpadă se îndoiau spasmodic, de parcă iazma-de-nea ar fi alergat. Iazmele-de-nea vânează în haită, anunță brusc memoria lui Agat, când se ridică și se strădui să-și recâștige respirația și stăpânirea de sine. Iazmele-de-nea vânează în haită... Reîncărcă pistolul, stângaci, dar metodic, și, ținându-l în mână, porni înapoi pe Strada Esmit; nu alerga, pentru ca să nu alunece pe gheață, însă nici nu se plimba. Strada era tot pustie, și senină, și foarte lungă.

Însă pe măsură ce se apropia de baricadă, bărbatul începu din nou să fluiere.

Dormea buștean în camera din Colegiu, când tânărul Shevik, arcașul lor cel mai bun, sosi să-l trezească, șoptind insistent:

— Haide, Alterra, haide, trezește-te, trebuie să vii...

Rolery nu apăruse în cursul nopții; ceilalți cu care împărțea odaia continuau să doarmă.

— Ce-i, ce s-a-ntâmplat? mormăi Agat, sculându-se și îmbrăcându-și haina sfâșiată.

— Trebuie să vii la Turn.

Îl urmă pe Shevik, întâi docil, apoi, deșteptându-se complet și începând să priceapă. Traversară Piața, sură sub primele raze de lumină mohorâte, suiră în fugă scările circulare ale Turnului Ligii și priviră peste citadelă. Poarta Uscatului era deschisă.

Gaalii ieșeau prin ea. Era greu să-i distingă în lumina slabă de dinaintea răsăritului de soare; bărbații care priveau alături de Agat bănuiau că erau între o mie și două mii, însă era greu de spus. Se vedeau ca simple puncte umbrite de mișcare sub ziduri și pe zăpadă. Se întindeau după Poartă în grupuri și pâlcuri, care dispăreau pe rând sub ziduri, pentru ca să reapară mai departe pe coasta dealului, înaintând în alergare ușoară, într-o linie lungă și neregulată care mergea spre sud. În scurt timp nu mai putură fi zăriți din cauza luminii slabe și a cutelor dealului, totuși, înainte ca Agat să se oprească din a mai privi, estul se luminase și o radianță rece se ridicase pe jumătate din înălțimea cerului.

Casele și străzile abrupte ale citadelei erau foarte tăcute în lumina dimineții.

Cineva începu să bată clopotul, chiar deasupra capetelor lor în turnul de acolo, un zăngănit rapid și constant de bronz pe bronz, amețitor. Astupându-și urechile cu palmele, bărbații din turn coborâră în goană, întâlnindu-i la jumătatea drumului pe ceilalți bărbați și femei. Râdeau toți și-l strigară pe Agat și-l ajunseră din urmă, însă el alergă pe treptele din piatră, izbit întruna de veselia insistentă a clopotului, și intră în Palatul Ligii. În sala mare, aglomerată și zgomotoasă, unde sori aurii pluteau pe pereți și anii și Anii erau anunțați pe cadrane aurii, el o căută pe străină, pe soția lui. O găsi în cele din urmă și, prinzând-o de mâini, spuse:

— Au plecat, au plecat, au plecat...

După aceea se răsuci și răcni din toată puterea plămânilor săi, către toți:

— Au plecat!

Toți strigau la el și unul la altul, râzând și plângând. După un minut, el îi spuse lui Rolery:

— Haide cu mine – la Țanc.

Agitat, exuberant, consternat, dorea să se miște întruna, să iasă în citadelă și să se asigure că redevenise a lor. Totuși până atunci nimeni nu ieșise din Piață și, când trecură peste baricada din vest, Agat își scoase pistolul cu săgeți.

— Azi-noapte am avut o aventură, îi spuse lui Rolery, iar femeia, privind ruptura care i se căsca în haină, răspunse:

— Știu.

— Am ucis-o.

— O iazmă-de-nea?

— Da.

— Singur?

— Da. Din fericire, amândoi am fost singuri.

Expresia solemnă de pe fața lui Rolery, grăbindu-se alături de el, îl făcu să râdă sonor, încântat.

Ieșiră pe pasarelă și fugiră împotriva vântului înghețat între cerul luminos și apa neagră, cu dantelării de spumă.

Vestea fusese desigur anunțată, prin clopot și prin graiul minții, iar puntea basculantă a Țancului fusese coborâtă imediat ce Agat călcase pe pasarelă. Bărbați, femei și copii somnoroși înfofoliți în blănuri ieșiră în goană să-i întâmpine, cu alte strigăte, întrebări și îmbrățișări.

Înapoia femeilor din Soliza, femeile din Tevar așteptau, temătoare și fără voioșie. Agat o zări pe Rolery mergând la una dintre ele, o tânără cu păr ciufulit și chipul murdar. Majoritatea își tăiaseră părul scurt și arătau neîngrijite și îngălate, până și puținii bărbați hilfi care rămăseseră în Țanc. Ușor dezgustat de pata aceea soioasă pe dimineața lui însorită de victorie, Agat i se adresă lui Umaksuman, care venise pentru a-și aduna tovarășii de trib. Stătură pe puntea basculantă, sub zidul înalt al fortăreței negre. Bărbați și femei hilfe se strânseseră în jurul lui Umaksuman, iar Agat ridică glasul pentru a fi auzit de toți.

— Oamenii din Tevar au apărat zidurile noastre umăr la umăr cu Oamenii din Soliza. Ei sunt bine-veniți să stea cu noi sau să plece, să trăiască alături de noi ori să ne părăsească, după cum le este voia. Porțile citadelei mele vă sunt deschise pe toată durata Iernii. Sunteți liberi să ieșiți pe ele, dar sunteți primiți cu brațele deschise între ele!

— Aud, zise băștinașul înclinându-și capul blond.

— Dar unde este Mult-bătrânul Wold? Voiam să-i spun...

Atunci Agat văzu cu ochi noi fețele mânjite cu cenușă și părul ciopârțit de pe țeste. Ei jeleau. Înțelegând asta, își reaminti propriii lui morți, prietenii lui, rudele lui, și aroganța triumfului îl părăsi.

— Mult-bătrânul Spiței mele, rosti Umaksuman, a plecat sub mare cu fiii lui care au murit în Tevar. Ieri a plecat. Ridicau focul-zorilor când au auzit clopotul și i-au văzut pe gaali plecând spre miazăzi.

— Voi veghea focul acesta, spuse Agat cerând permisiunea lui Umaksuman.

Tevaranul șovăi, însă un bărbat mai vârstnic de lângă el, vorbi ferm:

— Fiica lui Wold este nevasta lui și el are dreptul prin clan.

Așa că-l lăsară să vină, cu Rolery și cu tot ce mai rămăsese din poporul ei, pe o terasă înaltă din exteriorul unei galerii de pe latura dinspre mare a Țancului. Acolo, pe un rug din lemne sparte, zăcea corpul bătrânului, deformat de vârstă, dar robust, învelit într-o pânză roșie, culoarea morții. Un copil apropie torța și focul arse roșu și galben, tulburând aerul, palid pe lângă lumina rece a soarelui dimineții. Fluxul se retrăgea, măcinând și bubuind în stâncile de sub pereții negri perfect verticali. Spre est, peste dealurile Domeniului Askatevar, și către vest peste mare cerul era senin, dar spre nord domnea un crepuscul albăstrui: Iarna.

Cinci mii de nopți de Iarnă, cinci mii de zile de Iarnă: restul tinereții lor și poate restul vieții lor.

Împotriva negurii aceleia albăstrui și îndepărtate din nord, nu se întrevedea niciun triumf. Gaalii păreau o vermină măruntă și speriată, dispărută deja, care fugise dinaintea adevăratului inamic, adevăratul stăpân, stăpânul alb al Viscolelor. Agat stătu lângă Rolery în fața focului-morții care pâlpâia acum, în fortăreața înaltă asediată de mare, și în clipa aceea i se păru că moartea bătrânului și victoria tânărului erau totuna. Nici durerea, nici mândria nu aveau la fel de mult adevăr în ele ca bucuria, bucuria care vibra în vântul rece dintre cer și mare, luminos și efemer ca focul. Aceasta era fortăreața lui, citadela lui, lumea lui; acesta era poporul lui. El nu mai era un exilat aici.

— Haide, îi spuse lui Rolery când focul se nărui în cenușă, să mergem acasă.